

DVHOVNO ŽIVLJENJE

VELIKE MNOŽICE ROJAKOV Z VSEH STRANI SO PRIHITELE V CERKEV RAMOS MEJIA, KJER JE NAŠ LJUBLJENI NADPASTIR ŠKOF DR. GREGORIJ ROŽMAN BIRMAL SKORO 100 SLOVENSКИH OTROK IN SE Z LEPIM VERSKIM GOVOROM POSLOVIL OD SVOJE VELIKE DUHOVNE DRUŽINE V ARGENTINI.

VSEM SODELAVCEM, NAROČNIKOM IN BRALCEM VOŠČIJO KONZORCIJ, UREDNIŠTVO IN UPRAVA „DUHOVNEGA ŽIVLJENJA“ PRAV VESELE IN BLAGOSLOVLJENE VELIKONOČNE PRAZNIKE!

XX. LETO

APRIL

LA VIDA ESPIRITVAL

Prezvišeni ob sprejemu v Lanusu

SIMBOLO DE LOS OPRIMIDOS

En el número anterior de „La Vida Espiritual“ hemos destacado la participación del PRINCIPE-OBISPO DR. GREGORIJ ROŽMAN, TITULAR DE LA DIOCESIS DE LJUBLJANA (capital de Eslovenia) en la consagración de once sacerdotes noveles, todos eslovenos, efectuada en el mes de enero pasado en Buenos Aires.

El príncipe-obispo Dr. Gregorij Rožman no es un desconocido para los católicos argentinos, ya que efectuó su primera visita al país hace dos años, oportunidad en que la prensa metropolitana publicó, sin excepción, elogiosos comentarios sobre su personalidad destacando que se trata de una de las tantas víctimas del comunismo ateo. Es casi un deber si, pasada esta segunda visita del distinguido prelado, ponemos de relieve los rasgos principales de su lucha incansable contra el mayor peligro de nuestra época.

Cuando al renunciar a su cargo de obispo en 1930, el aquel entonces octogenario titular de la diócesis de Ljubljana y prócer del catolicismo esloveno, monseñor Antón Bonaventura Jeglič entregó las tareas del diocesano a su coadyutor Dr. Rožman, la Santa Sede rindióle un justiciero homenaje al otorgarle el título de arzobispo.

El Dr. Rožman, que en esta época era uno de los obispos más jóvenes de Europa Meridional, aceptó la enorme responsabilidad de la tarea de ser el máximo guía espiritual de un pueblo católico de hace mil quinientos años, bajo el lema: „Crucis pondus et premium“ — es decir: “El peso de la Cruz y el premio”. Durante su obispado, la capital de Eslovenia vivió en tres oportunidades vibrar en sus calles el enorme entusiasmo de una profunda fé católica, de una lealtad incondicional hacia Santa Sede, de un amor inquebrantable hacia

la Eucaristía, un “presente” al Cristo Rey, jamás visto hasta entonces. Se trata de los tres más grandes Congresos de carácter religioso que se hayan efectuado: en 1935 el Tercer Congreso Eucarístico Yugoslavo; en 1936 el Congreso de la Juventud Católica Eslovena; y en 1939, en vísperas de la segunda guerra mundial, el VIIIº Congreso Internacional de Cristo Rey, ocasión, en que su Santidad el Papa pío XIIº fué representado por un delegado pontificio especial, en la persona del extinto primado de Polonia, el cardenal Hlond. Estas concentraciones de las masas católicas eslovenas tuvieron un eco, que sobrepasó los límites de las fronteras y causaron honda repercusión en toda Europa.

Ante los ojos del universo católico, era el Dr. Rožman el alma y el motor de tan grandes acontecimientos que afirmaron una vez más el catolicismo esloveno.

Y es también el moñseñor Rožman uno de los primeros obispos que, siguiendo los indudables principios de la encíclica papal “Divini Redemptoris” de Pío XIIº, declaró ya en el año 1936, apenas conocida la voz de alarma dada al mundo entero por el Summo Pontífice, una guerra sin cuartel a los errores y engaños satánicos del comunismo ateo, aparezca donde quiera: en la familia, en las fábricas, en los campos, en las escuelas, en las oficinas públicas, en las expresiones culturales y artísticas. Claro está que con esta decisión tan católica, tan llena de fervor apostólico, tan fiel a su deber de obispo, provocó un odio y una amenaza terrible por parte de los enemigos declarados de Dios y de Iglesia. Usando todos los medios honestos — el púlpito, la prensa católica, las conferencias y sobre todo la ilustre vanguardia de los principios católicos Acción Católica Eslovena, reconocida por la Santa Sede en varias oportunidades como modelo de lo que el Papa exige del apostolado laico

PAŠTIRJEV GLAS

ŽIVA VODA ŽIVLJENJA

Sv. Janez pripoveduje v 4. poglavju svojega evangelija srečanje Jezusa s Samarijanko. Utrujeni in žejni so apostoli z Jezusom prišli okrog poldne blizu samarijanskega mesta Sihar do studenca (vodnjaka), ki ga je izkopal oče Jakob, ko se je v teh krajih naselil. Apostoli so šli v mesto, da kupijo nekaj kruha in sira, morda tudi kako posušeno ribo. To skromno kosilce bi zalili s hladno vodo iz Jakobovega vodnjaka, pa bi se kar dobro pokrepčali. Jezus pa je v senci drevesa ob vodnjaku počival. Tedaj prihiti iz mesta žena, da zajame vode za kosilo svoji družini. In Jezus se spusti z njo v pogovor, kar je ženo močno začudilo, saj je že po noši in izgovarjavi spoznala, da je judovskega rodu. Judje in Samarijani niso bili v dobrih odnošajih med seboj, zato je bila žena zelo presenečena, ko jo je tuji, nepoznani „Jud“ prosil: „Daj mi piti.“ — Ni se mogla premagati, da bi svoje začudenje skrila, pa je odvrnila: „Kako, ti mene prosiš

piti, ko si Jud, jaz pa Samarijanka?“ Jezus pa ji v prispodobi žive vode, ki izvira na dnu vodnjaka in jo ljudje s posebno pripravo zajemajo in vlečejo iz osrca zemlje, začne govoriti o milosti, ki jo On more dušam dati: „Vsak, kdor pije od te vode (iz vodnjaka), bo spet žejen; kdorkoli pa bo pil od vode, ki mu jo bom jaz dal, ne bo nikdar žejen, marveč bo voda, ki mu jo bom dal, postala v njem studenec vode, tekoče v večno življenje.“

Da nam je Jezus razjasnil vpliv in moč in delovanje posvečujoče milosti v naših dušah, je porabil primer o vode. Kakor deluje voda v naravi, podobno deluje milost v nadnaravnem življenju naših duš.

Proti koncu svojega javnega učenja, že blizu trpljenja in smrti je Jezus zopet primerjal milosti Svetega Duha posvečevalca z živo vodo. Poslednji dan šotorskega praznika — spomin na 40 letno potovanje izvoljenega ljudstva iz

— el obispo advertía a su pueblo los males que trae el comunismo; al mismo tiempo advertía también el peligro de la colaboración, de un nuevo orden mundial en todos sus aspectos, engano que el comunismo emplea para la atracción de las masas.

Después de la guerra, que tan terribles y casi irreparables daños causó al pueblo esloveno, un “tribunal de pueblo” declaró al Dr. Rožman “criminal de guerra”, condenándolo a 18 años de trabajos forzados.

Es quizá prematuro explicar en todos los pormenores, con documentos irrefutables la conducta sumamente patriótica y humana de este príncipe-mártir de la Iglesia durante la última conflagración mundial, cuando permaneció junto a sus feligreses compartiendo con ellos todos los dolores y miserias, la triple ocupación, las deportaciones en masa a los campamentos de las cámaras de gases germanos, a los de concentración al sud, donde diariamente millares de jóvenes, hombres, mujeres y niños inocentes morían de hambre en nombre de la “justicia romana”. Asimismo, asistió a la terrible hecatombe que el comunismo provocara bajo el lema de “lucha contra el invasor”, que en realidad era la lucha del comunismo internacional contra los principios, esencialmente católicos del pueblo esloveno. No calló el Dr. Rožman su voz ante el invasor, de quien exigía derechos innegables para el pueblo oprimido; tampoco calló su

voz ante el peligroso juego ordenado por la central roja, que se monstraba como libertador y aprovechó la ocupación del enemigo para llevar a cabo sus siniestros planes.

Un valor realmente caracteriza la persona del Dr. Rožman que, en su afán de conservar a su grey fiel a Dios, no omitió ningún medio honesto para conseguir tal fin. Las postrimerías de la contienda mundial, cuando la ceguera inexplicable de los occidentales dejó establecido en Eslovenia el dominio de un régimen más cruel y más absurdo — una verdadera burla de los principios democráticos y humanos — dió plena razón a todo lo que el monseñor Rožman hizo durante y antes de la guerra.

Pocos días antes de cesar el fragor de las armas en Europa, Dios, en su inmensa bondad permitió a este prelado extraordinario salir de su país, aunque sin el propósito de alejarse de su rey. De esta manera, el Monseñor Rožman comparte hoy la misma suerte de tantos miles de sus compatriotas desterrados por todo el mundo.

Si bien se encuentra hoy a este lado de la cortina de hierro, Monseñor Rožman representa, junto con el cardenal Mindzenty y el arzobispo Stepinac, el símbolo de todos los católicos que, oprimidos por el yugo comunista, no pierden su profunda fe en una próxima “mañana de Resurrección...”

—nj—

egiptske sužnosti v svobodo obljubljene de-
žele, ko so na potu bivali v šotorih, so
Judje prav posebno slovesno obhajali med
petjem psalma: „V radosti bodo zajemali iz
studencev Odrešenika . . . — je Jezus, morda v
to petje množic, zaklical na ves glas: „Če je kdo
žejen, naj pride k meni in naj pije! Kdor
v me veruje, bodo tekli, kakor pravi pismo,
iz njegovega osrčja potoki žive vode.“ In
evangelist Janez, ki je te besede v 7. poglav-
ju zapisal, pristaavlja: „To pa je rekel o Duhu,
ki so ga potlej prejeli tisti, ki vanj verujejo,
to se pravi, o milosti, ki jo Sveti Duh uliva
v naše duše, da nas posvečuje.

Posvečujoča milost je kakor živa voda!

Voda **PRINAŠA ŽIVLJENJE**. Človek
brez vode umrje, in pravijo, da je strašnejša
smrt od žeje kakor od lakote. Kamor priteče
voda, budi rast, vse ozeleni, puščava se spre-
meni v vrt.

Voda **ČISTI IN SNAŽI**; vse opere, kar je
umazanega: človeško telo, posodo in perilo,
tla in stene.

Voda **GASI OGENJ**; kjer ni vode za ga-
šenje, ogenj nemoteno diuja in vse požre s
svojimi vročimi zublji.

Voda je **OGROMNA SILA IN MOČ**:
po morju nosi silne ladje, zajezena žene naj-
večje turbine in proizvaja električne sile za
največje tovarne, za železnice in v najnovejšem
času za sproščanje atomskih energij, ki so
najsilnejše, kar jih je človeški duh doslej v
naravi odkril.

Podobno deluje milost v naših dušah.

Prinaša **NADNARAVNO ŽIVLJENJE** v
dušo. Brez posvečujoče milosti je duša kakor
peščena puščava, brez rastlinstva, brez živ-
ljenja, brez sadu. „Brez mene — to se pravi:
brez posvečujoče milosti — ne morete nič
storiti,“ pravi Jezus. Človek ne more nič za-
služnega storiti za svoje zveličanje. Brez po-
svečujoče milosti se zastoj trudi v svojem
poklicu, nebes si zaslužiti ne more. Kadar pa
Sveti Duh ulije posvečujočo milost v dušo,
zaživi novo božje življenje, v duši začne rast
in razvoj, ki rodi sadove za večno življenje.

Kadar je duša od grehov umazana, polna
trohnobe in gnusa, **JO MILOST MORE
OČISTITI, IZMITI VSE MADEŽE**, da se
duša blesti v prvotni lepoti pred Bogom.

Kadar dušo zavijajo strasti in skušnjave v
vročino, ki grozi vse požreti in uničiti, je
**MILOST TISTA VODA, KI OGENJ
STRASTI IN SKUŠNJAV POGASI**, da si
cvetke krščanskih kreposti zopet opomorejo
in veselo rastejo.

MILOST IMA OGROMNO MOČ, ki jo
daje slabotnim dušam, da ni za nje ničesar
pretežko, kar jim božja volja nalaga. Vsak
najde v svojem lastnem življenju zglede,
kakšno dušno moč daje božja milost, da mo-
remo najtežje še dosti lahko pretrpeti, da ne
klonemo niti pod najtežjimi bremenami, da mo-
remo celo smrt vdano sprejeti in, kar se ne-
katerim zdi nemogoče, da celo svojim sovraž-
nikom zaradi Boga vse odpustimo. Med ža-
lostnimi dogodki zadnjih let smo mogli občuo-
dovati mlade, življenja željne fante, ki so še
grede na morišče molili za svoje moralce. Silna
je moč milosti, ki v duši budi doslej nepozna-
ne sile za dejanja pravega, od Boga priznanega
junaštva.

So pokrajine, kjer ni vode, smrt vlada tam.
Ni pa na svetu takega kraja, kjer bi ne bilo
milosti na razpolago. **POVSOD TEČEJO
STUDENCI MILOSTI**.

Ali ste že kdaj stali ob izviru potoka? Ži-
vahno žubori voda, ko vre iz zemlje in si
takoj izdolbe strugo, da teče po njej naprej.
Neprestano dan in noč teče voda, nikdar ne
usahne, nikdar je ne zmanjka. Stoletja, tisočletja
že izvira in bo še nova tisočletja izvirala, tekla
in pousod svoj blagoslov življenja delila. Nihče
ne ve, kdaj je začela prihajati iz zemlje; nihče
ne more preračunati, kdaj je bo zmanjkalo.
Vedno je tu, vedno teče, pousod jo more za-
jemati, kdorkoli želi.

Taka je milost. Vedno teče, pousod teče;
vsakemu človeku je na razpolago; nikdar je ne
bo zmanjkalo. Vsak si je more zajeti, kolikor
je potrebuje. Jezus Kristus je s svojim trplje-
njem in s svojo smrtjo zaslužil toliko milosti,
da je do konca sveta ne bo zmanjkalo. Za vse
ljudi, kar jih je doslej Bog ustvaril, je bilo
milosti dovolj, dá v izobilju. In je še bo za
ljudi, kolikor jih bo Bog po svojih večnih
načrtih še ustvaril. — Mimo vsakega teče,
mimo tebe in mimo mene, ni nama treba dru-
gega kakor zajeti jo z molitvijo, iskreno in
ponižno prošnjo, in s tem, da se srečno pri-
praviva na svete zakramente, ki jih moreva
sprejeti, in da pri vsaki sveti maši, kateri pri-
sostvujemo, odpreva škեսano svojo dušo, da
se z oltaria zlije v njo vsa milost, ki jo Jezus
pr sveti daritvi prinese z nebes na oltar. Po-
misl, koliko studencev je ob potu tvojega živ-
ljenja, kjer „živa voda večnega življenja“ —
milost izvira! Ne hodimo žejni in utrujeni
mimo, marveč „**V RADOSTI ZAJEMAJMO
IZ STUDENCEV ODREŠENIKA**.“

Škof GREGORIJ ROŽMAN

SKRIVNOST KRIŽA

V križu je Ljubezen.

Bog sam je bil posvetil križ s svojo ljubeznijo. Dal se je razpeti nanj, da bi nam, povzdignjen od zemlje k nebu, posvetil bridkost. Njegova s trnjem kronana glava in njegove prebodene noge govore o ljubezni, ki vzdrži in ne omahne; Njegove razpete roke šepčejo o bridkosti, ki Ljubezen posvečuje, da živi. Oboje je združeno v neumljivo skrivnost, ki se ponavlja dan na dan, uro na uro od tistega trenutka naprej, do konca dni, brez prestanka. Znova in znova dvigajo mašničkove roke živega Boga nad grešno zemljo v daritvi brez krvi, nalik daritvi na Golgoti, ki pomenja zmago Ljubezni nad sovraštvom, Vere nad nevero, Upanja nad obupom...

Ono jutro sem se še prav posebe zamislil v skrivnost najvišje daritve. Negibno sem strmел v mašnika, ki iz ljubezni do Boga in iz ljubezni do nas, prav zato, ker Boga ljubi, razpenja svoje roke v križ. In ko je bil po moči posvečenja priklical Boga samega na oltar, je roke, ki so pri prefaciji v križu vezale občestvo vernih z nevidnim Bogom, nagnil do Kruha božjega in ga, kot da ga objema, dvignil visoko nad verne: tako zdaj niha v zraku med nebom in zemljo sam Križani Bog, najvišji Dar najvišje Daritve... In vsa cerkev se mi zdi v teh trenutkih razpeta na Križ božje Ljubezni kot pomenilo krvavega Odrešenja Jezusovega do konca dni.

Bral sem:

„Bolečina je ustvarila Ljubezen in Ljubezen je ustvarila Bolečino. Ni je bridkosti brez ljubezni, ni je ljubezni brez bridkosti...“

Bridkost prvega padca v raju je omečila Boga. In prišla je Ljubezen sama na zemljo, da z bridkostjo Križa odreši — Bridkost.

Ljubezen brez bridkosti je prazna. Zdi se mi puščava brez oaze, drevo brez sadeža, struga brez vode, sonce, ki ne greje, zvezda, ki ne žari...

Bridkost brez ljubezni je mrtva. Bridkost brez ljubezni je noč brez upanja na jutro, plamenica, ki je ugasnila, pot brez cilja, solza brez leska.

V križu samó se veže oboje. Zato mi je križ pomenilo Najvišjega in Najlepšega. To pokončno deblo, ki se je zatrdilo v zemljo in seza k nebu, je Ljubezen. In ta prečni tram, ki jo veže, da ne omahne, je Bridkost. Bridkost se nagiblje na vzhod in na zapad, in njeni

prečki sta kot skrivnostni objem rok, ki v ljubezni oklepajo ljubljeno bitje. Tako sta se Ljubezen in Bridkost v križu strnili v eno.

Križ ni samo upanje, ni samo vera, ne samo ljubezen, kronana z bridkostjo; po upanju, veri in ljubezni, kronani z bridkostjo, se mi spreminja v zmago. Kdor je v križu ljubil, je zmagal. Kajti ljubil je v bridkosti, ki jo je plodila ljubezen.

Kaj je vse človeško pehanje in iskanje brez križa? Brezploden trud, ki ne ve, čemu se je bil spočel. En sam križani trenutek našega življenja je vreden mnogo več, kot vsa dolga leta varljive sreče in smeha. Ena sama naša solza, ki se je potočila ob vznožju križa, je sijajnejši dragulj kot najdražji kamen v kroni najmogočnejšega vladarja tega sveta.

S križem se je spočelo naše življenje. V križu in na križu raste, po njem zadobiva svojo ceno. In kot sonce, ki se je vzpelo v zenit, kadar je v svojem krogotoku najvišje, nam življenje v križu ne ugasne, marveč zaživi v poslednji uri v novem življenju, ki mu ne bo konca.

Michelangelo je svojo „Pietà“ ustvaril pod križem; dvaindvajsetletni mladeč, ki je znal v kamen klesati življenje. „Poslednjo sodbo“ v Sikstini je upodobil s Kristom Sodnikom v sredini. Pravijo, da je to krona njegovega dela. Kdor se je bil zatopil v to vizijo poslednjega trenutka človeštva, zastrmi ob spoznanju, kako Bog-Sodnik razpenja svoje roke na vzhod in zapad in poustvarja s svojo gigantsko postavo veličastno znamenje križa...

Bral sem nekje, da je umetnik-velikan doživljal svojo poslednjo uro razpenjajoč roke, kot da so ga križali. Starikavo, vegasto lice, v katerem je bila v poslednjih letih ugasnila sleherna sled moške lepote, je sijalo nadzemski ogenj, ki ga človeške oči ne razumejo. To je bližina križa, ki ga človek nevidnega nosi v sebi od rojstva do smrti...

Križ je povelicanje, ki nam ni prihranjena šele za prihodnje dni, marveč nam je dano že na tem svetu. Po križu smo spet otroci božji, po križu se naša bolečina spreminja v veselje, naša žalost v tolažbo, naša bridkost v srečo.

Kaj ni tedaj, da bi človek zajokal od ganotja, kadar čuje, kako preproste ustne, ki jih roke križajo, z nasmehom v licu izgovarjajo:

„V imenu Očeta... in Sina... in Svetega Duha...“

NIKOLAJ JELOČNIK

VELIKI TEDEN

Zadnja dva tedna posta, tihi in veliki teden, stopi v naši pripravi na Kristusovo vstajenje naša pokora v ozadje in prevlada molitev v premišljevanju Kristusovega trpljenja. Post in pokora še ostaneta, in če gledamo duh teh dni zgodovinsko, kot nam odseva iz liturgije, se nadaljuje priprava katehumenov za krst na veliko soboto in prav tako pokorjenje javnih spokornikov za spravo na veliki četrtek, a ob vsem tem je glavno, kar nas boli in pretresa, vzbuja v nas najglobljo spokornost, a tudi napolnjuje z mirom in zaupanjem: Kristusovo odrešilno trpljenje, ki ga v zbrani molitvi ta čas premišljujemo.

Ta čas preživljamo ob trpečem Gospodu, trpimo z njim in umiramo, umiramo grehu, vstajamo v novo duhovno življenje. „Zame trpi in jaz sem kriv, s svojimi grehi ga mučim, njega, ki me toliko ljubi,“ ti odmeva v duši ob pogledu na trpečega Odrešenika. Čutiš njegov klic k spreobrnjenju, plemenitosti, ljubezni. Gospod pozna človeško srce in ve, kaj ga gane. Zato je tudi izbral trpljenje, da bi pogled na to ganil srce in ga odvrnil od greha. In to se zgodi, če človek premišluje Kristusovo trpljenje; ga gane Gospodova ljubezen in ga premaga božja milost, ki jo ta molitev izliva v dušo, milost, ki je iz njegovega trpljenja.

Trpimo z Gospodom v duhu in v spokornosti tudi resnično, umiramo z njim, da bi z njim tudi vstali.

TIHI TEDEN

Poleg prejšnjih znamenj postne resnosti in spokornosti tiho nedeljo zagrnejo v cerkvi podobe in križe temne vijolične zavese. Cerkev se vedno bolj zagrinja v žalost. Tako bo ostalo v znamenje žalosti do prvega glasu o vstajenju, do maše na veliko soboto.

Značilni evangelij te nedelje nam poroča, kako so sovražniki iskali prilike, da bi Kristusa prijeli, najprej v napadih z besedo, nakar so se ga lotili tudi dejansko, a on se je umaknil. Ta simbolični pomen se danes tudi prideva zagrinjanju oltarjev na tiho nedeljo, čeprav je zgodovinski vzrok za to drugi: Za ta čas žalosti je cerkev že od nekdaj zakrivala ves blesk na oltarju, dragocene križe, podobe, ves prezbiterij, od česar je še danes ostalo zagrinjanje, ki ga poznamo.

Druge dni se ta teden Cerkev spominja v svojih molitvah dogodkov iz zadnjih šestih mesecev Jezusovega življenja, ki jih je preživljal v stalni smrtni nevarnosti ob peganjanju in zasledovanju sovražnikov. Že je pripravljen križ, na katerem bo Gospod umrl v naše odrešenje. Cerkev ga ta čas še posebej časti. V prefaciji sv. križa (predglasju) pri mašah tega časa Cerkev moli: „Resnično je primerno in pravično... da te zahvaljujemo, vsemogočni Oče..., ki si položil (postavil) rešitev človeškega rodu na les križa, da bi se od tam, od koder je izšla smrt, rodilo

življenje, in da bi tisti, ki je bil na lesu pre-
magan, na lesu tudi zmagal, po Kristusu, na-
šem Gospodu...“

VELIKI TEDEN — CVETNA NEDELJA

Veliki teden ali „sveti teden“, kot se ime-
nuje v nekaterih jeziki, ki se začne s cvetno
nedeljo, pomeni višek v drami Kristusovega
odrešenja, ki se nam predstavlja v cerkve-
nem letu. Ti dnevi od nedelje naprej nam
v pravem zgodovinskem redu predstavljajo
zadnje dneve Gospodovega življenja, njegovo
trpljenje in smrt.

Zgodovinski dogodek, ki se ga spominja-
mo na cvetno nedeljo, je **Jezusov slovesni
vhod v Jeruzalem**. V spomin na to Cerkev
blagoslavlja oljke in v procesiji s tem blago-
slovljenim zelenjem v spominu Kristusa
spremlja na tej poti. Ta procesija se je že
v davnih časih vršila v Jeruzalemu, kjer je
Kristusa v njegovem triumfu predstavljal
škof sam, ki je jezdil na osliču. Ta spomin-
ska procesija se je razširila pozneje še drugod
in prešla v splošno liturgijo. Sedaj se vrši v
župnih cerkvah pred glavno slovesno mašo
in oljke se zanjo prej v posebnih molitvah
slovesno blagoslavlja.

Ves ta obred je poln zmagozslavlja in tako
nekega veselja. Pa nas takoj potem že za-
jame žalost ob misli, da se je s tem Gospo-
dovim zmagozslavljem obnem že začelo nje-
govo trpljenje. To nam Cerkev predstavlja
pri maši v pasijonu, ki ga to nedeljo beremo;
to je popis trpljenja našega Gospoda po Ma-
teju, kot beremo naslednje dni pasijone osta-
lih treh evangelistov, v torek Markov, v sre-
do Lukov, v petek Janezov.

SVETA TRIDNEVNICA

V svetem, velikem tednu najsvetejši in naj-
večji so zadnji trije dnevi, dnevi najhujšega
Kristusovega trpljenja in smrti. Te dni, če-
trtek, petek, soboto, cerkvena liturgija ime-
nuje „sveto tridnevje“. Te dni korak za ko-
rakom s Cerkvijo sledimo Kristusu v nje-
govem trpljenju, občudujemo ob njem božjo
ljubezen in objokujemo človeški greh, ki je
kriv tolikega trpljenja božjega Sinu.

Tem dnevom skupna liturgična pobožnost so
v stolnih in župnih cerkvah pete **duhovniške
jutranjice in hvalnice, molitve**, ki se oprav-
ljajo na predvečer vsakega dne. Tu poleg
psalmov, ki se nanašajo na Gospodovo trp-
ljenje, Cerkev prepeva pretresljive Jeremi-
jeve žalostinke, v katerih joka nad nespo-
kornostjo človeka in zaključuje vedno znova
z opominom: Jeruzalem, Jeruzalem, spreobrnj
se h Gospodu, svojemu Bogu.

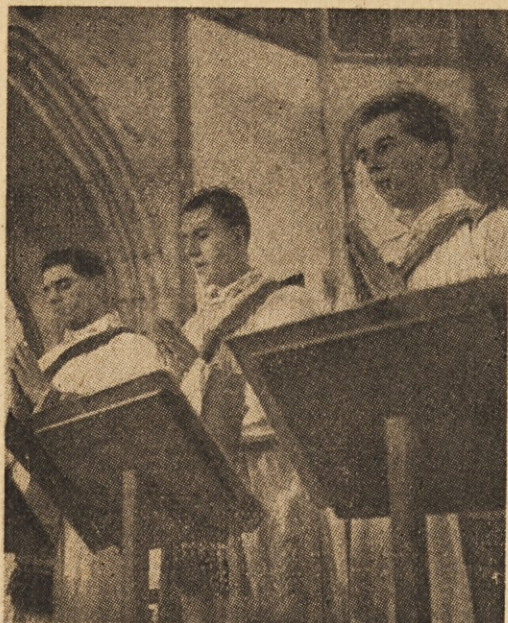
Med molitvijo in petjem se od 15 sveč na
trioglatem svečniku druga za drugo ugaša,
da nazadnje ostane le še ena, bela na vrhu,
ki predstavlja Kristusa. To vse ponazarja,
kako so Kristusa v njegovem trpljenju za-
puščali njegovi učenci in prijatelji. Ta sveča
se potem za nekaj trenutkov skrije za oltar,
kot je Kristus bil skrit v grobu, nakar se
spet prinese nazaj, kot je Kristus kmalu
vstal.

Žalobne melodije, temačnost v cerkvi, praz-
nota oltarjev, medla luč barvanih sveč — vse

Slika levo predstavlja pogled na mesto Jeru-
zalem iz Jordanske doline — pozorišče naj-
večjega dogodka v človeški zgodovini, Kristus
je v tem mestu ob zadnji večerji tako prosil
Očeta, da bi bili ljudje na svetu vsi eno, a se
danes prav v Jeruzalemu očituje needinost
človeštva celo v verskem pogledu, celo needi-
nost krščanstva... Kdaj bo svet v Kristusu
eno? — Slika tu zgoraj kaže prizor iz današ-
njega Jeruzalema, kakršnih je bilo tudi v
Kristusovem času zlasti okrog Velike noči do-
volj. Slika tu spodaj: Razdeljevanje blago-
slovljenih oljčnih vejic na Cvetno nedeljo.

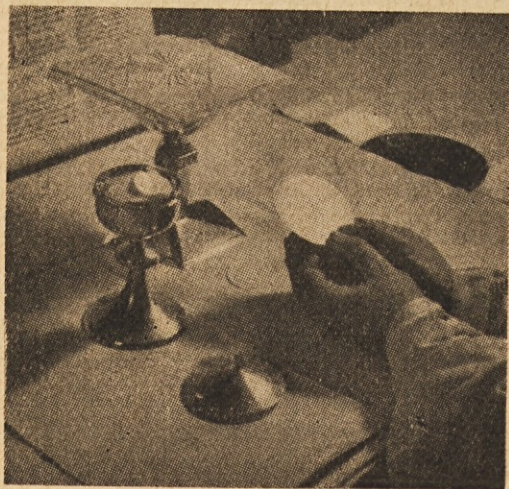

napravlja vtis pogrebnih slovesnosti. In res nam predstavljajo prve, četrtkove jutranjice trpljenje Jezusovo splošno, petkove umiranje in smrt, sobotne pogreb Jezusov.

VELIKI ČETRTEK

Dogodki, ki so se odigrali na večer tega dne in se jih danes spominjamo, so: **poslo- vilna, zadnja večerja, umivanje nog aposto- lom in postavitvev zakramentov sv. Rešnjega Telesa in mašniškega posvečenja**, s čimer vsem nam je Jezus „izkazal ljubezen do konca“ (Jan 13, 1), Jezusovo slovo od aposto- lov in pot v trpljenje. Tako razumemo, zakaj je ta dan Cerkvi pol veselja, pol žalosti dan; veselja ob pogledu na milosti in dokaze ljubezni, ki nam jih je ta dan dal Odrešenik, žalosti ob njegovem slovesu in odhodu v trpljenje.

V prvih časih se je ta dan zjutraj pri posebni maši izvršila sprava javnih spokor-

nikov, ki so izgnani iz cerkve ves post de- lali javno pokoro in so bili sedaj sprejeti na- zaj in smeli prvič spet prisostvovati sveti daritvi. Od tega je danes ostanek le še bla- goslov, ki ga na ta dan da papež „Urbi et Orbi“ s pročelja vatikanske bazilike.

V župnih cerkvah se vrše tile za ta dan značilni obredi: sv. maša, procesija k bož- jemu grobu in razdevanje oltarjev.

Sv. maša ja v vsaki cerkvi ta dan le ena v spomin na Jezusovo prvo daritev pri zadnji večerji. Drugi duhovniki pristopijo k sv. ob- hajilu skupaj z množicami vernikov, ki se ta dan obhajajo, hvaležne Odrešeniku za ta veliki dar. Sv. maša se zato začne veselo in slovesno, s petjem, godbo, v belih oblačilih, dokler ob Gloriji tega veselja hipno ne pre- trga žalost ob misli na Jezusovo trpljenje; vse v trenutku utihne in namesto veselega glasu zvonov nam odslej do prvega oznanila o vstajenju na veliko soboto govori le za- molkli glas ragelj.

V stolnicah se med mašo z največjimi slo- vesnostmi izvrši posvečevanje olj: krstnega, krizme, bolniškega, ki ga škof posvečuje v spremstvu 12 duhovnikov, 7 diakonov in 7 subdiakonov.

Po maši duhovnik v procesiji prenese za drugi dan posvečeno hostijo v „božji grob“, to je za to priložnost poseben razkošno okrašen stranski oltar, kjer se izpostavi Najsvetejše v češčenje vernikov, ki na ta spominski dan v obilnem številu prihajajo.

Na koncu se oltarji v cerkvi razdro, to je, se odstrani z njih vsa oprema in okras. Gó- dilo se je to včasih v znamenje, da te dni odslej ne bo več svete daritve; danes pa ima to lep simbolični pomen: Pomeni popolno Kristusovo zapuščenost v trpljenju; zlasti na nas pretresljivo vpliva sredi oltarja zevajoči prazni in vsega oropani tabernakelj.

V spomin na veliki četrtek pri zadnji večerji dano zapoved ljubezni in Kristusovega umivanja nog apostolom se ta dan dopolne v stolnih cerkvah vrši ganljivi obred umiva- nja nog 12 ubožcem. Škof umije in obriše nogo vsakemu izmed njih in mu jo na koncu poljubi. Med tem se molijo molitve, ki spominjajo na Kristusov dokaz ljubezni do ljudi in njegovo zapoved ljubezni.

VELIKI PETEK

Veliki petek je smrtni dan učlovečenega božjega Sinu. Ponoči so ga prijeli, na vse zgodaj sovražniki sodili in obsodili, dopoldne ga vlačili od sodišča do sodišča, da bi njih sovražna obsodba bila potrjena, ga zasra- movali in mučili, okoli podneva je bil kri- žan, okoli treh popoldne umrl in bil proti mraku pokopan.

„Bog človek je umrl“, le to nam vse v cer- kvi danes govori in nad tem joka. Ta dan ni nič veselja, vse le ena sama črna žalost.

V cerkvi se danes vrše tri značilna sveta opravila: branje in molitve, razkrivanje in češčenje križa, „maša“ prej posvečenih darov.

Pred prazen in zapuščen oltar pride du- hovnik z asistenco, kjer se vržejo na tla na obraz, premišljujoč strašno resnico smrti Jezusove, ki se je danes spominjamo.

Potem duhovnik pri oltarju bere odlomke sv. pisma, ki spominjajo na Odrešenikovo smrt. Sledi pasijon, opis trpljenja Gospodovega po evangelistu Janezu. Za tem duhovnik vabi k molitvi in poje in moli častiljive starodavne molitve za najrazličnejše potrebe: za Cerkev, papeža, škofe in duhovnike, device, vdove, katehumene, da ne bi bilo zmote, kuge, vojske, lakote, za bolnike, jetnike, potnike na suhem in na morju, za spreobrnjenje krivovercev, peganov in Judov. Cerkev danes na dan odrešenja nikogar ne pozabi. Vsem hoče bogato deliti iz zakladov Kristusovega zasluženja.

Zo v prvih časih so kristjani v Jeruzalemu imeli ta dan v kapeli na Kalvariji posebno češčenje svetega Križa. To češčenje se je razširilo povsod in se ohranilo v današnjem razkrivanju in češčenju križa na veliki petek. Zakaj danes se ne opravlja daritev sv. maše, ko je dan Kristusove daritve na križu; se samo te spominjamo in ta obred nam hoče le to predstaviti in globoko v dušo vtisniti. Križ, ki je bil od tihe nedelje zakrit, duhovnik polagoma bližajoč se sredi oltarja odkriva in trikrat postopoma ob tem zapoje vedno više: „Glejte les križa, na katerem je viselo zveličanje sveta!“ Pevci v imenu vernikov odgovarjajo: „Pridite, molimo.“

Duhovnik nato odnese križ in ga položi na določeno mesto za češčenje. Sezuje si čevlje in se bliža križu trikrat poklekajoč na obe kolena in nazadnje poljubi križ. Za njim hodijo poljubovat križ vsi navzoči

Pevci med češčenjem prepevajo „Očitajna“, to so pretresljive molitve, v katerih Bog kaže na svojo ljubezen do nas in kaj je vse storil za nas, kako pa mu mi to vračamo z zasramovanjem, mučenjem, usmrtitvijo njegovega Sina.

Zadnji med obredi velikega petka je „maša“ prej posvečenih darov. To je kratek obred, v katerem duhovnik zavzije prejšnji dan posvečeno hostijo, ki se v procesiji prenese od božjega groba na glavni oltar. Ni to torej prava maša, ker obsega le obhajilo. Za druge danes ni obhajila razen v smrtni nevarnosti za sveto popotnico.

VELIKA SOBOTA

Dočim je bil veliki petek dan same temne žalosti, brez luči, brez tolažbe, brez veselja, ko je žalost prišla prav do dna, ta dan, na veliko soboto, Cerkev že vstaja k upanju, k veselju, ki bo v polnosti vžšlo z vstalim Odrešenikom. Velika sobota je v liturgiji tihi dan Kristusovega počivanja v grobu, nad katerim že slutimo skrivnost vstajenja, ki mu že sveti upanje. O tem nam govori blagoslavljanje ognja, luči, velikonočne sveče, slavošpevi ob tem, prvi aleluja pri maši, zvonovi, ki se spet oglasijo.

Značilna sveta opravila velike sobote, v katerih se že dele sadovi Kristusove smrti, so trojne vrste: prva naznanja vstajenja, slede obredi blagoslavljanja krstne vode in nazadnje sv. maša. Vsa ta opravila so se včasih vršila v noči s sobote na nedeljo.

Še v zgodnjem jutru na veliko soboto se zunaj cerkve najprej blagoslavlja ogenj, ki je

bil vkresan iz kresilnega kamna, kar spominja na to, da je Odrešenik vstal iz kamnatega groba in z odrešenjem razsvetlil v temi greha živeči svet. Obenem blagoslovi duhovnik pet zrn kadila, ki se vsade pozneje v velikonočno svečo, ki predstavlja Kristusa. Kadilo torej more pomeniti dišave ob Kristusovem pogrebu ali tudi njegovih pet krvavih ran.

Luč od tega blagoslovljenega ognja sedaj ponese v temno cerkev in jo veselo pozdravljajo kot luč zveličanja z vzklikom: „Luč Kristusova“, nakar pokleknejo v zahvali in češčenju z besedami: „Hvala Bogu!“ Med trikratnim tem pozdravom se prižigajo tri sveče na trirogelniku.

Diakon v vznesenem slavošpevu „Exultet“, ki je veselo velikonočno oznanilo, povelečuje

Kristusovo odrešenje, zmago nad grehom in smrtjo, ki je tako veliko, da zato še Adamov greh ni več strašen: „O blažena krivda, ki je imela takega in tako velikega Odrešenika!“ Vmes vsadj zrna kadila v velikonočno svečo, jo prižge s plamenom s trirogelnika in od te se dalje prižgo druge sveče in luči v cerkvi, da je tako vsa razsvetljena po novi blagoslovljeni luči.

Velikonočna sveča predstavlja vstalega Odrešenika in zato ostane ob oltarju do Vnebohoda.

Slede sveta opravila, ki so ostanki starih

obredov krsta, ki se je včasih ob tej priliki v noči s sobote na nedeljo delil. Berejo se dolgi odlomki sv. pisma, ki so včasih služili za zadnji pouk katehumenov na velikonočno vigilijo.

Duhovščina v slovesni procesiji sledi velikonočni sveči h krstnemu kamnu za blagoslov krstne vode, ki se izvrši s pomenljivimi obredi in prelepimi molitvami. Duhovnik diha v vodo, potaplja vanjo svečo v znamenje blagoslova, ki nanjo pride. S to vodo se takoj blagoslovi ljudstvo in jo zajemajo verniki in nosijo na svoje domove.

Del te vode se odvzame in se ji primeša s posebnimi blagoslovi krstno olje in sveta krizma. To je krstna voda. Ko je ta bila pripravljena, je včasih takoj sledilo krščenje katehumenov.

Od krstnega kamna se duhovščina vrne k oltarju med petjem litanij vseh svetnikov, ki jim takoj sledi sveta maša, tako da njih Kyrie že velja za začetek maše. Duhovščina pristopi v belih oblačilih, pri Gloriji se spet oglasijo zvonovi, z oltarjev se odstranijo vijolične zavese, po berilu se že oglašijo velikonočni „aleluja“. Vse je v veselem prazničnem razpoloženju, v katerem čutimo: **Premagana je smrt, sedaj je vstajenje.**

* * *

Kako veselo olajšanje mora čutiti obsojenec, ki je že pod vislicami, pa nenadoma pride popolno pomiloščenje in se mu odpre svobodna pot v življenje. Kot obsojenci čutimo tisko na veliki petek ob trpečem Gospodu, ko z njim sočustvujemo in trpimo, a na veliko nedeljo doživimo z njim tudi veselo vstajenje. **Po njegovem trpljenju in smrti nam je dano vstajenje in življenje.**

DR. FRAN GNIDOVEC

K slikam na straneh 130—133: — Stran 130: Na cvetno nedeljo in veliki petek trije kleriki **pojejo pasijon**, evangeljska poročila o Kristusovem trpljenju. — Na veliki četrtek se spominjamo **postavitve sv. Rešnjega Telesa**. — Str. 131: Škof ta dan tudi **posvečuje sveta olja**, ki se potrebujejo za delitev zakramentov sv. krsta, sv. birme, sv. mašniškega posvečenja in sv. poslednjega maziljenja. — Istega dne škofje, opatje in drugi višji cerkveni predstojniki opravijo ganljivi obred: **umivanja nog** 12 starčkom ali revežem, v spomin na Jezusovo dejanje in zapoved ljubezni, ko je apostolom pred zadnjo večerjo noge umil. — **Razkrivanje razpela** je na veliki petek pač najganjivejši obred. — Pri sveti tridnevnicji popoldne duhovniki pojejo psalme, 15 po številu; po vsakem psalmu **ugasnejo eno od 15 sveč**. — Str. 133: Na veliko soboto zjutraj med drugimi slovesnostmi **blagoslovljajo pred cerkvenimi vrati ogenj**. — V cerkvi blagoslove tudi **krstno vodo**, v katero potapljaajo velikonočno svečo.

VSTAJENJE KOKOLOVEGA PAVLA

Čez vinske bregove je zaorila mogočna pesem zvonov. Kot da so nedogledne trume klicarjev božjih z bronastimi glasovi zapele veličastne napeve zmagooslavja.

Kókolovega Pavla je zagomazelo po hrbtnici. Na silo se je obrnil v postelji in legel na obraz. Usta in nos je zaril v zglavje, ki je zudarjalo po presušenem znoju. Z dlanmi si je zadelal ušesa in se davil v pridržani sapi.

Pomladne sape so se zaganjale preko vrhov. Ujemale so krik zvonov in jih nosile nad goricami. Kot da je dobrotna božja dlan zajemala iz nenehne sejavnice Ljubezni in v razkošnih zamahljajih trosila blagoslov nebes...

Med cvetoče breskve sredi goric pada, na tankih vejicah brez se ziba, nad ozelenelimi silji po dnikah trepeta, napoj odprte, mehke popke jablan in hrušk in sliv ljubkuje, v umita ščemeča okna domov po dolinah in kuč po vrhéh diha, skozi na široko odprta vrata hramov polje...

Ves gorički svet je poln razkošnega blagoslova božjega.

Goričanci so očistili domove in duše za njegov prihod. Sveže prebeljena predokna žarijo in obrazi goričancev se svetijo.

Po vseh cerkvah širom bregov so služabniki božji visoko dvignili posvečene roke in zapeli: „Gloria...“

Slava bodi Vstalemu, ki je prišel svet odrešit!

Glorija! — Vüzem!

In zvonovi nosijo slavo božjo prek vrhov...

Kókolov Pavel riže z glavo v zglavje in se s pestmi udarja po ušesih.

Napev gloriije povsod okoli njega ga draži... Zaman!

Klic milosti božje je mogočen. Ničev je odpor človeškega črva, ki se zvija na bolniškem ležišču in si maši ušesa...

Kókolov Pavel se prevrže na hrbet in z odprtimi ustni in očmi strmi skozi okno v svet nad vinskimi vrhovi, nad katerimi polje odmev bronaste pesmi...

„Nič. — Mene je Bog zapustil,“ si kljubujoče dopoveduje.

Zares. — Pred petimi leti se je Kókolov Pavel napotil iz goric v svet, ki je še mnogo, mnogo dalje tam za bregovi. Srce se mu je kajpak dušilo v bolečini, ko je zavihtel na ramo zaboječek in se odpravil. Toda rekli so mu, da je tam nekje daleč pré toliko bogastva in sreče, da ju lahko v koš zajemaš...

Kókolov Pavel je pač poizkusil. Zakaj bi tudi ne? Mlad je bil in zdrav kot dren pod goricami. Če je nekje na svetu zares toliko sreče, kot so pravili, si je bo Kókolov Pavel zatrdno nagrabil na pretek...

Pa se je izkazalo, da je bil svet zares velik, prevelik za Kókolovega Pavla iz male goričke zemlje doma, sreče pa nič...

Ej, koliko krat je Kókolov Pavel takrat sanjal o cvetočih bregovih, kjer vdiljen kipijo gorice in na sprotoletje dišijo marelice in breskve...

Zagrabila ga je mrzlična bol... Bohotila

se je in mu lezla v žile in kri... V prsih ga je žgala in rezala, da se mu je na ustnicah nabirala krvava rosa, ko je zakašljajal. Kot drobni, živi dragulji, ki so prihajali naravnost iz sredine njegove goričanske duše... Kókolov Pavel pa jih je pljuval na žgoče ceste tujega sveta, dokler ni izpraznil zakladnice svoje ljubezni... — —

Da, to je bilo takrat, ko se je Kókolov Pavel spomnil, da ga je Bog zapustil...

Vrnil se je v mali gorički svet izdolben, izpraznjen.

Sedaj pa leži na postelji, ki zaudarja po presušenem znoju. Strmi v sončni vsemir nad dišečo goričko zemljo...

„Nič. — Mene je Bog zapustil!“

In bronasti klic zvonov se izgublja v puh-tečo dalj goric... Nad vrhovi pa ljubeče trepeta pesem vseobsežne radosti...

Glorija! —

Kókolov Pavel se obrne na stran in gleda skozi okno, na katerem se objemajo dišeče perunike in fuksije. Stegne roko in ga počasi odpre; kot da se boji lepote, ki od zunaj vsa blagoslovljena sili v njegovo izpraznjeno notranjost...

Samo za spoznanje odmakne košati cvet.

Potlej kréevito pripne veke, kot da je pogledal živi grozi v obraz...

Križ na Koglu, ki so ga za vúzem na novo prebarvali, žari v tolikšnem sijaju pod veliko brezo, da Kókolovega Pavla zares zaščemi v dno duše...

Roka, ki je odmaknila cvet, mu otrpne... „Bog.“ zastoka.

Ko zopet razkiene veke, v soncu ožarjeni logec še bolj blesiti...

Kókolov Pavel si mora pomencati „lažne oči.

Okoli trnjeve glave na križu pod brezo na Koglu je prelest dneva spletla migetajoči, živi sijaj.

Kókolov Pavel strmi. — Zdi se mu, da je Trpeči za spoznanje zganil mrtvo glavo... Kot za vabilo... Kot da je odprl oči... Da, zdi se mu, da jih je celo na široko razklenil in prišel naproti njegovemu pogledu...

„O — oh...“ samo sope.

Oči pa ne more odmakniti. Prilepile so se mu na podobo, ki je visela na križu pod veliko brezo na Koglu...

„Ti si me zapustil... Bog...“

Trpka grenkoba polje v njem, da stiska ustnice in pripira vlažne veke.

„Zakaj?“

Potlej se mu zdi, da je glava Trpečega na križu zopet omahnila globoko na prsi...

In se prestraši... —

Naglo spusti cvet in potlej samo še preko nihajočih zvončkov fuksij gleda v cvetoči svet nad bregovi.

Dan pa je tako lep!

V slivju žvrgolijo ščinkavci in sinice sedajo na cveteče veje češenj.

Nekje za hramom žolna udarja ob votlo deblo stare bukke, da odmeva skozi odprto okno.

„Tako... tako...“ si dopoveduje Kókolov Pavel, kot da sliši odmev svoje pesmi.

Potlej samo še brezizrazno strmi v strop; kot da sô tudi njegove misli izdobljene. — —

Med bregovi hreščeče zagrmí...

Kókolov Pavel se naglo vzpne. Splazi se na kolena in z obema rokama odrine cvetje na okno.

Vrhovi se zopet stresejo, kot da je sam Bog glasno zakričal skozi vsemirje.

Nad cvetočimi goricami pa stoji zlato sonce, da so bregovi kot oteti v dragoceno patino.

Kókolov Pavel se zave, da kleči pred Bogom, ki žari s križa na Koglu... Negibno kleči in gleda...

Iz vseh dnik lezejo na Kogel ženske z velikimi belimi košarami na glavah. Kot da so bregovi oživelí.

Možnarji na mejašemem sépu bruhajo prek goríc grmeče veselje za prihod blagoslova božjega...

Sedaj Kókolov Pavel vidi svečenika, kako stoji v belem oblačilu pod križem in z veli-

kimi, ljubečimi zamahi sipa na bele košare blagoslovljeno roso božje Dobrote. Sliši polglasno, pobožno mrmranje žena, ki se z molitvijo zahvaljujejo za blagoslov. Čuti, da je dišeča sapa prinesla izpod križa drobno kapljico, ki je padla v sredo njegovega trpkega srca. Nekje iz daljne, pozabljene notranjosti mu zadržti na ustnice božajoča mehkoča. Tiho, komaj slšno pregiba ustnice:

„Blagoslovi, Gospod, te naše jedi, ki jih bom po Tvoji dobroti prejeli!“

In tihi šepet se nezadržno prelije v glasno rotenje:

„Blagoslovi! — Blagoslovi!“

In Kókolov Pavel se nenadno ustraši lepote odmeva svoje molitve v duši. Z dlanmi si zakrije obraz kot pred kesanjem. Skloni glavo in se globoko prikloni, da zahtji v zglavje.

In vendar čuti, da je srečnejši, mnogo srečnejši...

Ne razume, zakaj ihti. Čuti, da njegova notranjost ni več prazna. Prepolna je miline, ki ga opaja...

Grmeči možnarji oznanjajo bregovom pričujočnost božjo. Tako je povsod navzoča, da se tudi ptiči ne bojijo grmečega krika topičev in nenehno žvrgolijo pesem veselja božjega...

Kókolov Pavel pa kleči na postelji in pritiska glavo v zglavje.

Mimo hrama nosijo ženske blagoslovljene jedi, da zadiši po bogastvu sreče... Veličastna pesem dneva puhti skozi odprto okno. Možnarji grmijo brez prestanka. Z vseh vrhov oznanjajo bližajoče se Vstajenje. Gorice čutijo Njegovo bližino, cveteče breskve drhtijo v velikem pričakovanju...

Kókolovemu Pavlu se razliva v žile toplota življenja. Sede na rob ležišča in nasloni glavo v dlani. Skozi vse telo mu polzi prijetni treset...

Stopi na tla in na stežaj odpre vsa okna. Mora jih. Njegov pogled zopet sreča podobo Križanega na Koglu. In glej, sedaj se mu zdi, da je tudi trpeči obraz ves nasmejan in mehak... Lepši kot nikoli... Zdi se mu, da je oživel...

Nekakšna nezadržana radovednost ga vzpodbuja. Naglo se obleče in stopi na dvor. —

Iz doline pod njim diha dišeča sapa prebujenega življenja.

Kókolov Pavel razprostre roke. Nastavi obraz soncu, ki mu vse toplo sili za razpeto srajco in ga dražeče boža. Vse v njem se potlej spreminja v vseobsežno razmehčanost, da drhti kot v sladki slabosti...

Tako majhnega se čuti, tako drobnega, ponižnega...

Odpira oči kot otrok, ki pričakuje velikih stvari...

Na ožarjenem bregu pred njim brstijo baržunasti popki mladih goríc, ki se spuščajo v sinji nedogled. Marelice in breskve cvetijo med trtami, kot za košate lase zdravega dekleta zatakneni dišeči šopki. Bukovja po dnikah rumenijo in se zajedajo v drgetajočo zelen mladih setev, ki se napejajo za hrami. Svetlikajoči se potok je zvil med starimi vrbáčami in ibami živi pas žuborečega življenja, ki teče med vinskimi vrhovi nekam v svet.

Vstajenje v naravi...

Trobenice in zvončki in podleski se ogledujejo v tolmunih.

In nad vsem tem veliki Bog, ki na križu razpet žari pod staro brezo na Koglu...

Kókolov Pavel trepeta.

„Ej, goričancev Bog ni zapustil,“ mora spoznati.

Pri Svétinjah pritrkujejo zvonovi.

Po beli cesti in razvoženem kolniku, po mejah ob globokih klanjih in kar počez po grabicah sredi goríc hitijo ljudje. Z velikim tovorom lepote v dušah hitijo kot mravlje k matici, ki se prepeli vrh sončnega brega...

Goričanci gredo k vstajenju.

Se je v drgetajoče nastrojenje Kókolovega Pavla spustil Bog, ko je stal z očmi pričakujočega otroka vrh te lepote?

Kókolov Pavel tega ne ve.

Dolgo je tega, kar je še čutil Boga v sebi navzočega.

Samo neka vsemočna sila ga dvigne, kot da so se njegove razprostrte roke spremenile v krila...

Klecne po gorícah navzdol. V grabice se opotika in se oprijema kolja. Med kepami rumenih jegličev stopa čez travnik pod mladim bukovjem. Po sredi zelenečega silja zaobrne v svétinjski breg.

Hiti, da se mu prsi krčevito napenjajo.

Skozi senčni mladi gozd vriska pritrkovanje svétinjskih zvonov. Tako lepo, da se Kókolov Pavel kar pripogne, kot da mu je sam Bog zaklical naravnost v uho...

Z vso težo se zaleti naprej, da se mora opreti ob mladi gaber ob peščenem klanecu. Vročá sapa mu sika iz na široko odprtih ust. Med pesem zvonov se vplete mogočni napev zmagoslavja.

„Zveličar gre iz groba! — Aleluja...“

Iz pobožnih globin raste veličastni napev v višine, da kot iz zbora angelov izpod neba odmeva preko goríc:

„Aleluja... aleluja... aleluja...“

Po beli cesti navzdol od cerkve plapolajo pisana bandera Boga Zmagovalca. K dobrim goričancem je prišel praznovat svojo zmago nad smrtjo zlega. In goričanci ga v svečano nastrojenih dušah nesejo v svoje gorice...

V Kókolovem Pavlu se napnejo nepoznane sile. Glavo sune nazaj in se spusti v klanec...

Sedaj ve, da hiti za Bogom, ki mu za pohod med vinske brege pojejo zvonovi in srca goričancev.

Iz prsi mu sunkoma polje:

„Aleee — luuu — jaaa... Aleee — luuu — jaaa... —“

Dokler je kaj moči v njem, se opotika navkreber v klanec, za katerim grmijo možnarji.

Ne more več. — Sredi bele ceste se vrže na kolena. Dviga roke proti nebu in poje, da votlo odmeva iz izdolbene notranjosti:

„Aleee — luuujaaa... —“

Po štirih se kobaca naprej, da bi ujel Boga, pred katerim vihrajo med goricami pisana bandera.

Priplazi se na vrh sépa. Obleži v mladi travi z obrazom na zemlji, preko katere stopa zmagoviti Bog.

Po ovinku izza goríc prihaja procesija bliže.

Kókolov Pavel krčevito dvigne glavo. Vzpne se na roke in gleda pojočo vrsto ljudi pod seboj. Vseobsežni strah se mu splazi za tilnik, da se s težavo obdrži na rokah.

Po beli cesti pod njim gre v senci svilenega neba zmagoviti Bog mimo njega...

Kókolov Pavel iz presušenega grla hlipa:

„Bog... Bog... Ne zapusti me! — Oh... Sedaj ne... Ne... Sedaj... —“

Izza ovinka odmeva:

„Zveličar gre iz groba,
ob moč je smrt, trohnoba!

Aleluja, aleluja, aleluja... —“

Zvonovi pojejo. Ujemajo napeve goričancev in jih nosijo prek vinskih vrhov pod nebo, da se jih bo večni Zmagovalec spomnil, kadar se

Misli k vstajenju

VSTATI MORAMO! VSAK ZASE, VSAKA DRUŽINA, VSAK NAROD.

DUŠA MI TAKOLE PRAVI: Vstati moram IZ NEVERE. Večkrat molim apostolsko vero, poznam njene zapovedi in jim skušam slediti. Vse moje življenje pa je dokaz, da je moja vera šibka, šibka; včasih je kar zmanjka. Vem n. pr., da Jezus živi v meni, da mi pot kaže, da me varuje. A to je tako na obodu moje duše kot vednost, da so tolike zvezde po stokrat in tisočkrat večje od zemlje: verjamem — pa kaj je to spremeniijo moje bivanje, odkar sem izvedel? Pravim si: Ko bi Jezus hodil ob meni, kot je hodil ob apostolih in bi ga VIDEL — o, potem bi čisto drugače živel! Vsako težavo bi mu sproti zaupal, nobena ovira me ne bi ustrašila, molitev bi bil vsak moj trenutek. Kakšna vera je to? Ko bi ga s TELESNIMI OČMI stalno videl OB SEBI, bi tako prav lahko živel — vsaj tako si predstavljam; a resnici pa živi V MENI in sem jaz Njegov delec — to NATANČNO GLEDAM Z OČMI VERE — pa grem skoz ves dan, mesec in leto, ne da bi živel iz te resnice.

Iz vere vem, da živi Jezus v vsakem človeku; verujem, da bom poplačan po tem, koliko dobrega sem Mu storil v ljudeh („kar ste storili kateremu koli, ste Meni storili“), — moje oko vere pa je spet skoro vedno slepo: vidim človeka po telesu, nekaj razumem tudi njegove notranjosti, Kristusa pa ne vidim. Občujem torej z ljudmi po nagnenju ali odvrtnosti, po lastni koristi, po zunanjih pravih olike. Sram me je v dno srca, če si predstavljam, da bi tako ravnal s Kristusom (ki bi Ga videl s telesnimi očmi), kot ravnam s človekom, ki ga najbolj ljubim. In vendar je v njem Jezus, kot je v tistem, ki mi je najbolj zopern.

Vstati moram iz SEBIČNEGA NAPUHA.

bodo nad goricami zvrtnčili svinčeno sivi oblaki, ki jih razpihuje toča...

Vse poje. Otroci, ki se z radovednimi očmi ozirajo za plapolajočimi banderi; košata, rdečelična dekleta; plečati čeháki, ki visoko dvigajo bandera in nebo, pod katerim gre Bog med gorice; žene z zaskrbljenimi obrazi in može trdih lic.

Kókolov Pavel jih vidi in sliši. Gleda občestvo goričancev, kako v zmagoslavnem zauranju nese svojega Boga...

On pa je sam... Tako mrzlo sam...

Ve, da ga Bog ni zapustil. Z grozno jasnostjo se zave, da ga je nekje v velikem svetu sam zapodil iz notranjosti, ki je bila poslej tako bolešno prazna...

V svojem malem goričanskem svetu pa ga je zopet srečal. Goričanci ga nesejo mimo njega... On pa se ne more več ganiti, da bi ga sprejel in mogočno dvignil pod žarko nebo. Kot črv se zvija pred velično vere goričancev in neusmiljena groza ga udarja za teme...

Z zadnjim naponom sil se vzpne kot umirajoči plamen... Tako rad bi dohitel Boga, ki

Kako oster čut imam za nizkost in smešnost klečeplazenja pred človekom! S kakšnim gnusom sem po radiu poslušal ponoreje „Heil“ klice ponorelmu führerju! Kako preziram pokvarjene partijske mogočnike, ki leže na trebuhu pred Stalinom, pa so tako izurjeni, da še v tem položaju vihte kadilnico! „Moj Bog, rajši bi nel slavo teletu, tudi če ne bi bilo zlato!“ si rečem, ne da bi mi tedaj zavest zaklicala, da tako delam dan na dan, ko častim — sebe. Častim sebe, ki sem si že moral priznati, da sem bolj neumen kot tele in da sem si več škode prizadel, kot bi mi jo mogla Hitler in Stalin skupaj. Kaj ni tu zatvornica, ki ne gusi milosti vere v dušo, da bi v bližnjem videl Kristusa in mu izkazoval dobro, samo dobro? Kako naj kaj dobrega od mene pride, če gre vse v jamo brez dna, ki je skopana pod malikom — mojim prevzišenim jazom?

VSTATI MORAM IZ POVPREČNOSTI. Tolikokrat me je Bog poklical in tako na glas, da sem se kljub prirojeni in privajeni lenobi do dobra zdramil, potem se pa počelhljal za ušesom („Saj bi mi kmalu bobnič počil!“) in se preobrnil — na drugi bok. Ko je dremati tako prijetno in ko moj sosed tudi dremlje in od drugega sosedga Bog najbrž ni tega želel kot od mene („Živela demokracija! Živela enakopravnost in povprečnosti!“)!

VSTATI MORAM IZ GROBA. Da.

DRUŽINE NAJ GOVORE OB VSTAJENJU:

VSTATI MORAMO IZ POSVETNEGA DUHA. Misiionarji pripovedujejo ganljive stvari o lepih potezah družinskega življenja po Srednji Afriki in vzhodni Aziji. Priznati smo si morali, da so nam v nekaterih stvareh v vzgled; — oni pogani, mi pa... — za Boga, tudi pogani. Pogani! V čem vidimo srečo? V življenju po božji volji. V teoriji že še. — Skrbimo, da je Jezus vedno med nami? Ga prisilimo s skupno molitvijo, da vstopi v sredo med nas? O da: na sv. večer smo spet skupno

gre v veličastnem sprevodu bander in pesmi in zvonjenja in molitve...

Dvigne roko za veliki križ.

Potlej mu kolena klecnejo, da se zakobali po strmini navzdol...

Na ustnice se mu sesede rdeča sapa v drobne krvave kaplje...

Krčevito sklene roke:

„A — le — lu — ja... —“

Potlej samo sliši, kako od nekod iz pobožne neskončnosti pojejo zbori angelov pesem zmagoslavja božjega:

„Aleluja... Aleluja... Aleluja... — —“

In Kókolov Pavel poje z mogočnim glasom z njimi...

Ko so še v pozno noč svétinjski zvonovi oznanjali Zmagovo božjo in so vinske bregove ožarjale plapolajoče vzmenice in dolge vrste balke, je Kókolov Pavel pred služabnikom božjim na široko odprl razbolelo dušo, da je stopil vanjo milostni Bog in jo dvignil v bližino zborov, ki pojejo večno lepo pesem Njegovega zmagoslavja... — —

STANKO KOCIPER

molili. — Ali je naša prva briga, da so otroci opravljeni v posvečujočo milost; da nosijo nakit kreposti? I, za to bo že ljubi Bog poskrbel, mi se moramo ubijati, da jim znesemo čedno oblekco in obutev. Da, tako je naše gledanje: Bogu prepustimo „oddaljene in neživljenjske“ zadeve duše, mi pa smo reveži sami sebi prepuščeni v pehanju za vsakdanji kruh. (Pa je te božji Sin prvi rabil to besedo: vsakdanji kruh, in vso skrb za dušno in telesno hrano je dal v roke Očetu, ki mu nikoli nič ne zmanjka. Drugod kruha sploh ni, kot drugod tudi ni odpuščanja grehov).

VSTATI MORAMO IZ NESLOGE. „Včasih je bila družba tako urejena, da ni bilo nič lažjega kot mirno družinsko življenje. Ob vsem delu doma in zunaj je bilo dovolj časa za prijateljske pomenke, za učinkovito vzgojo, za pristržno zabavo, za gojenje prijateljskih stikov s sosedi. Danes smo vsi vrženi v službe, do smrti utrujeni in nervozni pridemo domov samo spat. In kakšen dom je to!“ In že je odprta pot za tožbe in pritožbe. Še tisti čas, ki ga morejo skupaj prebiti, si pokvarijo z nevoljo, draženjem, prepirji. Pаметen človek bi storil narobe: težje ko so razmere, bolj potrebujemo medsebojne pomoči in ljubezni. Da se ne dá? Dá se. Treba pa je hoteti in treba je moliti. Če so okoliščine težje, so milosti božje številnejše. Pripravljene so; Mati božja samo čaka, kdaj jo kak otrok poprosi, da mu jih podari. Pri nas pa skoro nič ne prosimo. Pa ne zato, ker bi se bali, da Mati božja ubožaa.

NARODI IN DRŽAVE OB VSTAJENJU ČUTIJO:

VSTATI MORAMO IZ SOVRAŠTVA. Kako smo mi, pohlevni Slovenci, sovražili Nemce in Lahe, še preden so prišli nad nas! Nobena krivica v dolgih stoletjih ni bila pozabljena, dodali smo jim tudi še tiste, ki smo jih samo mi imeli za krivice, odvezli pa vse, kar smo mi zagrešili. Račun pa je tak: več kot vse krivice tujcev nam je škodilo sovraštvo, ko-

likor smo ga proti njim gojili. Vojska nam je naklonila spoznanje: narodi se morajo spoznati, potem mine skušnjava sovraštva. Če se nočejo spoznati in spoštovati v miru — stekli nacionalizem tega ni dovolil —, potem se morajo spoznati v grozotah vojne. Če si sosedje nočejo biti prijatelji in si drug drugemu koristiti, potem bodo pač ostali nasprotniki in si drug drugemu škodovali. Kaj je Nemcem koristilo požiranje sosednih držav? Kaj bo to koristilo sovjetom? Kaj koristi nam sovražno razpoloženje do Italijanov (— da nam ne bi komunisti očitali nečiste roke —)? — Posebno gnusna lastnost sovraštva je, da prišepetava uporabo vseh sredstev, to je predvsem nemoralnih. Kdor pa uporablja nemoralna sredstva, škoduje z edino gotovostjo sebi. Državniku, ki bi si samo enkrat drznil seči po nemoralnem sredstvu, bi morali odsvaviti in kaznovati že zato, ker s tem vari nesrečo lastni državi.

VSTANIMO IZ LAICIZMA. Brezmejno nemunna je ošabnost politikov, ki mečejo Boga iz javnega življenja in gode Cerkev v zakristijo, če ne v katakombe. To je najhujša veleizdaja, ki jo more človek zagrešiti. Če kdo še danes očita katoličanom premalo ljubezni do naroda, ima prav ravno v tem: mnogi katoličani prav tako kot vsi ostali ne store nič proti tej največji veleizdaji in proti veleizdajalcem te najhujše vrste. Vstanimo v življenje, ki je gibanje, delovanje; ki mora uničevati gnilobo, da samo ne zgine!

VSTATI MORAMO! Vsak zase, vsaka družina, vsak narod.

Samo kako? Padli smo lahko in sami, vstati pa je težko in sami ne moremo.

Obrnimo se k Njemu, ki nas nikoli ni varal, pa je tudi za vstajenje povedal resnico: „Brez mene ne morete nič storiti!“ Oživimo na Trti, mladike! Potem je vse dobro, kajti „BOG NAS JE Z NJIM ZBUDIL OD SMRTI IN NAS Z JEZUSOM KRISTUSOM POSADIL V NEBESA“ (Ef 2, 6).

Prof. LOJZE GERZINIČ

DOM V NEVARNOSTI

Dandanes se splošno toži, da je družina v nevarnosti. Ne le v tem smislu, kakor je bila vedno, marveč v še nekem posebnem. Družina se danes razkraja v svojem bistvu. Mnogi, ki živijo v družinah, nimajo pojma o tem, kaj je družina in kakšno bi moralo biti življenje v njej.

Družina sloni na nerazvezljivem zakonu. Zakon pa ni samo zakonita spolna zajednica, marveč popolna skupnost življenja med možem in ženo. Ta skupnost je take vrste, da mora že po sami naravi trajati do smrti enega izmed zakoncev. Nerazdružnost zakoncev in nerazvezljivost zakonske vezi nista torej nekaj, kar bi bilo zakonu dodano, marveč notekata iz samega zakona. Zakon drugačen

biti ne more. Nujno je nerazvezljiv.

Takšen zakon ustvarja pravo podlago za družino. Družina ni le skupno prenočišče, skupno stanovanje, skupna miza, prijateljska družba, marveč veliko več. Zakonca in njuni otroci sestavljajo družino. Med zakoncema velja popolna skupnost, ki je edinstvena. Duši se morata združiti v zakonu prej in bolj kot telesi: „Zaradi tega bo zapustil človek očeta in mater in se bo držal svoje žene in bosta dva eno telo,“ pravi sveto pismo. Apostol Pavel primerja to zakonsko skupnost tisti zvezi, ki je v skrivnostnem Kristusovem telesu med glavo — Kristusom in med udi — verniki. Izraz primerja dove premalo. Ne gre le za primerjavo, marveč za simbol. Simbol

pa ne pomeni le zunanje primerjave, marveč meri na notranjo realizacijo. Zato izvaja apostol Pavel naprej: „Mož je glava ženi, kakor je Kristus glava Cerkvi.“ „Kakor je Cerkev podložna Kristusu, tako tudi žene svojim možem v vsem.“ „Možje, ljubite svoje žene, kakor je tudi Kristus Cerkev ljubil in samega sebe zanjo dal.“ (prim. Ef 5, 22—23).

Zakonska skupnost naj bo skratka taka, kot je skupnost med Kristusom in njegovo Cerkvijo. Cerkev pa je Kristusovo skrivnostno telo. Kristus je Cerkev ljubil in jo še ljubi do skrajnih mej ljubezni. „Tako so tudi možje dolžni svoje žene ljubiti kot svoja telesa. Kdor ljubi svojo ženo, ljubi samega sebe. Kajti še nikoli ni nihče svojega telesa sovražil, marveč ga hrani in neguje kakor Kristus Cerkev.“ Zakonska skupnost je velika skrivnost: „v Kristusu in Cerkvi“.

Poleg zakonske skupnosti je v družini še roditeljska skupnost. Tudi ta je svojstvena. Oče in mati sta početnika otroka. Do nobene druge osebe ali predmeta ne moreta biti v bolj tesnem razmerju. Otrok, ki sta ga rodila, je umno bitje z neumrljivo dušo, ki jo je Bog vdihnil pri otrokovem spočetju. Tega otroka morata z ljubeznijo sprejeti in ga vzgajati, da bo mogel doseči tisti individualni namen, ki ga ima Bog z njim. To roditeljsko skupnost težko zapišemo. Kadar hočemo označiti vrhunec nesebične ljubezni, ji rečemo materinska ljubezen. Kadar hočemo povedati, da je bila skrb največja, pravimo, da je bila očetovska. Večjih meril nimamo. Še za Boga je najnežnejši izraz, ki ga imamo o Njem, oče. „Oče naš, kateri si v nebesih,“ nas je učil moliti Kristus.

Ljubezen moža v zakonski skupnosti kakor tudi ljubezen staršev v roditeljski skupnosti po naravi sami zahtevata odgovora. Najbolj naraven odgovor je ljubezen. Kakor mož ljubi ženo, tako mora žena moža. Kakor stariši ljubijo otroke, tako naj bi ti stariše. Zanimivo pa je, da sv. Pavel v pismu do Efežanov, kjer najgloblje govori o zakonski skupnosti in utemeljuje ljubezen moža do žene, ne zahteva od žene ljubezni marveč spoštovanja moža. „Vsak naj svojo ženo ljubi kakor samega sebe, žena na naj moža spoštuje.“ Pri otrocih pa zahteva poslušnost staršem. Seveda pa ta poslušnost ni brez meja, marveč le v tem, kar se sklada z božjim zakonom. „Otroci, bodite svojim staršem poslušni v Gospodu.“ Ukazovanje staršev otrokom ne sme biti paševsko. „Očetje, ne srdite svojih otrok, ampak jih vzreajte s strahovanjem in svarjenjem Gospodovim,“ to se

pravi, naj bo vzgoja po volji Gospodovi.

Opisani zakonska in roditeljska skupnost sta po evangeljskem nauku krščanska družina. Ta družina je po splošnem mnenju danes v silni nevarnosti. O tem govori papež, govore škofje, o nevarnostih se razpravlja na zborih katoličanov, v knjigah, revijah in časnikih. Nevarnost je v tem, ker se podirata obe skupnosti, ki sestavljata družino. Ne samo podirata, marveč naravnost negirata. Beseda zakon se še uporablja v modernem nekrščanskem svetu, toda njena vsebina se je popolnoma spremenila. Tudi roditeljska skupnost je izgubila vso нравno vsebino.

Vsaka socialna revolucija odjekne v zakonu in družini. Ko revolucija preneha in se na drugih področjih nemara že pozabi, ostane njen vpliv pri pojmovanju zakonske in roditeljske skupnosti. Martin Luther je v svoji verski revoluciji v 16. stoletju zakon laiziral. Iz verske zadeve je napravil „svetno stvar“, kot sam pravi. Zakonu je spodmaknil versko-nravno osnovo. Zakon je postal zgolj svetna pogodba, kot jih je sto in sto drugih. Svetna gosposka in zakonec sami so začeli spreminjati nespremenljivo bistvo zakona in njegove bistvene lastnosti. Francoska revolucija je sprožila glaz zakonodaj o civilnem zakonu po katoliških deželah. Moderne idejne revolucije pa so se lotile zakona in družine kot take. Zakon jim je le regulirana spolna skupnost z enakopravnima strankama, možem in ženo. Večkrat se od nezakonske spolne skupnosti razlikuje le v tem, da je registrirana v matičnem uradu. Vsa globlja vsebina zakona je iznuhtela brez sledu. O duhovni ljubezni moža do žene ni več govora, prav tako se ne govori o spoštovanju žene do moža. Zaradi zunanje spodobnosti nemara še živita mož in žena v istem stanovanju, a brez нравne obveznosti drug do drugega. Žena more pod blažjem zakonske skupnosti živeti z drugim možem, če hoče, mož pa živi z drugimi ženskami. Pogosto prihajajo tudi do javne zamenjave mož in žena. Zakonska zvestoba ne šteje nič. Še slabše je; smeši se namreč kot nesodobna ostalina preteklega časa. Družine ni več. Je morda še stanovanjska skupnost, toda mož hodi po svojih poteh, žena po svojih, otroci — navadno je le eden ali kvečjemu dva — tudi po svojih. Drug se za drugega ne menijo. Le zunanja etiketa ustvarja še videz družinskega življenja.

Vse to se godi tudi v katoliških deželah. Tudi tu je v ozračju vse polno klic, ki so zakonu in družini sovražne. Vse polno je slabih zgledov. Knjiga in film se posmehujeta

zastarelemu pojmovanju zakona in družine. Pa tudi življenje je tako, da razkrajaja družino. Mož hodi v tovarno ali pisarno zgodaj zjutraj in se vrača v stanovanje, ki naj bi bilo dom, pozno zvečer. Žena hodi za delom po drugih krajih. Sin in hči, komaj odrasteta šolskim klopem, gresta v službo vsak na svoj kraj. V prostem času, ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih, ima vsak član take moderne družine svoj opravke. Svoje ekonomske odnose med sabo urejajo z dogovori in pogodbami. Vsi so enakopravni. Položaj se meri po zaslužku. Službo laže dobi samec kot poročen človek, laže človek z dvajsetimi kot s petintridesetimi leti. Zakonec z več otroki službe ne dobi lahko, še teže stanovanje. Vse to in še mnogo drugega uničuje zakonsko in roditeljsko skupnost. Mlada ekonomsko osamosvojena dekleta nočejo več iti v zakon, v katerem bi bile odvisne od moža, bi ga morale spoštovati in ubogati, mu morale roditi otroke, skrbeti zanje, gospodinjiti in opravljati tisoč opravkov, ki čakajo ženo in mater v „starem stilu“. One bi bile rade neodvisne, same svoj gospodar; rade bi spolne užitke brez bremen nosečnosti in rodnje ter vzgoje otrok.

Glavni vzrok, da pada katoliško pojmovanje zakonske in roditeljske skupnosti, je življenjski materializem, ki se je strašno razpasel. Današnja kriza je v bistvu duhovna. Je posledica sebičnosti in materializma. Zakon in družina sta vedno zahtevala nesebič-

nih ljudi. Sebične osebe nikdar niso bile za zakon. Če pa so ga sklenile, je bil zakon nesrečen, ako jih ni ozdravil od sebičnosti. Kadar pa sebičnost postane pravilo in nesebičnost izjema, kot je to dan danes, takrat grozi silna kriza zakonu in družini.

Samo po sebi je umevno, da so tudi slovenske družine, ki žive v tujem zmaterializiranem svetu, v veliki nevarnosti. Odtrgane so od domačega okolja, zato še laže postanejo plen nekrščanske okolice. Še bolj kot starejše družine so v nevarnosti te, ki na novo nastajajo. Fantov in deklet, ki stopajo v zakon, se še laže polaste novopoganski nazori o zakonu in družini.

Naš dom v tujini je v nevarnosti. Brez božje pomoči se je ne bo rešil. Zatekatj se moramo k Mariji, kraljici Slovencev, da nam obvaruje dom. Držimo se katoliškega izročila. Povdarjajmo vedno to, kar utrjuje družinsko skupnost. Tudi versko in katoliško organizacijsko življenje je treba tako urediti, da ne bo brez potrebe rušilo družinske skupnosti. Verske in katoliške organizacije odlično dopolnjujejo družino. Brez njih katoliška družina ne more uspešno opravljati svojih nalog. Skušnja to kaže. Toda tudi organizacije jih ne morejo brez dobrih družin. Takih pa ni brez družinske skupnosti. Zato je treba to skupnost spoštovati in utrjevati, zlasti danes, ko jo vse okolje izpodkopava. Naš dom je v nevarnosti.

DR. ALOJZIJ ODAR

Nov slovenski katoliški shod

Slovenci smo dosedaj imeli pet katoliških shodov. Vsi so se vršili v Ljubljani, ki je zaradi tega dobila naslov mesto slovenskih katoliških shodov. Letos obhajamo šestdesetletnico prvega slovenskega katoliškega shoda, ki se je zaključil 31. avgusta 1892, 27. avgusta pa bo preteklo štirideset let od četrtega slovenskega katoliškega shoda.

Katoliški shodi so zamišljeni kot periodične prireditve katoliškega ljudstva. Če se že ne vrše vsako leto, pa naj se vsaj v razdobju nekaj let; prav gotovo pa takrat, kadar to zahtevajo važne in izredne zadeve. Katoliški shod naj namreč ljudstvu pojasni in razbistri aktualna vprašanja v luči katoliške vere ter izdela vrhovne smernice in načrte na vsem katoliškem področju. V modernem času živimo dosti hitreje kot v prejšnjih stoletjih. Položaj se danes hitro menja. Zato danes izdelujemo vrhovne načrte

za tri ali pet let, ne pa več za petindvajset ali petdeset let, kot bi bilo zadostovalo v preteklih stoletjih.

Pred devetindvajsetimi leti smo imeli Slovenci svoj zadnji katoliški shod. To je pač za razdobje med enim in drugim katoliškim shodom mnogo previsoka številka. Devetindvajset let v našem času! Zlasti pa uvidimo, da je ta doba resnično predolga, če pomislimo, kaj se je vse z našim narodom v teh devetindvajsetih letih zgodilo. Leta 1923, ko se je vršil naš zadnji katoliški shod, so bili še mnogi pijani od jugoslovanskega romantizma. Sedem let na to smo doživeli brutalno razpustitev katoliških organizacij za časa Aleksandrove diktature, ki je pač zelo kvarno vplivala na celokupno katoliško življenje. Začela se je notranja kriza, ki jo označuje zlasti komunistična infiltracija na levem krilu. Kriza je trpela celo desetletje.

Proti koncu tega desetletja so se začele pojavljati apostolske organizacije Katoliške akcije. Po letu 1941 so že kazale svoj vpliv. Ta je, počasi sicer, a vendar z dneva v dan raste. Te organizacije bi bile precej pripomogle k katoliški renesansi med Slovenci, če bi jih ne bil zatrl komunistični režim. Avgusta leta 1940 se je vršila ljubljanska škofijska sinoda. Takrat je že enajst mesecev divjala druga svetovna vojna. Ta sinoda bi v ugodnejših časovnih razmerah s svojim Zakonikom in pastoralnimi inštrukcijami mogla pomeniti pomemben mejnik v življenju ljubljanske škofije. Sinoda za lavantinsko škofijo se je pripravljala.

Leta 1945 je zmagala komunistična revolucija. Že štiri leta poprej sta nemška in italijanska okupacija obenem s komunistično revolucijo iztrebljala slovenski katoliški živelj. Ko so komunisti leta 1945 prišli na vlado, so zatrli vse katoliške ustanove in tudi velik del cerkvenih. Nova miselnost je delno zajela ali vsaj zmešala tudi katoličane, vsaj nekatere, predvsem krščanske socialiste. Tudi nekateri slovenski duhovniki so ji delno podlegli, če že ne v svojem notranjem prepričanju, pa vsaj v zunanji taktiki.

NOV SLOVENSKI KATOLIŠKI SHOD JE POTREBEN. Bolj ko kdaj poprej. Dal naj nam bi kot naš prvi „silno podlago“ za novo organizirano katoliško življenje med nami. Toliko časa že rjavamo skozi noč. V Ljubljani, mestu dosedanjih slovenskih katoliških shodov, se shod za sedaj ne more vršiti. Tudi v drugih slovenskih mestih ne. Povsod trpe slovenski katoličani pod komunističnim jarmom.

Pač pa bi mogli prirediti nov slovenski katoliški shod slovenski izseljenci. Na tujih tleh sicer, toda svobodni. Šestdesetletnica prvega slovenskega katoliškega shoda in štiridesetletnica velikega četrtega nas spodbujata, da to storimo. Česar ne zmore zasušeno domovina, naj naredimo mi, njeni izseljenci.

Vsak katoliški shod se mora pečati z razmerami dotičnega ljudstva, ki ga prireja. Biti mora aktualen, drugače nima pravega pomena. Tudi naš shod se bo moral v prvi vrsti pečati z našimi aktualnimi stvarmi, ne s slovensko preteklostjo ali bodočnostjo, marveč z našo izseljensko in slovensko sedanjostjo. Zgodovinske reminiscence so le povod za datum novega shoda, toda njegova utemeljitev raste iz naših notranjih potreb.

Toda ali imamo slovenski katoliški izseljenci tako pereče stvari, ki bi jih bilo treba

razjasnjevati na posebnem katoliškem shodu? V kulturnem oziru je najmočnejša slovenska izseljenska skupina v Argentini. Ima živahno organizacijsko življenje. Ne pomeni le posameznih Slovencev in poedinih slovenskih družin, ki se zbirajo na zaključene zabave in prosvetne prireditve, marveč skuša živeti življenje samostojne kulturne skupnosti. Zato pa zadane na vprašanja, ki poedince kot takega ne zanimajo, ali vsaj ne začuti njih teže.

Slovenska katoliška skupnost v Argentini torej čuti, da bi se moral naš slovenski katoliški shod, ki naj bi se vršil čim prej, še letos, v znamenju vedrega katoliškega optimizma, baviti s naslednjimi poglavji:

a) z verskim in нравnim življenjem našega izseljenstva;

b) z našo šolsko mladino vseh stopenj;

c) z našimi družinami in posebnimi nevarnostmi zanje;

č) s kulturnim delovanjem slovenskih katoličanov v zamejstvu;

d) z organizacijami slovenskih katoličanov;

e) s slovenskim katoliškim tiskom;

f) z vprašanjem slovenskega izobraženstva v tujini;

g) s katoliško usmeritvijo v socialnem življenju;

h) z vzgajanjem k ljubezni do slovenskega naroda in njegovega jezika;

i) z odnosi slovenskih katoličanov, zlasti še izseljencev, do domovine;

j) z življenjem slovenskih izseljencev v deželo, v kateri žive;

k) z ženskim vprašanjem katoliških slovenskih izseljenk.

V marsikaterih stvareh, ki spadajo v ta poglavja, ni več potrebne jasnosti med nami, ali pa je sploh nikdar še ni bilo. Nova stvarnost doma, kot se temu reče, kakor tudi izseljensko življenje sta sprožila niz vprašanj, ki jih še v pretekli dobi nismo poznali. Če hočemo živeti kot slovenska katoliška skupnost, si moramo ta vprašanja rešiti. Gre za naš obstoj. Če se z nakazanimi vprašanji ne bomo bavili in jih ne bomo pravilno rešili, se bomo razbili: naša kulturna skupnost bo prenehala, poedinci pa se bodo še veliko bolj hitro utapljali v tujem morju. Tuj pa tu ne pomeni le neslovenski, marveč tudi nekrščanski in nenraven.

Katoliška kulturna skupnost kakega naroda na ne potrebuje le raziasnitve v takih vprašanih, kot so zgoraj naštetih, marveč tudi enoten program in načrt za delovanje na vseh odsekih katoliškega življenja. Za

NIKOLI DOVOLJ O MARIJI

Sveti Ludvik Marija Grignon Montfortski neprestano ponavlja, da o Mariji nikoli dovolj ne govorimo. Saj je že temeljna verska resnica o Mariji, da je **Marija božja Mati, za Marijo tako velika odlika**, da ne sveti cerkveni očetje ne veliki cerkveni učitelji ne Kristusovi namestniki na zemlji kar ne morejo dopovedati Marijinega dostojanstva in časti.

Papež Pij IX. v okrožnici „Ineffabilis Deus“, kjer razglasa versko resnico o Marijinem brezmadežnem spočetju, trdi o Mariji: „Marija je nad vsemi drugimi; samo Bog je izjema; po svoji naravi je lepša, zaljša in svetejša kot celo kerubi, serafi in vsi angelski zbori; ne nebeški ne zemski jeziki zdaleka ne zmorejo Marije proslavljati.“

Leon XIII. v okrožnici „Quamquam pluries“ l. 1889 podobno trdi: „Zares, dostojanstvo Matere božje je tako vzvišeno, da se nič večjega ne more zgoditi. Zaradi preodličnega dostojanstva je Mati božja vzvišena daleč nad vsem drugim stvarstvom.“

Sveti Ambrozij se vprašuje: „Kaj je bolj imenitno kot božja Mati, kaj sijajnejše kot tista, ki jo je Sijaj (t. j. Bog Sin) izbral?“

Sveti Peter Hrizolog jo tako slavi: „V resnici blagoslovljena, ki je bila večja kot nebo, močnejša kot zemlja, širši kot svet, zakaj Boga, ki ga svet ne obseže, je Ona obsegla.“

Nikolaj Klaravalenški trdi, da je samo Stvarnik višji, ki je to delo (t. j. Marijo) ustvaril.

Sveti Ciril Aleksandrijski spet vprašuje: „Kateri človek bi mogel prehvalevredno Marijo proslavljati zaradi Njenega dostojanstva?“

Sveti Janez Damaščan Jo tako nagovarja: „Zares se po dostojanstvu odlikuješ pred vsemi stvarmi, ker se je samo iz Tebe rodil najvišji Stvarnik.“

Sveti Tomaž Akvinski celo trdi, da je **Marijino dostojanstvo nekako neskončno**: „Blazena Devica Marija ima zaradi tega, ker je Mati božja, neko neskončno dostojanstvo, in sicer od neskončne dobrine, ki je Bog.“ Saj ni spočela in rodila samo sebi enakega sina (t. j. človeka), marveč neskočno popolnega božjega Sina. Enako kot sv. Tomaž Akvinski

je sodil že njegov učitelj sv. Albert Véliki, cerkveni učitelj. Sveti Bonaventura, prijatelj sv. Tomaža Akv. in tudi cerkveni učitelj, pa je Marijino neskončno dostojanstvo izrazil z besedami: „Večji svet Bog more ustvariti, večje matere kot je božja Mati pa ni mogel ustvariti.“

Najvišja odlika, ki jo Bog more dati ustvarjeni naravi, je **združitev ustvarjene narave z božjo osebo**. To se je zgodilo, ko se je druga božja oseba ob učlovečenju v Marijinem telesu združila s človeško naravo. **Najvišja odlika** pa, ki jo Bog more dati ustvarjeni osebi, je, če jo **Bog izbere za mater**. To pa se je zgodilo, ko si je Bog Sin ponižno Devico iz Nazareta izbral za svojo Mater. Te nedopovedljive odlike véliki človeški duhovi ne morejo doumeti in prehvaliti. **Marija je dejansko zaradi te odlike v sorodstvu s samo presveto Trojico.**

Pij IX. v okrožnici „Ineffabilis Deus“ to Marijino sorodstvo kratko, pa lepo izraža: „Častitljiva Mati, kateri je Bog Oče sklenil svojega edinega Sina, ki ga je iz svojega srca rodil sebi enakega in ga ljubi kot sam sebe, tako dati, da bi bil eden in isti skupni Sin Boga Očeta in Device; in katero je sam Sin izvolil za svojo naravno Mater; Sveti Duh pa je hotel in storil, da se je iz Nje spočel in redil Tisti, iz katerega sam izhaja.“

MARIJA JE V SORODSTVU Z BOGOM SINOM

Saj je vendar njegova Mati. Sv. Tomaž Akvinski tako jedrnato pravi: „Samo Ona more z Bogom Očetom reči Sinu božjemu: 'Moj Sin si Ti!'“

Ta sorodstvena zveza med Marijo in učlovečenim Sinom božjim je mnogo odličnejša in pristrčnejša kot med navadno človeško materjo in otrokom.

Navadnemu otroku oče in mati dasta telo, učlovečeni Sin božji pa si je samó iz Marijinega deviškega telesa privzel telo, ker Jezus telesnega očeta ni imel, marveč samo mater. V navadnem življenju si ne mati ne more izbrati otroka ne otrok matere. Ko navadna mati spočne otroka, nič ne ve, ali bo otrok

tak enoten vrhovez načrt je katoliški shod še bolj potreben. Vprašanja razjasniti bi nam končno moglo par ideologov, če bi le mi njihovo razjasnitev sprejeli. Ustvaritev skupnega načrta pa je nujno delo skupnosti, če hočemo, da bo uspešno. Potrebno je medsebojno spoznavanje, umevanje, odpuščanje, sporazumevanje, dogovarjanje, skratka prijateljsko in tovariško delovanje, da dospemo do tistega prijateljskega zaupanja, ki je za skupno delo v svobodnem svetu potrebno. Nihče ne more sam od sebe naložiti skupni program, ne poedinec ne kaka posebna sku-

pina. Potreben je dogovor, da program, ki naj bo skupen, sprejmemo in ga v življenju ustvarimo. Do takšnega dogovora pa najlaže pride v pripravljalnih odsekih, ki pripravljajo referate in resolucije za katoliški shod. Tam se preučujejo vprašanja in izdelujejo načrti.

Ker je med slovenskimi izseljenjskimi skupinami kulturno najmočnejša argentinska, bo ta rodila pripravo za nov slovenski katoliški shod. Ostale slovenske skupine pa naj bi bile v pismenem stiku z njo pri tem delu.

DR. ALOJZIJ ODAR

dober ali slab. Šele ko otrok pride do razuma, moreta mati in otrok ustvariti pristrčno osebno medsebojno razmerje. Skrivnostno razmerje med Marijo in Jezusom pa je drugačno. Bog Sin si je že od vekomaj izvolil svojo mater, potem jo je v času ustvaril, posvetil že v prvem trenutku njenega življenja, jo z milostmi pripravil za dostojno bivališče, se sam v njej učlovečil in jo vzljubil z vso sinovsko ljubeznijo, ki je vsi serafi ne zmorejo, že prvi trenutek svojega človeškega življenja.

Marija, prečista Devica, pa je tudi že pred učlovečenjem z vso gorečnostjo svojega brezmadežnega srca ljubila Boga. Svobodno se je ob angelovem oznanjenju odločila za božje materinstvo. Ne angeli ne ljudje pa nikdar ne bodo mogli doumeti in opisati deviške ljubezni med Materjo in Sinom po učlovečenju.

Marija je obenem nevesta Sina božjega.

Ker je Sin izvolil Marijo za svojo Mater, Marija pa je svobodno na to izvolitev pristala, in ker vlada med Marijo in Jezusom neka prav pristrčna duhovna zveza, so že v davni dobi cerkveni očetje in bogoslužje ta medsebojni pristanek in pristrčno zvezo med Marijo in učlovečenim Bogom imenovali zaroko. Marija je Jezusova družica, kakor je bila Eva Adamova družica.

MARIJA JE V SORODSTVU Z BOGOM OČETOM

Saj je vendar Marija istemu Sinu, kateremu je Bog Oče dal že v večnosti božjo naravo, v času dala človeško naravo. To resnico tako lepo poudarja atanazijska veroizpoved: „Jezus Kristus, Sin božji, je Bog in človek: Bog je, rojen iz Očetove narave pred veki, in človek je, rojen iz materine narave v času.“ Peti splošno cerkveni zbor v Carigradu l. 553 pa uči: „Če kdo ne prizna dvojnega rojstva božje Besede, in sicer prvega netelesno pred veki brezčasno iz Očeta, v poslednjih dneh pa drugega iste božje Besede, ki je prišla iz nebes in se učlovečila v sveti, slavni Bogorodici in vedno Devici Mariji ter se iz Nje rodila, tak bodi izobčen (iz Cerkev).“ Tako nas je Cerkev že v davni dobi učila, da je

sicer treba ločiti dvojno rojstvo druge božje osebe, a oseba je vedno ista; zato pa je zveza med Marijo in Bogom Očetom tako tesna, ker imata Marija in Bog Oče istega Sina.

Med Marijo in Bogom Očetom je glede na obojno rojstvo neka podobnost: Oče rodi Sina samo v eni naravi (božji), Marija rodi Sina tudi samo v eni naravi (človeški), to je, da dá Sinu samo človeško naravo. Oče rodi Sina sam brez matere, Marija spočne Sina sama brez človeškega očeta. Oče rodi Sina, ne da bi se sam kaj spremenil, Marija spočne in rodi Sina, pa ostane kljub temu devic Devica.

V iskrenem družinskem razmerju ženinov oče nevesto vzame nekako za svojo hčerko. Tako je tudi Bog Oče Mater svojega Sina in njegovo skrivnostno duhovno nevesto vzel prav posebej za svojo hčerko. Grški cerkveni očetje so to misej radi poudarjali.

MARIJA JE V SORODSTVU Z BOGOM SVETIM DUHOM

Saj je Marija najprej Mati tistega božjega Sina, iz katerega Sveti Duh izbaja. Dalje je Sveti Duh v posebni zvezi z učlovečenjem Sina božjega. Res je učlovečenje božje Besede delo vseh treh božjih oseb, a se posebej prilasča Svetemu Duhu. Moč Svetega Duha je storila, da se je brez drugega človeškega posredovanja iz Marijinega prečistega telesa začelo tvoriti Jezusovo telo. Nadangel Gabriel je Mariji to skrivnost pojasnil z besedami: „Sveti Duh bo prišel nad te in moč Najvišjega te bo obsenčila; in zato bo tudi Sveto, ki bo rojeno, Sin božji“ (Lk 1, 35). — Obenem pa je Sveti Duh tisti, ki je bolj kot vse druge stvari ravno Marijo posvetil z milostjo in darovi za vredno Mater božjo.

O teh stvareh zato bolj natančno govorimo, da bi mogli bolj umeti in utemeljiti smisel stavka, ki ga v pesmi tolikokrat ponavljamo: „Za Bogom najrajši Marijo častim“. Obenem bi pa radi vzbudili posebno zaupanje do Marije. Saj nam Marija vendar more pomagati, če je kot Mati božja v tako tesni zvezi z Bogom Očetom, Sinom in Svetim Duhom.

DR. FILIP ŽAKELJ

VERA BO ZMAGALA

3. PAMETNO JE VEROVATI, ZATO HOČEM VEROVATI

Največji in najodličnejši naravni dar, ki ga nam je dal Bog, je svobodna volja. Kako nekaj čudovitega je naša svobodna volja in kako nekaj silnega. S svobodno voljo v majem posnemamo Boga, ki je z enim samim: hočem! ustvaril nebo in zemljo. Kaj vse je tudi človek že dosegel z odločnim: hočem!

Tudi pri veri naša svobodna volja igra važno vlogo iz dveh razlogov.

NI RAZVIDNOSTI

Prvič, ker verske resnice našemu umu niso jasno razvidne. So resnice, ki so našemu umu tako jasne, da jih nujno mora sprejeti. Take

resnice ne potrebujejo še posebej pristanka volje, ker jih naš razum tako jasno vidi, da sploh ne gre za kako odločitev ali izbiro. Take so n. pr. vse matematične resnice. Resnica, da $1 + 1 = 2$, je našemu umu tako jasna, da zanj sploh ni potrebno, da bi ga še volja k temu nagibala. Pri veri pa ni tako. Razum sicer pri veri dovolj jasno spozna, da je pametno verovati, a vendar ostane za naš razum še toliko temnega, nejasnega, da nujno še potrebujemo pristanka volje. Pri verskih resnicah mora volja nekako izpodbujati človeka, naj verske resnice, za katere govore vsi pametni razlogi, sprejme. Tako volja reče ra-

zamü: „**Hočem verovati!**“ In razum se vda, nekako olajšan in razbremenjen občutka negotovosti in neodločnosti.

VERA NALAGA ŽRTVE

Drugi razlog, zakaj mora volja sodelovati pri sprejemu verskih resnic, je v tem, da vera zahteva od nas silnih, težkih žrtev. Iz vsakdanje izkušnje vemo, koliko izgovorov najdemo, kadar se je treba odločati za stvari, ki so nam zoprne in zahtevajo truda. Lenuh najde vedno vse polno izgovorov, zakaj ne more delati. Posveten človek bo našel vse polno razlogov, zakaj ne more začeti resno z duhovnim, svetim življenjem. Za službe, ki zahtevajo mnogo napora, pa prinašajo malo časti in denarja, bo našel človek vse polno izgovorov, zakaj ni za tako važno službo sposoben. Podobno je tudi z vero. Že to, da našemu razumu verske resnice niso jasno razvidne, nas moti. Potem pa te verske resnice od nas zahtevajo toliko žrtev! Pravijo, da je treba poželjivo telo s strastmi vred križati, govore, da nas bo samo en neskesan in nespovedan smrtni greh, ki smo ga storili, na veke obsodil v večne, strašne muke pekla; trdijo, da je boljše vse prej pretrpeti in vse drugo izgubiti, kakor en sam greh storiti itd. Vse to kar poziva naš razum k upor, ukazujoč mu: „Ne veruj!“ Velik poznavalec človeške narave je dejal, da bi človek še o resnici, da $2 + 2 = 4$, začel dvomiti, če bi mu ta resnica nalagala velik žrtv. Lahko torej razumemo, da pri verskih resnicah, nujno mora vplivati volja na razum in odločiti, da vero v te resnice sprejme.

Ko je Kristus svojim učencem govoril prvič, da jim bo dal svoje meso jesti in svojo kri piti, so se mnogi učenci odločili, da mu ne bodo verjeli: „**Mnogo njegovih učencev je odstopilo in niso več hodili za njim** (Jan 6, 66).“ Tudi apostoli niso razumeli te največje skrivnosti, a so se odločili, da ostanejo z Jezusom in so s Petrom na čelu izjavili Jezusu, da hočejo ostati pri njem in mu verjeti, ker ima „besede večnega življenja“.

NAŠ: HOČEM

Vera torej zahteva naš svobodni, a odločni: **hočem**. Ta hočem, od božje milosti podprt, nagne razum, da verski resnici verjame in jo sprejme. A ta naš: hočem ni potreben le tedaj, ko smo vero sprejeli. Ta naš odločni: **hočem verovati** mora našo vero spremljati skozi vse življenje do smrti. Čimbolj nas hudič in brezverni ljudje zapeljujejo, da bi o kaki verski resnici dvomili ali celo od vere odpadli, tembolj odločno in tem bolj pogosto moramo ponavljati, da hočemo verovati, in obujati v srcu dejanja vere.

Sv. Vincencij Paveški je duhovno vodil duhovnika, ki je dobil silne verske skušnjave. Ni mogel več ne jesti ne spat. Sv. Vincencij, dober kakor je bil, je prosil Boga, naj reši tega ubogega duhovnika, in nanj preloži te strašne verske skušnjave. Bog ga je uslišal. Oni duhovnik je dobil mir vesti, sv. Vincencija so pa začeli mučiti strašni verski dvomi. Stalno je ponavljal: **Hočem verovati, veru-**

jem.“ A ker še ni pomagalo, si je prepisal apostolsko veroizpoved in jo stalno nosil s seboj na prsih. Kadar so ga verski dvomi napadli, je dal roko na prsi, kjer je imel napisano veroizpoved, in ponavljal z odločno voljo: „**Verujem, verujem!**“ Dolgo je trpel, a končno je zmagovit izšel iz teh bojev za vero, ki je postala še vse močnejša in trdnejša kot je bila prej.

V času, ko vera od nas zahteva izrednih žrtev, je še posebno važno, da odločno ponavljamo: „**Hočem vztrajati v veri.**“ Komunisti znajo vernike silno begati glede vere. Obljubljajo jim denar, svobodo, zaščito, če na ta ali oni način vero zataje ali jo zmaličeno usužnjijo rdeči propagandi. Tedaj mora biti naša volja vsak dan sproti v pripravnem stanju: „**Hočem vztrajati v veri. Rajši vse prej izgubim, kakor vero. Ne bom se izneveril!**“ In kadar komunisti vernikom groze, jih v ječi mučijo in jih na vse načine silijo, da bi klonili v veri in hvalili brezbožni komunizem, mora biti naša volja kot en sam stršen upor: „**Nočem komunizma, hočem vztrajati v veri in ostati zvest Bogu!**“

ZLASTI V TUJINI

A še bolj kot komunizem je včasih nevarna naša veri verska brezbržnost in materialistična uživanjaželjnost ljudi okrog nas. Sami ne vemo, kdaj smo zašli v versko mlačnost, vse se nam upira, da bi še hodili v cerkev in molili; ne diši nam več branje verskih listov; vse, kar je v zvezi z vero, se nam zdi tako nekam manjvredno, prisiljeno, pobožnjaško. Ko drugi vero smešijo, že molčimo ali celo prikramavamo. Grehi, v katere smo morda zašli, nam prišepetavajo, naj stvari ne vzamemo tako resno; smrt je še daleč in nihče ne ve, kaj in kako bo po smrti. Če tedaj ne priskoči naši ugašajoči veri na pomoč odločna volja, ki sklene: **Hočem moliti, hočem kot prej vršiti verske dolžnosti, hočem brati verske liste, hočem premagovati strast in strah**, kaj bodo ljudje rekli, če izpričujem vero, hočem se izogibati slabe, veri nenaklonjene družine; je naša vera v resnici v nevarnosti, da bo ugasnila.

Slovenci kot člani majhnega naroda imamo eno značilno slabost. Tako radi se prilagodimo drugim in zatajimo vse, kar je slovensko. Kar sram nas je, da bi bili v kaki stvari drugačni, kakor pripadniki velikih narodov, med katerimi živimo. Je v nas mnogo hlapčevskega duha, v slabem pomenu besede, čeprav neradi priznamo. Ker tuji radi to živo, odločno vero slovenskega naroda smešijo, ta ali oni Slovenec v tujini neha kazati svoje versko prepričanje v javnem življenju. Če je na obedu pri tujcih, ne molí več pred jedjo in po jedi; če tuji vero smešijo, molčí ali jim pritrjuje. Če ga tuji tovariši le preveč smešijo, tudi nedeljsko mašo začne opuščati. Ni še zatajil vere, a njegova volja je tako slaba, vedno se vda slabemu vplivu drugih. Tako marsikak Slovenec počasi v tujini izgubi vero.

Kar se tiče naše katoliške vere, mora ostati naša volja v tujini trdna in odločna: **Za**

DOKAZI ZA BIVANJE BOŽJE

Ti in jaz veva in verujeva, da Bog je. Kako pa sva prišla k spoznanju te resnice? Tako kot k spoznanju drugih resnic. Povedali so jo nam drugi že v najinih otroških letih. Imela sva versko vzgojo, najini stariši so verovali v Boga, prav tako drugi starejši ljudje v najini okolici. V naših družinah so vsi verovali v Boga, v šoli so nas učili o njem, v cerkvi smo slišali župnika in kaplana, ki sta nam govorila o Bogu. Gledali smo v cerkvi in doma slike, ki so nam predstavljale Boga. Verjela sva, ko so nama pripovedovali o Bogu, kakor sva verjela, da je za morjem Amerika in da v Afriki žive črnici. Na AVTORITETI starišev, vzgojiteljev, duhovnika je torej takrat slonelo najino spoznanje o Bogu. Vsaka resnica, ne samo ta, je v naših otroških letih slonela na tej avtoriteti. Oče so rekli, zato je res. Mati so me tako učili, zato mora biti tako.

Nekaterim ljudem na ta način utemeljeno spoznanje božjega bivanja zadostuje za vse življenje. Nikdar jim ne vstane kak dvom o tem, ali Bog res biva. Se vprašajo se nikoli ne, zakaj verujejo v Boga. Vera jim je sama po sebi razumljiva. Na to po avtoriteti naravno spoznanje o Bogu opro potem svojo vero v presveto Trojico, o kateri jim govori cerkveno učiteljstvo, ko jim tolmači božje razodetje.

Ljudem te vrste ni potrebno dokazovati, da Bog je. Dokazi za božje bivanje se jim zdijo celó odveč: čemu pač dokazovati to, o čemur si prepričan, da je. Oni že iz mladega vedo, da je Bog. Opazovanje sveta pa jih potrjuje v tem znanju.

So pa tudi drugačni ljudje na svetu. Tem ne zadostuje spoznanje božjega bivanja, ki je oprto le na avtoriteto starišev in vzgoji-

nobeno cenó v veri nazaj. Če je treba prilagoditve v jeziku, običajih, obleki, hrani, zunanem načinu življenja, kjer smo, vse v redu; lahko z vso voljo damo svoj: hočem. A ko gre za prilagojevanje duhu tega sveta, verski brezbriznosti, pa moramo reči svoj odločni: ne. V tem pogledu se moramo ravnati po besedah sv. Pavla:

„Ne ravnajte se po tem svetu, ampak preobrazujte se z obnovo svojega mišljenja, da boste preskušali, kaj je volja božja, kaj je dobro, njemu všeč in popolno“ (Rim 12, 2).

Dragi Slovenec! Ne pozabi, kjerkoli si, da z vero stojiš in padeš. Vsa tvoja veličina je v veri. Zato se ob vsaki verski skušnjavi spomni, da tvoja vera odloča o tvoji časni in večni sreči. Zato v takih odločilnih trenutkih za tvojo vero reci s Shakespearjem:

„Sedaj se pravi pasti ali zrasti.

To pomni in ostani v sklepu čvrst!“

Veri sv. katoliške Cerkve in veri slovenskega naroda se ne bom nikdar izneveril!

JANEZ KOPAČ CM

teljev. Z leti, ko se umsko osamosvoje, si morajo ti ljudje resnico o Bogu globlje utemeljiti, nekako bolje utrditi in po notranje prisvojiti, drugače je nevarnost, da jim vera v Boga splahne. Za to utemeljevanje navadno ne potrebujejo podrobno izdelanih dokazov za božje bivanje. Tudi če jih poznajo, ne segajo po njih. Zadostuje jim zvečine že nekako splošno umsko utemeljevanje Boga. Resnica, da Bog je, je namreč tako jasna, da jo pameten, zdrav in nepokvarjen človek prav lahko dojame, če le ni zapadel modernu pretirani hiperkritičnosti ali bolealnemu skepticizmu ali enostranskemu pozitivizmu ali obupanemu podrejevanju sposobnosti človekovega uma. Dolgega in natančnega razvijanja dokazov za bivanje božje torej navadno tudi ti ljudje ne otrebujejo.

Resnica o Bogu je za človeka osnovnega pomena. Važnejše resnice zanj ni in jo ne more biti. Zato je vse, kar to resnico v nas utrjuje, za nas koristno. Razčlenjeni dokazi za bivanje božje pa nam resnico o Bogu utrjujejo. Zato je pač koristno, če razmišljamo kdaj pa kdaj tudi o teh dokazih. Naglasiti pa moramo, da dokazi za bivanje božje, čeprav so koristni, vendar le pri veri niso vse. Naša vera ne črpa namreč samó iz znanstvenih umsko utemeljenih dokazov, da Bog je. Človek namreč ni zgolj umsko bitje.

Poznatki dokaze za božje bivanje pa postane posebno takrat, ko vstanejo dvomi o temeljni resnici, da Bog je. Res nam tudi v takih dvomih večkrat ne zadostuje samo ti dokazi, toda v velikó oporo so nam zlasti, ko se meglja verskih dvomov začne redčiti in začno prodirati skozi njo solnčni žarki resnice.

Toda zakaj dokazi za bivanje božje niso zadostni? Zakaj mnogi ljudje kljub njim ne sprejmejo resnice o Bogu? Ali morda ti dokazi ne drže? Ali ne morejo prepričati?

Če se kdo s temi dokazi prav nič ne bavi, je pač razumljivo, zakaj je kljub njim indiferenten glede resnice o Bogu. V trušču modernih velemest je prav lahko toliko raztresti duha in toliko zadušiti vest, da ne vstane v duši kaka misel o Bogu; če pa se že pojavi, jo je mogoče takoj izrinuti iz zavesti. Če hočeš, moreš biti gluh in slep za Boga.

So pa še drugi razlogi, ki morejo zmanjšati dejansko dokazno vrednost dokazov za bivanje božje. Spoznanje Boga je namreč nujno v zvezi s priznanjem Boga. To pa nalaga dolžnosti. Tu se začno težave. „Za spoznanje vsake resnice — piše Aleš Ušeničnik — je treba odprtega srca, zato tudi za božje spoznanje. Če resnica komu ne godi, če je v nasprotju z njegovimi težnjami, to neugodje kali in temni jasnost spoznanja in zadržuje veselo pritrditev. — Resnica „Bog je“ je najsilnejša resnica, ki edina more rešiti svetovno uganko: od kod in kam. A zelo nasprotuje počutnosti, zahteva od človeka nako resnobo, pa ponižno pripravljenost za bo-

gudanost (religijo, etiko). Počuten človek ni dovzeten za duhovne resnice (prim. prvo Pavlovo pismo Korinčanom 2, 14). Lahko-mišljenemu človeku ni za resnobne resnice. Prevzetnemu se pa Bog ustavlja — kot piše apostol Jakob v svojem pismu 4, 6 — kakor se tudi prevzetni ustavlja Bogu. Zato ali po-žutni ali prevzetni le težko odpre srce bo-žjemu spoznanju“ (Izbrani spisi IX, 153).

Pri dokazih za bivanje božje moramo razlikovati njihovo notranjo vrednost in pa sub-jektivno nepričevalno vrednost. Njihova notranja objektivna vrednost je polna. Lo-gično so izvedeni, trdni so, dosledni in skle-njeni, toda zaradi tega še niso za vsakogar prepričevalni. Subjektivne prepričevalne vred-nosti nimajo vsi iste za vse ljudi. Če bi šlo le za spoznanje Boga ne pa tudi za prizna-nje, bi ti dokazi tudi v psihološkem redu ne našli na odpor. Tako pa se jim ljudje večkrat upirajo, ker Boga pač nočejo. Do-kazi sami pa tudi niso take narave, da bi dvom pri njih sploh ne bil mogoč. Preučevanje dokazov za bivanje božje je umsko delo; um pa večkrat tega dela noče opravljati, zato ga mora volja k temu priganjati. So pa mnogi razlogi, zakaj volja večkrat tega storiti noče. Tako ostanejo ti dokazi za mar-sikoga brez moči. Noče ali vsaj ne mara jih sprejeti.

Dokazov za bivanje božje je več. Tako do-kazujemo Boga iz dejstev zunanjega sveta, iz dejstev notranjega sveta v človeku in iz dejstev zunanjega in notranjega sveta hkrati. Na Boga sklepamo:

Iz bivanja sveta; iz zakonitosti in smo-trnosti v svetu; iz dejstva, da je na svetu življenje, iz čudežev, iz zavesti dolžnosti v človeku, iz hrepenenja po blaženosti, iz pre-pričanja vseh narodov, da Bog je.

Podlaga vseh dokazov za božje bivanje je NAČELO ZADOSTNEGA RAZLOGA. To načelo pravi: KAR BIVA, MORA IMETI ZA-DOSTEN RAZLOG, DA BIVA. Takšen razlog

pa mora imeti bitje v sebi ali v drugem bitju. Če izvzamemo Boga, ki ima zadosten razlog, da biva, v samem sebi moremo to načelo tudi takole izraziti: KAR BIVA, MORA IMETI ZADOSTEN VZROK, DA BIVA. Zakaj: nič ni brez vzroka.

Svet biva. Zadostnega razloga za bivanje ni v njem. Zato je zadosten razlog za bivanje sveta v bitju, ki je zunaj njega in ima razlog za bivanje v samem sebi. To bitje je BOG.

V svetu je zakonitost in smotrnost. Ne mo-re biti od sveta, torej je JE OD BOGA.

Življenje na svetu se je nekoč začelo. Ne samo od sebe; torej OD BOGA.

Čudeži se gode. Zadosten razlog za nje je le vsemočni BOG.

Ljudje so prepričani, da morajo nujno de-lati dobro. Zadosten razlog za to nujnost je LE BOG.

Človek hrepeni po popolnosti. Hrepenenje mu ne more nič spolniti. Torej mora BITI BOG, ki spolni to hrepenenje.

Vsi narodi vseh časov so prepričani, da biva Bog. To prepričanje ne more biti zmota. Torej BIVA BOG.

„Vprašal sem zemljo in rekla je: Nisem tvoj Bog; in vse stvari na njej so izpovedale isto.

Vprašal sem morja in brezna in živali, ki se gibljejo na zemlji, in odgovorile so:

Nismo tvoj Bog, išči nad nami.

Vprašal sem pihlajoče sapice in govoril je zrak z vsemi svojimi prebivalci:

Moti se Anakrimen, nisem tvoj Bog.

Vprašal sem nebo, solnce, mesec in zvezde in rekle so:

Tudi me nismo Bog, ki ga iščeš.

In rekel sem vsem stvarim, ki obkrožajo moje telo: Rekle ste mi o mojem Bogu, da ve niste; povejte mi kaj o Njem.

In zaklicale so z velikim glasom: ON NAS JE NAREDIL“. (Avguštin, Izpovedi 10, 6):

DR. ALOJZIJ ODAR

OSNOVNA ZAHTEVA ČISTOSTI

Videli smo: čistost je nadvse resna božja zapoved.

Vsaka zapoved pa nekaj pod grehom zah-teva.

Kaj zahteva torej čistost od nas?

Od vseh zahteva nekaj, a ne od vseh isto in enako.

Odgovor na to vprašanje bomo razbrali iz narave čistosti.

Kaj je pravzaprav čistost?

V knjigah beremo: „Čistost je krepost, ki kroti in urejuje spolno poželenje po pravih pameti in vere.“

Razložimo nekoliko ta stavek, da ga bomo dobro doumeli.

1. Bog zahteva čistost od nas, to je: zahteva, da čisto živimo, da imamo krepost čistosti.

Krepost čistosti ima, kdor je trden v čisto-sti, tako da stalno in vztrajno zmaguje vse napade zoper njo. Ne pada in se ne dviga, marveč stoji trdno. Čistost mu je postala

nekako privajenost, stalnost. Z neko lahkoto in gotovostjo se volja odločuje zanjo. Tak ima čistost v polni meri. Kdor te trdnosti še nima, a se trudi zanjo, je na poti h kreposti čistosti, jo ima že v neki začetni meri. Kdor se pa niti ne trudi ne, je sploh nima.

Ta trdnost in stalnost v čistosti je naš ideal, cilj naših borb, naša naloga.

2. V čem pa mora biti človek vztrajno trden, da ima krepost čistosti?

V krotanju in urejevanju spolnega poželjenja.

Vsi vemo in dan za dnem čutimo, da deluje v nas vse polno skritih sil, ki nas vabijo, že-nejo, vlečejo za nečem. To so razna nagne-nja, poželenja, nagoni. Eni so nam priro-jeni, drugi so pridobljeni. Eden čuti silen „pohlep“ po denarju (lakomnež), drugega „vleče“ v kino, tretjega v gostilno (pijanec). Med prirojenimi nagoni so taki, ki so priro-jeni le nekaterim (n. pr. podedovano nagnje-

nje k pijači), drugi pa vsem, in to so naravni nagoni, položeni v človekovo naravo samo in tako dani od Stvarnika narave samega.

Vsak nagon, vsako poželjenje teži po nemem, kar človeku prinaša nek užitek, neko ugodje in uživanje. Če tega ni, tudi poželjenja ni.

Ker pa je več vrst uživanja in užitkov, je tudi več vrst poželjenj. Nas zanimata sedaj le dve uživanji: čutno in spolno uživanje.

Važno je za razumevanje našega vprašanja, da ti dve uživanji razlikujemo in ločimo.

Čutno uživanje, samo po sebi, nima nič skupnega s spolnostjo. Zbudi se, kadar naši čuti dosežejo kaj prijetnega; uživamo ob prijetnem vonju cvetlic, ob okusni jedi, ki nam prija, ob lepi godbi ali petju, ob lepem razgledu in prekrasnih barvah ob sončnem zahodu v planinah itd. Človek občuti neko zadovoljstvo v sebi, vesel je, uživa. Čuti neko telesno prijetnost, ki se pogosto neprisljleno javi tudi na zunaj: z neposrednim odobravanjem, z izrazi občudovanja, vzkliki.

Spolno uživanje je nekaj povsem drugega: je uživanje (telesno, eni pravijo: meseno) ob delovanju spolnih organov in temu delovanju lastno. Javi se že v takozvanih spolnih počutkih (začetno delovanje) in doseže svoj višek v spolnem dejanju. To uživanje zbudi torej vse, kar vpliva na prebujenje spolnega življenja, kar ga izzove, prikljče, povzroči. Takih vplivov je mnogo, čeprav nimajo vsi na vse ljudi enake moči: n. pr. nesramežljivi dotiki in pogledi, strastni poljubi, pogovori in branje, predstave, želje itd. Tu vidimo, da tudi čutno uživanje, čeprav je samo po sebi nekaj drugega, more voditi do spolnega, n. pr. pogled na lepo osebo drugega spola, ki se človeku dopade (čutno uživanje), more zbuditi nespodobne misli in želje, ki pogosto prikljčejo spolno vznemirjenje in uživanje.

Ker je to uživanje redno zelo močno, se tudi poželjenje po njem pogosto zbudi in včasih z veliko silo.

3. Čistost poželjenje po tem uživanju kroti in ureja.

Nagoni in poželjenja so slepe naravne sile, brez vodstva, mere in smeri. Slepo drve za svojim ciljem (uživanjem), brez ozira na to, kaj je prav in kaj ni prav. V živalskem svetu jih urejuje narava sama po instinktih. Človeku pa je Bog dal možnost in nalogo, da se sam zavestno vodi. Dal mu je duha: um in voljo, da te slepe sile vodi in ureja. Po umu spozna njih smisel in mero, volja pa naj izvrši, kar um za pravilno spozna.

Ker čistost zahteva, da človek po pameti urejuje spolno poželjenje, zahteva tako vodstvo duha nad nagonskim življenjem.

Po pameti!

Kako naj naša pamet, naš um poišče, spozna, kako naj pravilno kroti in ureja to poželjenje?

Tako, da s pomočjo vere prodre v skrivnosti božje Previdnosti, ki je v človeka položila to naravno poželjenje.

Kaj je Bog ob stvarjenju hotel doseči s tem poželjenjem? Kaj je njegov smisel, smoter, njegova naloga — po božji zamisli in volji?

Poglejmo!

Ko je Bog ustvaril prva dva človeka, jima je naročil: „Rastita in množita se in napolnujta zemljo“ (1 Moz 1, 28). Po božjem naročilu naj umrljivi človeški rod ne izumrje, marveč naj se razraste po vsem svetu. Živi naj do konca sveta. V ta namen je Bog ustvaril človeka kot moža in ženo, da bi postala oče in mati vedno novih ljudi. Vsakemu od obeh je dal posebne telesne in duševne zmožnosti, ki ju usposabljaajo za to nalogo. Uredil je tako, da novo življenje vzkljje le iz najtesnejše združitve obeh. Da bi ju dovedel do nje, je položil v človeško srce nagnjenje enega spola do drugega in s tem položil temelj združevalni ljubezni. Dal je moškemu in ženski tipično različne lastnosti in poteze (ki odgovarjajo ene poklicu očeta kot čuvarja in skrbnika družine, druge pa poklicu žene in matere, ki je sonce in srce doma), da bi eden drugega privlačevala v skupno življenje (zakon) in se v njem dopolnjevala. Da bi pa v tem skupnem življenju dosegala tudi njega namen in smisel: buditi novo življenje, je Bog združil s telesno združitvijo obeh tudi močno uživanje in tako tudi močno poželjenje po njej. Ni prepustil množitve človeškega rodu zgolj hladni pameti in preudarku, marveč je hotel, da bi človek nagonsko težil po ljubezenskem dejanju in tako vršil to nalogo. Saj bi se hladni razum prepogosto ustrašil težav, ki so z rodnjo, vzrejo in vzgojo otrok združeni. Tako pa ga poželjenje z naravno silo nagiba, da, sledeč mu, že tudi izpolnjuje božje naročilo, ki ga je Bog dal prvima človekoma v raju.

To je potemtakem končno edini namen in smisel spolnega uživanja in poželjenja: buditi novo življenje. V to naj služi, nagiba, pomaga, po božji zamisli in volji.

Ker pa more in sme novo življenje nastajati in rasti le v trdni in stalni zakonski zvezi, zato je proti božji zamisli in volji vdajati se in slediti temu poželjenju izven zakona. **KAKRŠNOKOLI PROSTOVOLJNO ISKANJE TE VRSTE UŽIVANJA, VSAKO NAMERNO POPUŠČANE NAGONU OD STRANI NEPOROČENIH LJUDI pomeni ZLORABO tega poželjenja proti njegovemu smislu, PREKRŠITEV božjega načrta in reda v izredno važni stvari, PREPREČITEV namena, ki ga ima Bog v svoji zamisli. Zato pa SMRTNI greh.**

Prav tako pa sledi, da je smrtni greh TUDI V ZAKONU slediti temu poželjenju na tak način, ki NALAŠČ IN NAMERNO PREPREČUJE NOVO ŽIVLJENJE. Takó ravna zakonca nočeta, kar Bog hoče; ZLORABLJATA pomoč, ki jo je Bog dal v buditev novega življenja prav v to, da preprečujeta življenje; JEMLJETA Bogu nasilno iz rok sredstvo, ki ga je določil, da bi dosegel svoj namen: rast in ohranitev človeškega rodu. Uživanje, ki ga je dal v korist človeškemu rodu, iščeta izključno v korist svoji OSEBNI UŽIVANJAZELJNOSTI in v škodo, propadanje rodu. To je torej osnovna zapoved čistosti: motriti namen in smisel spolnega življenja in poželjenja po božji zamisli. Postaviti ga izključno v službo namena, ki mu ga je Bog določil. Slediti mu je v smislu božje volje: **LE V ZAKONU IN TUDI**

V ZAKONU LE NA PRAVI NAČIN: V SLUŽBI NOVEGA ŽIVLJENJA.

Iz te osnovne zahteve sledijo vse druge podobne zahteve božje zapovedi čistosti in na njej slonijo.

To nas učita pamet in vera o spolnem poželenju.

Čistost jima sledi.

Kroti spolno poželenje, kadar to človeka navaja, nagiba, žene, naj bi se mu vdajal proti božji volji. Hoče, da ima človek svoja nagnenja in poželenja te vrste tako v oblasti, da se jim ne vda slepo, da ni njih suženj, marveč gospod: vodi in uravnava jih, kakor je božja Madrost določila. Tako je čistost trdna in vztrajna volja, da tudi v spolnem življenju ljubiš in vršiš voljo božjo. Vkljub trdim bojem. Vkljub motljivim vabam. Vkljub slabim vzgledom. **POPOLNO OBVLADANJE SPOLNEGA POŽELJENJA PRED ZAKONOM, PRAVILNO RAVNANJE V ZAKONU.**

K zaključku še nekaj opomb:

a) Videli smo, da je spolno poželenje od Boga dano človeku kot koristno in potrebno v velikem namenu: ohranitev človeškega rodu.

Zato pa ta spolni nagon ni nekaj slabega, človeka nevredega, poniževalnega ali celo sramotnega. Navaditi se moramo motriti vse plati spolnega življenja z velikim spoštovanjem, kakor vsako božje delo. K temu nam pomaga pogled v božje zamisli in uredbe. Izredno pa škoduje prostaško govorjenje o teh rečeh. Ni samo znamenje notranje posurovelosti, marveč tudi velike neumnosti.

Tudi ne smemo pozabiti, da človek ni zgolj duh, ni angel, in nikoli ne bo. Vso večnost bo človek, to je: duša in telo. Ni popolnost v tem, da preziraš telo in vse telesno, marveč, da v telesu in z njim vred in z vsemi njegovimi nagnenji Bogu ugajaš. „Poduhovljenost“ ni v tem, da tajiš telo, marveč da ga duh tako vodi, da z vsemi svojimi nagoni služi Bogu.

b) Spolno poželenje tako tudi ni posledica izvirnega greha. Sad greha je le njegova upornost pameti in njenemu vodstvu. Mimonaravni božji dar, po katerem so bila v Adamu vsa nagnenja brez težave pokorna duhu,

NAŠI BOLNIKI

1. Ko stojimo ob postelji hudo bolnega človeka, se rado zgodi, da se nas poloti neprijetno občutje in nekakšen strah. V boleznih potezah obraza, ki jih povzročata trpljenje, v sunkovitih kričih, ki zvijajo telo, v ranah, ki zevajo na telesu... vidimo nakaženo človeško podobo, ki je brez moči predana razkroju. Zgrozimo se, ker vidimo trpko usodo nam enakega. Začutimo se ogrožene v naši lastni varnosti, vznemirjeni smo v mirni posestvi naše telesne moči in lastnega zdravja ob misli, da bi se kaj podobnega moglo zgoditi tudi z nami.

To občutje je naravno. Kajti zdrava človeška narava smatra bolezen kot sovražno silo, ki navali na človeka, da uniči njegov

je bil s prvim grehom zgubljen. Odtod boj v človeku med nagoni in pametjo. Nagoni so v nas dejansko neurejeni, t. j. težijo za sprostitvijo tudi proti pameti, hočejo preslepiti, prevarati, zanesti človeka v nered, v greh. Pogosto premagajo voljo. V tem je pač za človeka nekaj poniževalnega, neka kazen za greh, ki pa je združena z nalogo, s pomočjo milosti Kristusove in z v Boga usmerjeno voljo boriti se za obvladanje te neurejenosti. V tem je zmaga novega človeka.

c) Tudi ni greh, čutili v sebi to naravno poželenje. Je nekaj človeškega, normalnega. Kdor ga ne bi čutil, bi morali reči, da v tem pogledu ni normalno razvit. Greh sploh ni v tem, kar se nagonsko v človeku godi, marveč v volji, kadar ta do teh prebujenih nagonov ne zavzame pravega stališča. Greh je v svobodni odločitvi za to, kar ni prav, ne pa v tem, kar se nehote v njem prebudi.

Tudi ni samo po sebi nobeno slabo znamenje, če en mlad človek čuti močnejše nagnenje kot drugi. More biti to brez njegove krivde. Tudi v tem so ljudje zelo različni. Eden ima več borb kot drugi, ne sme se pa zato imeti za manj vrednega, za zgubljenega, in obupavati.

Končno tudi ni grešno, če človek ob taki naravni, nehoteni prebuditvi spolnega nagona čuti tisto prijetnost in všečnost, ki je z njim združena, le da je hote ne išče in hote ne odobrava. Ni čistost v tem, da te prijetnosti ne čutiš, marveč, da se ji ne vdaš. Je podobno, kakor s človekom, ki ima sladkorno bolezen in mu je zdravnik prepovedal uživati sladkor. S tem ni treba, da bi sam sebe prepričal, da sladkor ni sladak, ali, da mu sladkor ne ugaja in da mu ne bi prijalo uživati ga, če bi smel. Sladkor ostane sladak in prijeten, vendar ga odkloni, ker je takšna zdravnikova naredba. Ob vabi spolnega nagona misli podobno Bogu zvesti človek: „Dobro vem, da to in ono dejanje prinaša ugodje in užitek; laž bi bila, to tajiti. A ga ne bom storil, ker mi Bog prepoveduje“ (Martindale).

To je moška zvestoba in moč čistosti.

DR. IGN. LENČEK

organizem. Zdrav človek se po naravnem nagonu boleznimi boji, ker čuti, da ga izloči iz kroga, v katerem je vajen živeti, ga onesposobi za delo in ga napravi za nekaj drugega, kar je bil preje. Čuti, da znanci in prijatelji in celo sorodniki prično nanj gledati z drugimi očmi. On sam je naenkrat poln temnih slutenj o negotovi bodočnosti, proti kateri ga neizprosno poriva bolezen.

2. Ta naraven odpor proti boleznim in bolniku je povsem očitna pri primitivnih, naravnih narodih, ki si niso vzgajali še nobenih konvencionalnih navad, da bi z njimi zakrili svoja prvotna občutja. Bolnik velja za zaznamovanega. Že stik z njim pomenja nekakšno podzavestno nevarnost. Takoj se razrahljajo vezi sorodstva in prijateljstva. Cel naravna povezanost med zakonci in otroci ne zdrži. Dokler obstoja še upanje na ozdravljenje, bolnika še trpe v svojem občestvu in

mu tudi postrežejo. Čim pa postane bolezen brezupna, ga jadrno izločijo in izpostavijo v divjino. Res, da mu še dostavljajo hrano. A nihče se ne pobriga, ali jo uživa oziroma, če jo more uživati in kaj trpi zaradi mraza, vročine, mrčesa in golazni. Vsako osebno sočustvovanje z bolnikom zgine. Čim bolj se bliža smrt, večji je strah pred bolnikom. Zgodi se celo, da ga zagrebejo, še predno je izdihnil.

Čeprav ni zadržanje primitivnih rodov do bolnika povsod enako, vendar prevladuje tipična odtujitev zdravih od bolnega. V smrtnem boju popuste vezi, ki sicer družijo moža in ženo, otroke in starše. Za smrtno bolnega ni nobene ljubezni, nobene pomoči. Z olajšanjem pozdravlja trenutke, ko ni več čuti jadtovanja bolnikovega, katerega se znebé kakor nadležnega bremena.

Nič drugačen ni bil odnos stare grške in rimske kulture do bolnika. Čisto tuje ji je bilo sočutje ali simpatija z bolnikom. Komur ni bilo več pomagati, so se hladno obrnili od njega in ga brezbrizno prepustili njegovi usodi.

3. Kakšen prepad loči posebno v tem pogledu poganski in krščanski svet! Kristus pristopi k bolniku kot človeku in s svojo božjo močjo ozdravlja neozdravljive. Zlasti neozdravljivo bolni in oni, ki so pokriti z gnusnimi ranami, ki jih povzroča gobavost, vzbujajo najbolj njegovo usmiljenje. Nobenega strahu nima pred bolniki, nad katere se sklanja, se jih dotika z roko, jim vrača zdravje in človeško dostojanstvo. Bolniki so njegovi ljubljenci. Prišel je tudi zaradi njih. Ker niso zdravi, ampak bolni, ker potrebujejo zdravnika. Bolezni bodo obstajale tudi še nadalje, toda Kristusovo delo in zgled je bolnike zopet vrnilo polnovrednemu človeštvu. Pa ne le to! Bolnik naj bo v krščanskem občestvu posebno spoštovan, ljubljen in negovan. **Kajti Kristus Bog sam se istoveti s človekom v stiski:** „Kar ste storili kateremu izmed teh mojih bratov, ste meni storili“ (Mat 25, 40). Ni načina, kako bi Kristus mogel bolj priporočiti skrb in ljubezen do

bolnikov tistim, ki se imenujejo po njem in se ponosno nazivajo kristjani.

4. Kristusov nauk je pomenjal revolucijo za tedanje mišljenje. Bolnik ostane enakovreden član družbe in še več: v krščanski luči celo privilegiran član krščanskega občestva, ker ima kot „najmanjši brat“, ki je v bedi in si sam ne more pomagati, pravico do posebne skrbi in ljubezni! Iz tega globokega krščanskega pojmovanja, ki v bolniku gleda samega Kristusa, iz tega pristno krščanskega mišljenja so v teku dveh tisočletij nastale karitativne ustanove, ki po pravici veljajo za najlepši cvet krščanstva.

A ta revolucija je bila počasna; bolj evolucija ko revolucija. Še v srednjem veku nalletimo na odvratne ceremonije v zvezi z izpostavitvijo gobavih. Ako je koga očitno napadla gobavost, je bil slovesno izločen iz občestva zdravih. V cerkvi se je moral vleči na mrtvaški odvih, ko se je zanj pri oltarju brala črna maša. Po tem obredu je bil oropan človeških časti in paljen iz občestva. Od tistega trenutka je veljal za družbo, ko da ne živi več, kot mrlič. Le v sreih poedincev je dozorelo globlje spoznanje, ki jih je dvignilo nad množico. V zgodbah svetnikov dotičnega časa se poudarja kot poseben znak svetosti herojično dejanje tega in onega svetnika, da se je zavzel za gobavca, se celo dotaknil njegovih ostudnih ran in jih poljubil. (Sv. Martin iz Toursa, sv. Elizabeta Turinška, sv. Katarina Sienska, sv. Ludovik, francoski kralj, itd.). Kasneje je nastal celo red sv. Lazarja nalašč za strežbo gobavcem.

Druge vrste bolniki, ki vprav do novejšega časa niso bili po človeško traktirani, so bili bebi. Te nesrečneže so zapirali v kletke, jih kovali v verige in jim natikali prisilne jopiče, kakor da so zločinci. Je bil čas, ko na bebavost sploh niso gledali kot na bolezen, temveč kot na neke vrste zlobo in hudobijo, ki se javlja v brezmišelnem divjanju. Zato so norec kaznovali z vsemi mogočimi telesnimi kaznimi. Nadzorniki takih hiš so imeli postranski dohodek od tega, da so vkljenjene norec za denar kazali občinstvu!

Poleg raznih plemenitih človekoljubov stoji tu nenadkriljiva pojava sv. Vincencija Pavelskega (1588—1660), ki je s svojimi redovnimi ustanovami tudi do teh nesrečnežev utrl pot prave krščanske ljubezni in usmiljene pomoči.

5. Le počasi je prodiralo krščansko gledanje na bolnega brata in podiralo predsodke nevede, surovosti, brezčutja in ohole samozavesti. Toda, čim se v najnovejšem času znova pojavi poganstvo — tokrat **moderno poganstvo**, kaj vidimo? Zopet so bolniki prva njegova žrtev, ki bridko občutijo, da je z rastočo nevero kljub humanitarnim frazam omrznila prava krščanska ljubezen in usmiljenje.

Moderno poganstvo, pa naj se imenuje komunizem ali nacizem, vrednoti človeka le po njegovi produktivni vrednosti. Neozdravljivo bolni so le v napotje, ki jemljejo prostor in hrano zdravim. Zato nimajo pravice do življenja. Proč z njimi, v plinsko celico ali pa naj brez krušne karte umró od gladu! Kr-

*MOJ KELIH, MOJ KELIH, —
čim bolj si gorjup,
tem bolj nebeško si zlat.*

*Tvoj napitek ni strup!
Moja moč je in luč, —
in ključ
od rajskih vrat.*

*Ne kito belih, veselih cvetic, —
venec vrtnic krvavo rdečih
z obiljem bodic
ovija križani Bog
okrog hrepenečih
mojih rok . . .*

BOGDAN BUDNIK

ščanska ljubezen, ki sočustvuje z bolnimi in onemoglimi, ni nič drugega kot nezdravo, bolno nastrojenje šibkih značajev, ki bi hoteli ohraniti pri življenju vse, kar je življenja nesposobno, in s tem kratiti življenjski prostor zdravim in močnim...

Do kakšne posurovelosti in podivjanosti je to nečloveško gledanje privedlo v zdravniški „praksi“ med zadnjo vojsko, smo mogli spoznati iz nürnberškega procesa, v katerem se je 23 zdravnikov zagovarjalo za zločinstva, o katerih bi dvomili, da so mogoča, ko bi ne bila tako dokumentarično izpričana in dokazana. Brezbrambne ujetnike se je uporabljalo za zločinske zdravniške poizkuse, ki so bili preračunjeni na počasno, strašno smrt. Okuzili so žrtve s pegastim legarjem, s tifusom, zastrupljali jih z morsko vodo ali pa so jih pustili počasi zmrzniti na ledu ali v ledeno mrzli vodi.

Tolikšen propad zdravega človeškega mišljenja — ne rečemo krščanskega —, je bila posledica dolgega razvoja v novo poganstvo, ki v svojih posledicah pada celo pod raven starega poganskega sveta. Medicinska znanost naj služi razkroju in uničenju človeštva, — za kar niti med divjaki ne najdemo primere.

6. Moderne države, to je vsekakor treba brez nadaljnega priznati, store veliko za zdravje prebivalstva. Najpreje profilaktično, da se s primernimi higienskimi uredbami in napravami prepreči obolenje in zlasti širjenje kužnih ter nalezljivih bolezni, potem pa z mnogimi zdravstvenimi ustanovami, kakor so zdravilne posvetovalnice, brezplačno ambulantno zdravljenje, zastojnska dobava zdravil za revne sloje, s klinikami, z bolnišnicami, ki so opremljene z najmodernejšimi napravami, s porodničnicami, itd. Naj pride na politično površje katerakoli stranka in s kakršnikoli političnim programom, vsaka naglaša, da bo pospeševala zdravstveni napredek in skrbela zlasti za bolnike.

Ni dvoma, da je v krščanstvu treba iskati izvora za splošno zavest, ki označuje kulturne narode, da je družba dolžna pomagati vsakemu svojemu bolnemu članu. Toda, ako je kljub temu javna bolniška oskrba tako brezosebna in mehanična, ako se bolnik tako težko in le v stiski odloči za pot v bolnišnico, pa prihaja od tod, ker je iz javnih zdravstvenih zavodov največkrat izginil **krščanski etos**. Moderna zdravniška veđa ravna z bolnikom pogosto le kot z **objektom in ne več kot s subjektom**. Človek je vrednoten kot objekt, kot predmet zdravniških poizkušav, ne pa kot oseba, katere poseben položaj v stvarstvu in pravice bi moral sleherni spoštovati. Ne zdravniki, ne strežniško osebje velikokrat ne najdejo do bolnika tistega osebnega odnosa, da bi imel zavest, da mu hočejo pomagati in rešiti njegovo zdravje. Česar bolnik najbolj potrebuje, je srčna dobrota, dobrohotno razumevanje, usmiljeno sočutje z njegovim žalostnim stanjem, skratka: potrebuje ljubezni! Toda takšne dejavne ljubezni je možno le krščansko usmiljenje, ki v potrebnem bližnjem gleda svojega brata, ki vidi Kristusa

„Molimo te, Kristus, in te hvalimo, ker si s svoji mkrižem svet odrešil...“

samega. „Ker pa bo hudobija narasla, bo ljubezen premnogih omrznila,“ je napovedano že v sv. pismu (Mt 24, 12).

7. Kakšne so naše krščanske dolžnosti do naših bolnikov?

Da jih obiščemo in da jim po svojih močeh pomagamo.

Obiskovati bolnike je veliko dobro delo. Kristus sam se istoveti z bolnimi: „Bolan sem bil in ste me obiskali“ (Mt 25, 36). Plačilo: „Pojdite v nebeško kraljestvo!“ (Mt 25, 34). Že zdravemu človeku dobro dé, ako pokažemo zanimanje zanj, kaj šele bolniku, ki je velikokrat zapuščen in osamljen. Kako je srečen, če se more o svoji boleznih razgovoriti s prijateljem, potožiti mu svojo bol in najti razumevajoče, sočutno srce. Obiskovanje bolnikov spada zato med krščanska dela usmiljenja.

Imaš morda nasprotnika, sovražnika, pa ga je bolezen položila v posteljo. Obišči ga čim preje, pa boš doživel, kako bojeta oba srečna, ti in on nad krščansko spravo, ki si jo izzval s trojnim obiskom!

Bolezen je hud križ, za bolnika in za tiste, ki so okrog njega. Kdor ga voljno in v krščanskem duhu sprejme, ga lažje prenaša in si more pridobiti mnogo nadnaravnega zaslужenja. Bolezen nas nauči spoznavati našo lastno revščino kakor tudi revščino in brezmočnost drugih. Je zato najboljše zdravilo proti napuhu in ošabnosti, ki je najbolj splošen in navaden človeški greh.

V boleznih spoznamo, da smo smrtniki in da je večni Bog tisti, ki z boleznijo vpleta v našo razbolelo dušo dokaze svoje pravičnosti, svoje dobrote in usmiljenja. Bolniška postelja je za krščanskega človeka daritveni oltar, na katerem se daruje, zadostuje in se zveliča.

DR. IVAN AHČIN

DRUŽINA IN MLADINA

Vzgoja k samostojnosti

Naivnejša naloga vzgoje je, mladega človeka voditi k samostojnosti, to je, usposobiti ga, da se bo znal in hotel vedno odločati za to, kar bo spoznal, da je pred Bogom in njegovo vestjo njegova dolžnost. Vzgojno delo staršev je kronano s popolnim uspehom prav takrat, ko postanejo kot vzgojitelji otroku nepotrebni, ker se zna, more in hoče v življenju že sam pravilno odločati. Kako to doseči?

1. Pri otrokovi duševni in nravni rasti bodi podoben materi, ki uči otoka hoditi. Spočetka ga nosi, nato ga tu in tam postavlja na noge, držeč ga trdno in varno. Nato poskuša z njim prve korake ob svojih rokah. Kmalu ga že tudi spusti z eno roko; nato ga vodi, držeč ga le še s prstom. Končno odmakne še tega, ga spremlja skrbno čuječa ob vsakem njegovem že čisto samostojnem koraku. Le če se spotakne ali izgubi ravnotežje, ga hitro poprime. Še ta čuječnost se končno umakne, ko je mati prepričana o otrokovem ravnotežju; otrok je vesel, da more hoditi samostojno in se na vso moč trudi, da bi se pred materjo skazal tega zaupanja vrednega. Pa tudi mati je samostojnega otrokovega koraka pristrčno vesela.

To se pravi, starši naj v prvih otrokovih letih urejajo njegovo življenje popolnoma po svoji volji. Polagoma mu že puste nekaj svobode: sam koraca, se igra, izbira igro in delo. Nič ne de, če dela ne izvrši najbolje ali ga napravi celo napak — da le ni škode, — kajti s tem da starši otroka navajajo na samostojnost pri delu, dosežejo, da spoznava svojo nedozorelost, da uvideva, kako lahko se je pri delu zmotiti, kako težko je doseči uspehe: tako postaja otrok ponižen, cenj delo starejših, čuti, da potrebuje njih pomoči, čuti svojo odvisnost od njih ter se tako že zelo zgodaj sam lepo navezuje na sodelovanje z družbo.

Ščasoma otroku zaupaj tudi težja dela, a s pristavkom, ki bo v tej ali oni obliki izražal toje misel: „Ni lahko, a če se potrudiš, boš zmogel; zaupam ti!“ Otrok se bo hotel skazati zaupanja vrednega. Potrudil se bo. Čeprav morda dela ne bo izvršil najbolje, ga vendar pohvali, če je delo bilo zares težko in je pokazal pri njem mnogo dobre volje; dobrohotno pa ga pouči, kaj je bilo napačnega, pomanjkljivega, in mu pojasni, zakaj je storil napako in kako bo v bodoče mogel delo opraviti še boljše.

Ko otrok dorašča, mu puščaj vedno več svobode, ČE JE LE NE ZLORABLJA. Seveda

je potrebna pri tem primerna previdnost, kajti ZA POPOLNO SVOBODO so končno vendar sposobni LE DOZORELI IN RESNI LJUDJE.

2. Ko otroka navajaj k spolnjevanju te ali one dolžnosti, mu potrpežljivo in dobrohotno pojasni njen pomen; navajaj otroka, da bo spolnjeval dolžnosti ZARADI DOLŽNOSTI same, ZARADI BOGA, ki vse vidi, in ne zgolj zaradi sebe ali zaradi tebe, ne zaradi kazni ali nagrade. Lepo pravi nek vzgojni pisatelj: „Otroci morajo ne le ubogati, ampak se tudi učiti spoznavati, kaj je treba storiti in kaj opustiti. Oni morajo vedeti ne le kaj, ampak tudi, zakaj je treba to ali ono storiti. Avtoriteto staršev, vzgojiteljev naj čim prej nadomesti avtoriteta lastne vesti, avtoriteta povsod pričujočega Boga, ki nas uči svoje večne resnice po naši vesti.“ Tako vzgojen otrok bo svoji dolžnosti ostal zvest tudi takrat, ko tebe ne bo v bližini. Dozorel bo za samostojnost.

3. SKRBI ZLASTI, DA BO OTROK NOTRANJE SAMOSTOJEN IN SVOBODEN. Še predno se more razviti in utrditi, odstranuj in obvladaj v njem vse, kar bi mu notranjo svobodo oziroma samostojnost jemalo, n. pr. razna neurejena nagnjenja: občutljivost, lažljivost, sebičnost, čutnost, premočna navezanost na kako igro, osebo, delo itd. Pojasnuj otroku, da je resnično svoboden le tisti, ki je notranje svoboden, to je tisti, ki ostane vselej in povsod odločno zvest temu, kar je spoznal kot lepo, dobro in pravo, pa naj bi ga nasprotna teženja v njem ali v svetu še tako zelo vabila ali nagibala k temu, kar ni lepo, ne dobro, ne pravo, k temu, kar ni v skladu z božjo voljo. Če moreš, pokaži z zgledi iz vsakdanjega življenja, kako nesrečno, grdo in brezčastno je življenje zoper božjo postavbo, da je to najsrčnejše suženjstvo, ki more človeka zadeti. Otrok naj zgodaj spozna, da je najlepše življenje in najlepša svoboda — življenje in svoboda otrok božjih.

Če mlad človek zgodaj spozna lepoto in pomen božjih postav, jih bo razljubil. V njih bo gledal prvi in najvažnejši pogoj svoje samostojnosti in svobode; božje postave mu bodo postale nekaj svetega; svojo voljo in vse svoje življenje jim bo zato podrejal z veseljem in zvesto. Hotel bo živeti v skladu z božjo voljo, pa naj ga kdo k temu sili ali ne, naj ga kdo vidi ali ne. Živel bo morda med skvarjenim svetom, a bo ostal dober; nosil bo v sebi sicer nagnjenja k slabemu, a se jim ne bo vdal; živel bo v svetu, a ne bo postal suženj sveta in javnega mnenja; znal bo plavati tudi zoper tok časa. Vestno bo ubogal svoje starše, Cer-

SVETLA POT

Pravijo, da je Bog tri lepe reči pustil človeku za spomin na srečo raja: zvezde, cvetlice in otroške oči. Lepe so otrokove oči; a še vse lepše so oči mladega človeka, ki je za ceno velike samoodpovedi in s hudimi borbami ohranil svojo NEDOLŽNOST.

V LUČI VERE

Sredi obeh zmot (da ni izvirnega greha in je vse dovoljeno in pa, da je vse greh, kar je v zvezi s človeškim telesom in družino) pa stoji nauk naše vere. Samo ta daje pravi smisel resničnosti življenja, naravni in nadnaravni. Pravi nam, da ne more biti človeško telo nekaj slabega, saj je prišlo iz božjih rok. Pravi pa tudi, da vlada v njegovih udih od izvirnega greha dalje poseben zakon, ki se upira zakonu duha, božji postavi (Rimlj 7, 23). Pravi še dalje, da mora duh vladati nad nagonom in da zato ni dovoljen otroka prepustiti le naravnemu razvoju, ampak ga je treba vzgajati k premagovanju samega sebe. Naša vera s tem izpoveduje resnice, ki jih občutimo v globinah svojega bitja, če smo do konca iskreni do sebe. Vera pa nam razodeva tudi velike nadnaravne resničnosti o nadnaravni časti človeškega telesa, o zakramentalni lepoti zakona, o vzvišenosti devištva, o globokem smislu šeste božje zapovedi, posebno pa o ljubeznivi in modri božji skrbi za človeka.

M. Gatterer

ZA ČIST ROD

Starosti, razmeram in nevarnostim primerno odkrivajmo mladim ljudem modre božje načrte in namene o spolnem življenju in popolnosti njihova srca z nežnim spoštovanjem pred njim. Pokažimo jim, kako je grešna slast grda in pogubna. Ne skrivajmo njenih temnih posledic, pač pa jim osvetlimo blagoslov in vso lepoto čistosti. Vzgojitelj naj pri tem ne uporablja obrabljenih besedi, ampak naj govori pogumno in odkritosrčno, da bodo mladi ljudje vedeli, na kaj misli. Ves pouk pa naj bo prežet s krščanskimi nazori. Pokaže naj, da spolno življenje nima samo nizkih počutnih strani, ampak tudi vzvišene, ki so v službi volje Stvarnika in najlepše sreče na zemlji — v družini. Razkrije naj te svetle strani, pri tem pa opozori, kako silna odgovornost zadene tistega, ki jih skruni.

H. Schilgen

POMLADNI VIHARJI

Kdor je v življenjski pomladi, mora imeti svežo dušo, svežo, kakor jutranja rosa. Hočem, da plamti v tebi velika moč za veliki poklic,

ker, a se zaradi tega ne bo čutil prikrajšanega v svobodi in samostojnosti, ker te ne bo več pojmoval kot zgolj neko zunanjo nezavisnost in svojevoljnost, ampak kot notranjo popolnoma samostojno usmerjenost k dobremu, lepemu in pravemu, kot spoštovanje volje neskončno modrega Boga.

DR. RUDOLF HANŽELIČ

ki te čaka! Hočem, da postaneš mož! Vedno s spoštovanjem in strahom v duši gledam mladino. „Res sancta puer! Mlad človek — sveto bitje!“ Nad vašo glavo se kopičijo velike naolge — zato vas spoštujem. A odpira se pod vami tudi vrtinec strašnih nevarnosti, zato se bojim za vas. Spoštovanje in strah me silita, da kličem: „Mladina, varuj svoj božanski plamen!“ Največja naloga, vzgojiti dušo, je višja od vseh umetnosti.

T. Toth

BOJI IN ZMAGE

Kako svobodnega se boš počutil, če boš imel v oblasti svoje nagone! Pravi gospodar boš, ne suženj! Tisti namreč, ki so si s slabim življenjem nakopali grde navade, so kakor zvezani in usužnjeni. Probst in neodvisnost, ki se radi z njo ponašajo, ko grešijo, je samo navidezna prostost. Le nehaj krotiti svoje nagone in strasti, pa si boš nakopal gospostvo rabljev, ki te bodo kar naprej tlačili k tlom in ti vzeli vso svobodo. Strast je namreč nenasična. Čim več ji dovoliš, tem več zahteva in tem pogosteje se oglašča. Čista mladost pa se veseli svobode otrok božjih. Poskusi! Dokoplji se do take oblasti nad seboj, da boš res združen. Kako lahko in blago ti bo v duši in kakšno moč boš čutil v sebi!

A. Logar

V ŽIVLJENJE

Mlad mož čuti, da njegovo življenje potrebuje nekega zunanjega usovršenja. Manjka mu po duši in srcu sorodnega bitja, ki bi delilo z njim radost in žalost. Manjka mu družice, ki bi ga s svojo ljubeznivostjo osrečila, kadar bi se truden vračal z dela in bi mu z ljubečo roko pregnala skrbi, ko mu zasenčijo čelo. Ona bi šele prinesla skladnost v njegovo življenje, z njo združen bi šele postal cel človek. S svojim sončnim vplivom mu bo lepšala življenje, ga tolažila v težkih urah in skrbela za hišo in domačijo. In če se mu dozdeva, da pozna tako bitje, da pozna dekle, ki bi mu to, kar pričakuje, mogla nuditi, potem se je oklene z mislijo in srcem. Želja, združiti z njenim svoje lastno življenje, postane tako velika, da se iztrga iz družinskih vezi, zapusti očeta in mater in se drži žene. Taka je božja volja.

TI IN ONA

Vse vedenje mladega človeka do žene mora prevevati misel, da sme biti njegova — ako se po božji volji kdaj poroči — samo ena, to je njegova izvoljenka, mati njegovih otrok, in da si mora on s čistim in plemenitim življenjem svojo bodočo srečo z njo in božji blagoslov zaslužiti. V meso in kri mu mora preiti tole nespremenljivo načelo (še misliti ne sme, da bi ga mogel kdaj izdati!): Že sedaj hočem ohraniti popolno zvestobo ženi, katero mi da Bog; samo njen hočem biti in nikdar nezvest! Kdor se ne more odločiti, da bi zavzel tako jasno stališče, se ne bo nikdar mogel dolgo varovati zablod. Neodločnost in polovičarstvo vodi tuči tu, kakor povsod, k „hudiču“, k zlu, le popolno mišljenje vodi k Bogu. Šlo bo za borbo z najbolj prikritim

RIM

SVET DRVI V POGUBO... V nedeljo 10. februarja je sveti oče, kakor že tolikokrat za časa svojega vladanja, ponovno zaklical svetu, naj „se vendar že vzbudi“ in se reši „popolnega uničenja“, ki grozi vsak trenutek.

V 2.000 besedah je govoril po radio in ob-

raziložil svojo globoko zaskrbljenost nad „splošno krizo, ki vznemirja svet“. Opozoril je, da je položaj „pereč in zahteva neposrednih ukrepov“.

Papež dolži, da je „verska brezbriznost premnogi“ kriva položaja, v katerega je zaideel svet, „ki nevede hodi po poti, ki vodi v dušni in telesni pogin“. Nadalje pravi, da „je napočila ura, ko je treba podvzeti odločilne ukrepe in se orestiti tega usodnega mrtvila. Zdaj je ura za to.“

Niti enkrat v celem nagovoru ni papež omenil političnih idej, niti „sovražnih sil“, ki tekmujejo po svetu, temveč je okrivil „vse-splošno brezbriznost src“ vseh narodov, „ki zakrknjeno tiče v verski izolaciji.“

GROB SV. PETRA. Kakor poroča „Osservatore Romano“, je vedno več dokazov za kraj, kjer se nahaja grobnica sv. Petra. Vztrajni arheologi že od leta 1940 izkopavajo pod kripto v baziliki sv. Petra. Izdali so delo v dveh zvezkih „Raziskovanja pod oltarjem kripte (Confesión) sv. Petra v Vatikanu, 1940 do 1949“.

„Kljub vsem temeljitim spremembam okoliških poslopij tekom 19 stoletij, so na tem mestu sledovi, ki ovekovečujejo češčenje kraja, na katerem se je vedno nahajal grob sv. Petra“, piše knjiga.

Raziskovalci so dognali, da so prvi kristjani vedno ločili grob sv. Petra od drugih gro-

in najbolj ogorčenim sovražnikom, ki ima v človekovi notranjosti močnega zaveznika in ki hoče postati na vsak način zmagovalec. V človeškem življenju so prilike in skušnjave, v katerih zmagajo samo tisti, ki se trdno držo načela, da ne bodo nikdar popuščali nedovoljenim nagnjenjem.

H. Schilgen

TI IN ON

Neodpustljiva lahkomišljenost in odgovorna brezvestnost je, če dekleta, katerih pravi poklic je v tem, da bodo nekoč matere, zapravljajo bogastvo svojega srca in svoja mlada leta oskrnjajo z nedovoljenim ljubimkanjem, namesto da bi se s sveto resnostjo in veselim spolnjevanjem dolžnosti izoblikovale v bodoče odlične žene in matere.

H. Schilgen

PRED POLETJEM

Skleniti zakonsko zvezo se pravi, izročiti svoje popolno in zadnje zaupanje nekemu drugemu. Zato pa je treba jasno videti, ali je ta drugi res človek, ki mu moremo povsem zaupati. Zato je treba skrbno preiskovati. Dekle ne sme pozabiti, da se včasih pod bleščečo površino skriva umazana nizkost in da se bo v sodbi lahko prevarala, če bo pustila preveč besede srcu. Skušen poznavalec ljudi je nekoč dal nevesti, ki bi rada svojega ženina bolje poznala, nasvet, naj ga opazuje v njegovem domačem življenju. Tam marsikaj odpade, kar na cesti vara. Skušnja kaže, da so ravno tisti ljudje, ki so v družini brezobzirni in surovi,

v družbi najbolj ljubeznivi in zbujaajo največje zaupanje. To pa marsikoga zapelje, da ne spozna njihovega pravega značaja. Mlad človek pa, ki je vedno poln spoštovanja in nežne pozornosti ter obzirnosti do svoje matere in se nikdar ne pozabi viteško vesti do svoje sestre, jo pravici zasluži zaupanje, da dekle izroči svojo usodo v njegove roke.

H. Fassbinder

DAJ MI SVOJE SRCE

Zakon ni tovarištvo, temveč najtesnejša življenjska skupnost. Tesnejše in močnejše povezanosti med ljudmi sploh ni. Zakaj glej — prijatelj pride, ostane nekaj časa pri nas in zopet gre. Če smo razpoloženi, se mu lahko umaknemo. Če hočemo biti sami, ni treba, da ga sprejmemo. Ni nam treba neprenehoma gledati njegovih malenkostnih posebnosti, ki so nam morda neprijetne. V zakonskem življenju pa skupnega bivanje ni mogoče omejiti na določene čase. „Dva bosta eno telo,“ pravi sv. Pavel. Pa tudi to še ni vse. Prav tako morata biti tudi enega duha; njune osebne lastnosti se morajo skladati in njun čustveni svet mora prenehati drug v drugega. Kjer zakopca ne čutita, da popolnoma pripadata drug drugemu, tam ne bo nikoli zacvetela trajna sreča.

J. Gerely

Odhajaš na pot? — Potem moli!

Na morje se odpravljáš? — Potem moli dvakrat!

Če pa se misliš poročiti — potem moli stokrat!
Star pogovor

bov s posebnimi zidarskim in okrasnimi deli. Pozneje pa so ga njegovi učenci pokopali ne daleč proč od kraja njegove mučeniške smrti v golo zemljo na Vatikanskem griču do današnjih dni. Grob je pokrit z bogatimi arheološkimi deli poganov in kristjanov. Te sestavine tvorijo temelj mogočne bazilike s kupolo, ki točno označuje častitljivi kraj. Svoječasno je obdajala grob mala kamenita stena, v kateri je bila vdolbina z okraski, ki je označevala kraj svetih ostankov. Pozneje pa je bilo sezidano stebrišče, ki se še vidi.

V okolici so razni mavzoleji iz raznih dob po smrti sv. Petra, to je v začetku 2. stoletja, ki so bili pristopni do 4. stoletja, ko je Konstantin Veliki začel zidati prvo baziliko nad krajem.

Okrog in nad grobom so našli razne novce, katere so romarji prvih časov krščanstva navadno puščali tam kot dokaz romanj iz svojih dežel.

Knjigi opisujeta v prvih poglavjih lego vatičanskega zemljišča in pojasnjujeta zgradbe poganskih mavzolejev okoli groba sv. Petra, katere so pozneje uporabljali kristjani. Naslednje strani so posvečene grobu samemu, od Petrove mučeniške smrti do zgradbe bazilike v začetku 4. stoletja.

Zadnja poglavja pa so posvečena zgodovinskim spremembam bazilike z vsemi popravili in menami, dokler je niso končno v 15. stoletju porušili in postavili današnjo mogočno baziliko sv. Petra.

Z objavo teh del je sv. stolica znova obogatila svetovno znanost z važnimi podrobnimi zgodovinskimi izkopaninami, ki pojasnjujejo marsikaj doslej neznanega.

V RIMU MANJKA DUHOVNIKOV. Skoro neverjetno. Kot bi rekli, da v morju manjka kapljic vode. Pa je resnica. Sam sv. oče opozarja na to dejstvo in njegov vikar za Rim, kardinal Micara, je sklical vse postne pridigarje v Rimu, naj prosijo pomoči pri številnih redovnikih. So predmestja s tri do štiri tisoč dušami, ki nimajo duhovnika. V pasu okrog Rima živi okrog 50.000 katoličanov, potopljernih v duhovni revščini. Ko se je vrnil iz Rima mons. Herrera, škof iz Malage na Španskem, je rekel, da so že cele komunistične občine, ki obkrožajo Večno mesto. Ko je bil naš duhovnik Feme pred svojo preselitvijo v Ameriko nekaj časa v rimskem predmestju za dušno pastirstvo, je rekel, da so ga gledali kot deveto čudo sveta. Otroci so se klicali, naj pridejo pogledat to novo prikazen — katoliškega duhovnika, ki so ga videli prvič v svojem življenju v svojem kraju... Zato bodo po želji sv. očeta napeli vse sile, da odpomorejo temu pomanjkanju z organizirano akcijo za udeležbo pri sv. maši, krščanskem nauku in sv. zakramentih.

VELIKONOČNA VIGILIJA ALI NOČNI OBREDI VELIKE SOBOTE

Sv. Kongregacija obredov je izdala 9. februarja 1951 prvi odlok in 11. februarja letos dodatni odlok, kako naj bi se praznovala velikonočna vigilijska ali nočni obredi velike so-

bote. Ta odlok je neobvezen in velja za 3 leta za poskušnjo.

Ves omej: jutranjice in hvalnice, ki so se navadno pele na večki petek popoldne, naj se opravijo veliko soboto zjutraj, obenem z malimi „horami“; večernice pa naj se molijo popoldne in opusti se „kompletorij“.

Ostaji čas sobote naj bi se uporabil za obisk svetega groba s premišljevanjem trpljenja, smrti in pokopa Gospodovega.

Člen 21. je važen in naj bi se vpošteval ne le veliki teden, temveč pri vseh večjih praznikih, zupniki naj pouče vernike, da ne bodo navali zadnji dan na spovednice, zlasti ne v soboto ali na veliko noč, marveč naj opravijo že prej, da bodo njihova obhajila bolj plodnosna in da ne bodo v praznike nadlegovali duhovnikov. (Mi Slovenci lahko s ponosom rečemo, da smo imeli že vpeljano to lepo navado, da so verniki opravili svoje verske dolžnosti pravočasno in niso nadlegovali o praznikih spovednikov. Veliki četrtek, n. pr. pred mašo se je zaključilo spovedovanje. Tudi za božic in druge večje praznike, verniki niso bili nadležni. Medtem pa vidimo, da v romanskih deželah ni tako. Vse navali, v kolikor navali, ravno na vigilijo ali na praznik sam. Celo v Švici ni bilo boljše. Na božično vigilijo smo spovedovali od 2 popoldne do 2 zjutraj, ko je minila polnočnica, s posledkom samo pol ure za večerjo. Enako za veliko noč.) Razlog je tudi v tem, ker Cerkev želi, naj bi verniki zvesto sledili velepomembnim svetim obredom.

Odslej naj bi se vsi sveti obredi, ki so se vršili veliko soboto zjutraj, prenesli na večer, na resnično vigilijo (bilja). Kajti velikonočna vigilijska je „matj vseh vigilij“.

Začeli naj bi se obredi tako, da bi bila maša, ki se je doslej slovesno vršila veliko soboto zjutraj, popolnoči.

A) Nočni obredi velike sobote:

1. blagoslov velikonočnega ognja,
2. blagoslov velikonočne sveče,
3. slovesna procesija z velikonočno svečo, ki pomeni od mrtvih vstalega Zveličarja, ki je „luč sveta“, in spev „Exultet“,
4. svetopisemska berila, ki so le 4 in katera pojejo le asistenti, in mašnik sede poslušaj,
5. prvi del litanij vseh svetnikov (brez ponavljanja),
6. blagoslov krstne vode,
7. ponovitev krstne oblube,
8. drugi del litanij vseh svetnikov.

B) Slovesna sv. maša z „Gloria“ in hvalnice, ki so enako vpletene med sv. mašo, kot so bile doslej večernice.

Iz kratkega opisa vidimo, da je po eni strani vse bolj enostavno in jasno, po drugi strani pa mnogo bolj slovesno, zlasti glede povdarka velikonočne sveče, kateri se posveča vsa pozornost. Obredi naj se vrše v cerkvi, celo krstna voda naj se blagoslovi v presbiteriju, da verniki lahko slede obredom in jih spremljajo ter spoznajo pomen vse te tako pomembne liturgije velikonočne sobote, ali bolje velikonočne vigilije.

VERSKI TEDEN. V Rimu bodo na počvalo papeža priredili verski teden z namenom, da se obnovi versko življenje. Na pepelnico sredo so bili sprejeti vsi postni pridigarji rimskih cerkva pri papežu, ki jih je nagovoril. Med pridigarji so francoski, španski, angleški, nemški in italijanski duhovniki, ki bodo govorili po različnih cerkvah večnega mesta.

DIPLOMATSKÉ ZVEZE je sklenila vpovstaviti japonska vlada s Sveto stolico. Budisti, ki so nekadaj zelo nasprotovali, gledajo zdaj na to odločitev kot na normalen korak za vpostavitve diplomatskih odnošajev Japonske z ostalimi deželami sveta. Vsekakor bolj trezno mislijo budisti kot ameriški protestantje, dasi je številčno razmerje s katolicani precej različno na Japonskem od onega v Združenih državah.

ŠTIRISTOLETNIKA SMRTI SV. FRANČIŠKA KSAVERIJA. Iz Vatikana poročajo, da so se začele proslave štiristoletnice smrti velikega misijonarja sv. Frančiška Ksaverija v Rimu s slovesnim bogoslužjem. To stoletnico bodo obhajali v raznih delih sveta, zlasti v deželah, kjer je svetnik živel in deloval. Na pobudo portugalske vlade bo pozidano mesto Goa, kjer so bili pokopani njegovi zemski ostanki. Na polotoku Malaga bodo postavili kip misijonarja na kraju, kjer je maševal, in slednjič bodo popravili starodavni grad Ksaver v Navarri, kjer je bil rojen veliki apostol.

Iz Pamplone poročajo, da bodo v Navarri, kjer se je rodil sv. Frančišek, posebno slovesno obhajali njegovo 400 letnico smrti; zlasti bo slovesna devetdnevica, ki se njemu na čast opravlja vsako leto v gradu Ksaver. Vzgojni minister Ruiz Jiménez bo v spemstvu visokih osebnosti predsedoval slavnostim, katerih se bodo udeležile vse provincialne oblasti in predstavništva. Organiziranih je že več romanj na grad Ksaver, kamor romajo peš pamploški fantje.

Izdali bodo poseben spominski pečat in že so tudi v prometu spominski znaki. V gradu so shranjeni predmeti iz svetnikove mladosti, kakor tudi slavni križ, ki je potil kri, kakor pravi ustno izročilo. Kadar se je svetnik nahajal v trenutni nevarnosti.

ARGENTINA

PASTIRSKI LIST O DRUŽINI

Argentinski škofje so izdali 27. februarja letos skupni pastirski list o družini, ki naj se bere vernikom letošnji post. Ves list je razdeljen v 30 točk.

Splošni uvod razčlenijo v tri točke: 1. Družina je „ustanova v službi človeškega življenja“ (tako se je izrazil o družini sv. oče Pij XII.); 2. Važnost naloge zakona in družine; 3. Družini daje papež prednost v svojih govorih in spisih.

List sam je razdeljen v tri glavne dele:

I. del nosi naslov: Zakon in družina v božjem načrtu:

A) Zakon po naravni postavi.

4. Bog podeli življenje drugim bitjem ne v svojo čast in uživanje, marveč da v raznih stopnjah blesti božja moč, lepota in resnica, od preproste bilke do angela.

5. Človeka naredi za svojega sodelavca za vzdrževanje življenja; torej že v naravni postavi se kaže prvotni namen zakona, ki je ohranitev življenja in ne le zadoščevanje nagona.

6. Rojstvo in vzgoja otroka zahtevata le eno in stalno družino.

7. Naravna morala in krščanska morala nam povesta, da je zakon nekaj svetega; ne navadna pogodba, marveč zakrament.

B) Zakon po razodetju.

8. Njegov božji izvor.

9. Njegove bistvene postave.

10. Jezus obnovi zakon in ga dvigne do časti zakramenta, da so zakonci okrepjeni in posvečeni za to veliko skrivnost.

II. del obravnava zмотe in zablode, ki nasprotujejo krščanskemu vzoru zakona.

11. Propad družine.

12. Načrtno delovanje proti svetosti zakonske ustanove.

13. Korenina vseh zmot je v zanikanju božjega izvora zakona.

14. Razporoka.

15. Napadi na porajajoča človeška življenja.

16. Cerkev je vedno branila človeško življenje in njegove pravice ter

17. Obsojala zločin splavov ali umorov še nerojenega življenja kot enega največjih zločinov.

V III. delu dajejo škofje smernice, kako obnoviti krščanske družine.

18. Predvsem je potrebno zanesti zopet pravo pojmovanje o družini proti zmotam, ki hočejo osmešiti zakonsko čistost.

19. Potrebna je borba proti hedonizmu, ali golemu uživanju, ker je protikrščansko.

20. Zakon je božja ustanova; toda devilstvo, iz plemenitejših razlogov, je višje.

21. Prvi apostoli krščanskih družin pa morajo biti družine same.

22. V pomoč bo duhovna obnova družin; živeti zakramentalno milost zakona in

23. gojiti družabnega duha, ki je neizogibno potreben za družinsko skupnost.

24. Vpostaviti se mora načelo avtoritete. Mož je glava družine, kakor je žena duša družinskega ognjišča.

25. Gojijo naj se domače čednosti po zgledu sv. Družine nazareške, kakor uči Enciklika Pija XI. o „čistem zakonu“ (Casti conubii).

26. Ustanavljajo naj se Zveze očetov in Zveze mater, da bodo družine bolj povezane v pravem družinskem duhu, v katerem naj se po navodilih papeža Pija XII. vpelje duhovna obnova, ki bo pravi branik proti propadanju resničnih družin.

27. Goji naj se v družinah verski pouk, ki je trdna podlaga prave družinske vzgoje.

28. Naj se ne zanemarjajo gospodarski in socialni temelji družin.

29. Soglasje med Cerkvijo in državo bo utrdilo tudi dobre družine. Kajti kakršna je družina, taka je družba.

30. Krščansko družino je ustanovil Kristus sam. Uspeh in soglasje bo obstajalo v družini, ako se bo ozirala na božjo pomoč. Od Boga izhaja vse, življenje in milost. Družina, ki bo zaupala v božjo moč, bo ostala trdna in srečna.

ZDRUŽENE DRŽAVE

„SVET ZA KRISTUSA...“ „Kadar se kdo vrne iz Amerike (ZD), navadno pripoveduje o čudovitih rečeh, ki jih je videl v Empir States Building-u, Hollywoodu, itd. Ko se bom pa jaz vrnila, bom pravila dekletom in fantom, kar sem videla najlepšega v ZD: mladino, ki kipi od navdušenja, ker vrši čudovito nalogo, pridobiti ves svet za Kristusa,“ tako piše argentinsko dekle iz ZD, kjer se pripravlja za vzvišeno apostolstvo v šoli voditeljice vrhovnega sveta Katoliške akcije v „All Saint Hall“, kot notranja gojenka. Nadaljuje:

„Ves advent smo držale popoln molk. Le en dan v tednu je bilo dovoljeno govoriti, pa še to le nekaj minut po večerji. Na sv. večer smo šle k polnočnici. Spat smo šle že ob 19 in smo vstale ob 22.15. Kakšno iznenadenje!... Budili so nas angeli s svetilkami v rokah, prepevaje božične pesmi (koleda). Nato so bile pete jutranjice. Za temi smo pa nesle v procesiji in petjem božičnih pesmi sv. Dete v jaslice v All Saint Hall, kjer smo bile pri treh sv. mašah, od katerih sta bili dve peti. Bila so resnična nebesa na zemlji.

Ob pol treh zjutraj je bil zajtrk. Kako veselo razpoloženje po tolikih dneh molka. Bil je veličasten zajtrk. Jezus je bil v vseh srcih. Ob pol šestih smo šle k počitku. Sveti dan je bil zelo bogat, popolnoma poduhovljen. Kajti ves dan smo v globokih požirkih pile betlehemsko skrivnost. Če dan smo bile okrog jaslic in prepevale božične pesmi.

Med slovesnim kosilom in večerjo je vsaka inozemka pripovedovala, kako praznujejo božič v njeni domovini, in zapela v svoji materiščini božično pesem. Jedva smo odvečerjale, ko zaslišimo iz 2. nadstropja veličastno „Gloria in excelsis...“ Glas se bliža in kmalu se prikaže v obednici angel ter naznani, da nas sv. Detece čaka v jaslicah. V procesiji smo odšle, prepevaje „Hitite kristjani...“

Tam smo našle žive jaslice, zapele smo prelepo „Sveta noč...“ Solze so nas oblivale ob spominu, da hočemo posvetiti svoje življenje in delo božjemu Detetu z najlepšim apostolstvom „Svet za Kristusa“...“

DOSTOJNOST IN DOBER OKUS. V Zedinjenih državah so začele katoliške vseučilišnice med dekleti borbo proti nedostojni modi. Pod geslom: „Vaše povpraševanje bo ustvarjalo ponudbo“, hočejo pripraviti ostala dekleta, da bi zahtevale od konfekcionistov, naj nudijo sprejemljive vzorce in zlasti naj bodo večerne obleke bolj zaprte in naj vedno pokrivajo ramena. Doslej so dosegle, da so nekatere modne hiše že priredile predstave modelov vseučilišnic z elegantnimi, a dostojnimi oblekami.

1 MILIJON KATOLIČANOV poklekne vsak večer pred radio in televizijske aparate v škofiji Chicago in moli s svojim nadpastirjem, kardinalom za vesoljni mir.

DUHOVNIK IN AVIONSKA NESREČA. Elisabeth, New Jersey. Ko je v februarju neki avion, s katerim je potoval duhovnik Lenart Goode, začel padati vsled pokvarjenega motorja, je podelil duhovnik Goode vsem potnikom in posadki pogojno odvezo. Ko je pozneje letalo treščilo v neko poslopje blizu letališča Newark, je umrlo 31 oseb. Duhovnik, dasi sam zelo hudo ranjen, je skočil iz ruševin in pomagal reševati še preostale iz ognja. Onim pa, ki se niso mogli več ganiti, je podelil sveto maziljenje.

„KATYN“. Iz Washingtona poročajo, da je parlament izglasoval z 206 glasovi proti 115, da naj odide posebna komisija parlamentarcev v Evropo, nadaljevat preiskavo krvoločnega poboja v Katyn-u na Poljskem, kjer je izginilo 10.000 poljskih častnikov. Poljaki so le dosegli, da bo prišla resnica na dan. In naš „Katyn“? oziroma „Katyni“??

ANGLIJA

KATOLIČANI V ANGLIJI. Mons. J. A. Beck, pomožni škof v Westminsteru, je povedal časnikarjem, da se je število katoličanov na Angleškem in v pokrajini Wales dvignilo na 4,300.000. Ako se doda tej številki še število katoliških priseljencev iz Evrope in Irske, se število poveča na 5 milijonov duš, kar pomeni od leta 1910 lep prirastek, skoro 2 milijona katoličanov.

SPANIJA

FILMSKA VZGOJA. Od 20. do 24. maja bo v Madridu zborovanje ali kongres Vrhovnega sveta OCIC (Oficina católica internacional del Cine) Zadnja konferenca je bila lani v Luzernu v Švici. To zborovanje v Madridu si stavi nalogo najti način, kako naj bi kino ali film blagodejno vplival na vzgojo in kulturo. Razpravljali bodo o „krščanskem pojmovanju filmske vzoje“, zlasti na mladino. Madridski kongres bo tudi proučeval pota do tesnega sodelovanja s Katoliško Akcijo.

PRIPRAVE ZA MEDNARODNI EVHARISTIČNI KONGRES V BARCELONI, ki se bo vršil letos v mesecu maju, so v polnem teku. Za kongres bi na vsak način radi končali znano svetišče na hribu „Tibidabo“, na čast presv. Srca Jezusovemu, čigar temeljni kamen je bil položen že leta 1902.

8.000 bo nočnih častilcev presv. R. T. samo iz Španije. Pričakujejo jih pa v večjem številu tudi iz Italije, Francije, Belgije, Nizozemske, Mehike, Brazilije in Kube.

Stanovanjski odbor EK sporoča, da ima pripravljenih 500.000 stanovanj za domače in tuje udeležence. Iz tujine pričakujejo: 35 tisoč iz Francije, 7.000 iz Severne Amerike, 2.000 iz Kanade, 4.000 iz Belgije, 3.000 iz latinske Amerike, 2.000 iz Anglije, 1.000 iz Irske, 600 iz Nemčije in v manjšem številu

iz drugih dežel. Belgijsko zastopstvo bo vodil kardinal-primas Van Rossum, kanadsko nadškof iz Ottawe mons. Vachon, ameriško newyorški nadškof kardinal Spellman, francosko pariški nadškof mons. Feltin.

1.000 NOVOMAŠNIKOV. Na mednarodnem evharističnem kongresu v Barceloni bo med drugimi slovesnostmi tudi posvetitev 1.000 novomašnikov iz vseh dežel sveta. Posvečenje bo na mestnem stadionu, kjer je postavljenih 100 olarjev, izvršil papežev legat ob asistenci 100 španskih in inozemskih škofov. Vsekakor nekaj veličastnega, kar dokazuje veseljnost Cerkve.

ŠPANJA IN PROTESTANTIZEM. Napetost med katoličani in protestanti v Španiji še vedno obstoja. Maloštevilni protestantje poskušajo sedaj utrditi svoj položaj na podlagi „prijateljstva“ med Združenimi državami Severne Amerike in Španije. Toda zunanji minister uradno izjavlja, da obžaluje Trumanove besede in odklanja vmešavanje tuje vlade v zasebne španske zadeve, ter pravi:

„20.000 protestantov biva v Španiji. Od teh je polovica tujcev, imajo 200 svetišč, v katerih vrše svoje bogoslužje; in število pastorej je večje, kot bi bilo potrebno in kot je sorazmerno katoliških. Razen tega se lahko poročajo po svojem obredu in pokopavajo na lastnih pokopališčih. Zelo se pa motijo, ako upajo, da bodo pod okriljem prijateljskih odnosajev z drugimi deželami in njihovimi vladami netilj verski razdor v naši deželi.“

Od 28 milijonov prebivalcev je Španiji kakih 30.000 nekatoličanov: protestantje štejejo 20.000 duš (evangeliki, bratje iz Plymontha, babtisti, reformisti in adventisti), 2.000 je judov, ostali so pa mohamedanci ali pripadniki drugih sekt, ali se pa niso izjavili glede vere.

PORTUGALSKA

MEDNARODNI KONGRES V FATIMI. V začetku oktobra 1951 je bil v Fátimi mednarodni kongres o naročilu v Fátimi in o miru. Udeležilo se je kongresa 5 kardinalov s papeževim legatom kardinalom Tedescinijem na čelu, 21 portugalskih nadškofov, 14 inozemskih cerkvenih knezov, med temi tudi ruski škof Pavel Meletieff, mnogo članov vlade ter drugih odličnih osebnosti. Med drugimi je govoril tudi papežev legat. Dne 13. oktobra je imel pontifikalno sv. mašo ruski škof Meletieff v bizantinsko slovanskem obredu. Med to slovesnostjo je govoril newyorški pomožni škof mons. Fulton Sheen.

FATIMSKA ROMARICA se je mudila zadnje čase na portugalskem otoku Timorju. Nato je odšla v indonezijski del Timorja, kjer se je mudila deset dni in njene milosti so enako bogato deževale kot doslej. Na otoku Flores pa je bila 15 dni. Čez Javo in Avstralijo je odšla v avionu za dva tedna na Novo Gvinejo, nadaljnjih osem dni pa je bila na Salomonskih otokih, 8 drugih pa na otokih Kaledonija. Od tu se je podoba zopet vrnila v Avstralijo, da obiše nadškofijo Sidnej in

še tri druge škofije. Devet dni je obiskovala razne župnije, povsod zelo slovesno sprejeta, nato pa je odšla na Nove Hebride in na otočje Fidži. V novem letu je odletela v Ameriko, London in Lisbono, kamor je morala priti 11. januarja letos. Njeno potovanje okrog sveta je trajalo 14 in pol mesecev.

FATIMSKA MARJA V MOSKVI. Pred seboj imam fotografijo, ki prikazuje Fatimsko Marijo v Moskvi v nekem salonu, nalašč za to spremenjenem v kapelico. Skozi polodprta okna se vidi Kremelj.

Ta kip je blagoslovil leta 1947 škof iz Leiria. Nato so ga odnesli v Severno Ameriko, kjer je bil več kot eno leto v zavodu tam pa je odšel v samostan karmeličank v Filadelfijo. V januarja leta 1950 je bil skrivaj prenešen v Rusijo.

BRAZILJA

NE PUSTIMO POLITIKE HUDIČU! V Braziliji, tej ogromni deželi, ki je večja od vse Evrope, pa ima le nekaj nad 40 milijonov prebivalcev, se zelo širijo prevratne ideje. Brezbožna propaganda je seveda dokaj olajšana radi obsežnosti dežele. Ni je mogoče nadzorovati. Zato pozivajo katoliški škofje vaje prebivalstvo, zlasti zakonodajalce, na versko in moralno obnovo.

„Ne govorimo o politiki strank — pravijo škofje v skupnem pastirskem pismu — vendar, ako hočemo, da bo družba krščanska, ne pustimo hudiču politike.“

V Braziliji je na dnevnem redu preuredba ustave. Zato pozivajo škofje k politiki, ki bo v skladu z evangelijem našega Gospoda. Zahtevajo.

1. Ustavo, proglašeno v imenu Boga, ki bo jamčila demokratično državo po evangelijskih načelih svobode in pravice.

2. Priznanje osebnih pravic in dolžnosti.

3. Zaščito družine, neločljiv zakon, pomoč številnim družinam in civilno priznanje cerkvenega zakona.

4. Zavrnitev vsakega monopola v vzgoji in svobodo verskega pouka.

5. Delovno zakonodajo v duhu krščanskih načel socialnega reda, ki bo enako zaščitila delavca kot kmetovalca.

6. Jamstvo zasebni lastnini, ki naj bo omejena le v slučaju izvrševanja splošnega blagra.

7. Večje število sindikatov brez državnega monopola in brez verskega omejevanja.

8. Večje število političnih strank. Izključene naj bodo le totalitarne stranke.

9. Svoboda verski pomoči v vojski, bolnišnicah, jetnišnicah in javnih ustanovah.

10. Jamstvo proti splavu in varstvo porodov.

11. Izdatna in praktična ustavna reforma v boju proti hazardnim igram in pornografiji.

12. Voljvna reforma, ki naj zagotovi volivcem bolj posredno in izdatno udeležbo.

RAZNO

SAMOPREMAGOVANJE JAČI. V Frankfurtu so februarja meseca objavili nemški

Doma TUJEM IN NA

PODROBNOSTI O NAPADU NA ŠKOFA VOVKA

Prejeli smo sledeče poročilo:

20. januarja zjutraj ob 7 se je škof Vovk peljal z g. kanonikom Kimovcem in še enim gospodom v Stopiče z namenom, da blagoslovi nove orglje. V Stopičah župnikuje g. p. Tarzicij Toš. G. Vencelj Snój se je pripeljal že v soboto v Stopiče, prevzvišeni in g. Kimovec pa v nedeljo zjutraj z vlakom. V predoru pod Sv. Ano med Ponikvami in Mirno pečjo pa so jih že napadli nepoznani, od države zaščiteni tipi. Ti so jih polili s karbolno kislino in precej pretepli. Zaradi tega napada so se hoteli peljati do Semiča in se od tam vrniti v Ljubljano, ker so slutili po napovedih napadalcev, kaj bo v Novem mestu, pa žal se ni dalo, ker je vlak peljal samo do Novega mesta, in tako je bil g. škof primoran izstopiti na kolodvoru v Novem mestu iz vlaka. Tam pa ga je čakala okoli 40 članska banda ljudi. Med njimi železničar Bratuš in njegova žena, fotografa Dolenca sin Luka, Ajdič iz Bučne vasi in drugi. Večina so bili iz tekstilne tovarne v Bršljinu,

Takoj ob izstopu iz vlaka so prevzvišene mu po danem znaku Ajdiča z dvigom roke iztrgali insignije, ga polili z bencinom in črnim ter zažgali. Dobil je hude opekline po levem licu, spodnji ustnici in bradi, največja pa je bila rana na vratu zaradi kolarja, kateri se je takoj vnel. Bil je dva metra visok plamen in ga je pogasil s suknojo g. škof sam, in ko je bila ta v plamenih, jo je slekel. Okoli vratu pa je zadušil ogenj s šalom, da je tako preprečil hujše posledice. Po tem ponesrečenem poizkusu, da bi mu uničili življenje, so škofa in gospoda kanonika Kimovca odvedli v kolodvorsko čakalnico. Stati sta morala sredi sobe na mizi. Sramotili so škofa nato z najrazličnejšimi psovkami in kletvinami, metali v njiju kepe snega, konjske fige in na nju pljuvali. Neki 70 letni mož iz Kamenc je pa g. škofa pretepal s palico. Po dolgem času se je ob tem početju zganila prometna milica in poklicala iz novomeške bolnišnice zdravnika, da bi g. škofa obvezal. Prišel je dr. Rakar. Po dolgem prerekanju je vendar izposloval od podivjanih ljudi, da ga je smel obvezati. Dovoljenje, da bi smel g. škofa odpeljati v krajevno bolnišnico, pa sploh ni dobil.

pozivajo, naj v postnem času vstaja bolj zgodaj, prisostvuje vsaj dvakrat na teden sveti maši, hranj denar, ki bi ga vporabila sicer za kino, in naj ga da revnim, ter naj se vzdrži alkoholnih pijač. In zaključijo: „Samopremagovanje jači.“

Število lurških romarjev v letu 1951 prekaša ono iz leta 1950. Leta 1950 je bilo 332 romarskih vlakov; 18.856 bolnikov; 1 milijon 600.000 romarjev; 7.352 bolničarskega osebja in 207.146 kopeli. — Leta 1951 pa je bilo 416 romarskih vlakov; 24.224 bolnikov; 1.832.000 romarjev; 10.818 bolničarskega in pomožnega osebja in 227.846 kopeli.

Proti nemoralnosti. V Parizu so zborovali francoski kardinali in škofje in objavili skupno izjavo, ki zadeva spolno vpeljevanje in zakonsko npravnost. Obsodili so vsako zlorabo, ki zadeva spolna vprašanja in ki se širi po raznih spisih in revijah v zadnjih časih.

Psihološko zmotno in moralno nevarno je splošno in nasilno vpeljevanje v spolnost. Opominjajo starše na težko odgovornost, ki si jo s tem nalagajo kot vzgojitelji. Zato pozivajo vse kristjane, naj se vendar zoperstavijo toku nenravnosti, ki ogroža čistost mladine, zvestobo družine in javno dostojnost. Enako povdarjajo važnost vseh problemov, ki zadevajo

zakonsko moralo, ter hvalijo mlade zakonce, ki spoštujejo zakonske dolžnosti in pravo krščansko ljubezen.

Začela se je močna in odločna kampanja proti nemoralnosti po vsej Argentini, zlasti po večjih in kopalniških mestih. Povod za ta odločen in upravičen nastop so dali drzni pojavi žensk, ki so v kopalnih oblekah, ako se smejo sploh tako imenovati, nastopale že povsod javno in brez sramu.

Protestantje zapuščajo Kitajsko. Leta 1949 je bilo še okrog 3.000 misijonarjev raznih protestantskih sekt na Kitajskem. Zdaj jih je še komaj 100 in še ti bodo zapustili misijone. Pravijo, da je njihovo delo popolnoma odveč in nemogoče, ker so jim vse zaplenili komunisti. Nekateri pa so že začeli sodelovati s komunizmom in napravili razkol v svojih vrstah.

Duhovne vaje v Indiji. Računajo, da se bo v Indiji letos udeležilo zaprtih duhovnih vaj okrog 400.000 oseb. Udeleženci se obvezujejo, da bodo darovali svoje žrtve in molitve po namenu sv. očeta. In ne le iz Indije prihajajo priglasili, temveč tudi iz Pakistana, Cejlona, Goe in drugih manjših dežel. Katoličanov je v prvih treh deželah 4 milijone 800.000.

Umril je v USA mons. Jernej Ponikvar. Dne 17. marca so ga našli zjutraj mrtvega poleg postelje. Bil je brat pokojnega lazarista Jakoba Ponikvarja in s. Olge Ponikvar, uzmiljenke, ki živi v Buenos Airesu. O pokojniku bomo v prihodnjem „Duhovnem življenju“ več pisali. Častiti sestri Olgi in vsem ostalim pokojnikovim svojim: Iskreno in globoko sožalje, ranjkemu pa naj bo Veliki Duhovnik Kristus Gospod večni plačnik!

Malo pred njim pa je umrl tudi izdajatelj in urednik dnevnika „Ameriške domovine“, g. Jože Debevec, ki je z listom po strogo krščanskih načelih urejevanem, bistveno sodeloval pri ohranjanju vere med naseljenci.

Med pretepanjem in sramotenjem gospoda škofa je pritekel k njemu bogoslovec 4. letnika ljubljanskega semenišča Šetina Peter, doma izpod novomeškega kapitlja, ter vprašal g. škofa, če mu more kaj pomagati. Razbesneli ljudje so potem še na njega navallili, tako da se je revež spustil v beg. Sredi pota do doma je zaradi slabosti omagal in se zvrnil v jarek, banda pa je po njem hodila v nakovankah in ga suvala. Ko je bil že ves krvav od strahovitega tepeža, sta ga dvignila dva miličnika, ter ga odnesla v mesto, kjer so ga v neki svoji pisarnji zaslíševali do 2. ure popoldne.

Prezvíšeni gospod škof je bil z g. Kimovcem na kolodvoru 4 ure izpostavljen sramotenju in tepežu, nato so oba odposlali v ledeno mrzlem vagonu nazaj v Ljubljano v „navidezni zaščiti“ dveh miličnikov, ki sta ga na spremljala le do Grosuplja.

V torek, 2. januarja, je bil g. škof prepeľjan v bolnišnico in je bilo njegovo stanje zelo kritično, tako da so mu podelili zakrament poslednjega maziljenja. Dobro ljudstvo pa je trumoma hodilo v cerkve in prosilo Boga za zdravje svojega škofa. Zaradi njegove grčave narave se je stanje izboljšalo in upajo, da bo prišlo do popolne ozdravitve. Sedaj se nahaja že doma.

ZLOČINSKI NAPAD NA ŠKOFA VOVKA

(„Review“ Yugoslav Slovenian „Pregled“ z dne 15. 11. 1951)

Poročilo o napadu na škofa Vovka je razširila agencija Reuter z obsežnim radijskim brzojavom, ki je šel po vsem svetu in so ga takoj ponovile vse vodilne radijske postaje. V Ameriko so javili dolga poročila dopisniki

amer. listov v Evropi, ter časopisne agencije United Press in Associated Press, ki so se jih posluževali vsi vodilni listi za svoje objave. Katoliška brzojavna agencija NCWC je razširila med svojimi odjemalci, med katerimi je nad 200 listov, zelo obsežno in podrobno poročilo, ki mu je dodala še druge podatke o preganjanju Cerkve in vere v Jugoslaviji.

Ogorčen komentar je objavil tudi londonski „Times“.

Značilno je, da so vsa poročila povdarjala surovost dejanja in pa njegovo neskladnost s ponovnimi trditvami predstavnikov režima, da vlada v Jugoslaviji verska svoboda. Mnogi listi so dodali, da bo treba resno premišljati o tem, če je še mogoče dajati denarno in drugo pomoč režimu, ki nosi odgovornost za takšno nestrpnost in sovraštvo.

Komunistični režim je radi tako ogorčenega odmeva napada na škofa Vovka prišel v zadrego ter je skušal prve vtise nekoliko omiliti s tem, da je v posebnem Tanjug-ovem poročilu valil krivdo na „Vatikan in katoliško duhovščino“. Pripomniti je treba, da tega poročila niti radio postaje, niti listi niso vporabljali.

Naš poročevalec dodaja popisu dogodka tale komentar:

Sedanji škof Anton Vovk je bil med vojno eden mlajših kanonikov ljubljanskega kapitlja. Služil je le Cerkvi. Ni imel nobenega opravka z zunanji javnimi ali celo s političnimi zadevami. Tudi najbolj zagrizeni nasporniki mu nikoli do letos niso očitali niti najmanjših stikov z okupatorskimi oblastmi. Njegova preteklost je v narodnostnem, političnem in vsakem drugem oziru popolnoma čista. V dušnem pastirstvu je bil vedno le mož dobrotelčnosti in molitve.

Po drugi svetovni vojni pod komunistično oblastjo začetkoma kanonik Anton Vovk ni imel nikake take službe, da bi bil prišel v priložnost sodelovanja z vlado in javno upravo. Generalni vikar škofije je bil po odhodu škofa dr. Gregorija Rožmana, prošt in prelat pokojni Ignacij Nadrah, za njim pa dekan dr. Franc Kimovec. Šele, ko je komunistična oblast oba ta dva vtaknila v ječo, je v drugi polovici 1945 prevzel odgovornost službe generalnega vikarja kanonik Anton Vovk, ki je bil pozneje posvečen za škofa in imenovan za apostolskega administratorja ljubljanske škofije.

Vse odgovorne in visoke cerkvene službe je torej škof Anton Vovk prevzel v času sedanjega režima. Ameriški nadškof Hurley je bil takrat pronuncij v Beogradu. On sam je osebno posvetil škofa Vovka. Vsi sodelujoči činitelji so opazili, da so izbrali duhovnika, ki mu nihče ni mogel opravičeno prav nič očitati glede njegovih odnosov napram civilni oblasti. Res je vlada Jugoslavije imenovanje Antona Vovka brez ugovora sprejela.

Ko je škof Vovk nastopil kot branitelj nedolžno preganjanih duhovnikov in vernikov, so komunisti do vseh podrobnosti preiskali njegovo preteklost, a niso našli niti sence takega podatka, da bi mogli uradno nastopiti proti njemu.

„Podpora“ duhovnikom v Jugoslaviji. Beograd, 20. februarja 1952. Odobrena je podpora socialnega zavarovanja katoliškim duhovnikom v Sloveniji. Na ta način je katoliška duhovščina v Sloveniji izenačena z drugimi kategorijami delavcev. Z istim odlokom so ukinjene uradne podpore katoliškim fakultetam v Ljubljani in Zagrebu. Na ta način se te fakultete ukinejo.

V znamenju verske svobode. Svet vlade ljudske republike Slovenije je izdal Svetom okrajnih in mestnih ljudskih odborov za prosveto in kulturo sledeče navodilo: („Navodilo“ je priobčil „Slovenski poročevalec“ z dne 27. januarja 1952:) „Poučevanje verouka je bilo v nekaterih šolskih poslopljih do sedaj začasno dovoljeno. Da se poenoti pouk v osnovnih in srednjih šolah, odredimo, da se počenši z II. polletjem šolskega leta 1951-52, to je s 1. februarjem, ukinja poučevanje verouka v vseh šolskih poslopljih. Z istim dnem odpadejo tudi vse dolžnosti, ki so jih imeli na osnovi dosedanjih navodil prosvetni organi ljudskih odborov in vodstva šol v zvezi s poučevanjem verouka v šolskih poslopljih. Sveti za prosveto in kulturo okrajnih ljudskih odborov so dolžni poskrbeti za to, da vodstva vseh šol iz njihovega območja to navodilo s 1. februarjem 1952 v celoti izvedejo.“

IZ LJUBL. „OZNANILA“

Ob sklepu starega leta zvedavo gledamo tudi v novo leto. Kaj nam bo prineslo? Omenimo le nekatere jubileje. Družba sv. Mohorja bo proslavila stoletnico prvega knjižnega daru 1852, poteklo bo 200 let od ustanovitve goriške nadškofije (16. aprila 1752), kot Slovenci in kristjani pa bomo v letu 1952 slavili: dvestoletnico rojstva slikarja Leopolda Layerja (20. novembra), stoletnice rojstva voditelja goriških Slovencev dr. Antona Gregorčiča (2. januarja), slovničarja Jakoba Sketa (2. maja), urednika Franca Levca (13. junija) in pisatelja Janka Kernika (4. septembra); med smrtnimi dnevi pa bodo pomembni: devetdesetletnica smrti škofa Slomška (24. septembra), petdesetletnica smrti ljubljanskega škofa, goriškega nadškofa in kardinala Jakoba Missia (24. marca) in še več manjših obletnic. — Med jubilarji, ki se jim v letu 1952 obetajo posebni jubileji, pa so: arhitekt Jože Plečnik kot osemdesetletnik, kanonik Alojzij Stroj in profesor dr. Anton Levičnik kot biseromašnika. Ti in drugi jubileji, ki smo jih morda prezrli ali jih ne moremo omeniti v tako stisnjemem koticu, **zlasti** jubileji vseh očetov in mater, zvestih delavcev, služkinj itd., naj nas spomnijo njihovega dela in tudi nam pokažejo pravo pot življenja.

Iz škofijske okrožnice. Birmanih je bilo v letu 1951: v ljubljanski stolnici 1588, v škofijski kapeli 39, na Raki, 269, na Bučki 69, v Škocjanu 342, v St. Jerneju 621, v Kostanjevici 237, v Cerkljah ob Krki 270, na Čatežu ob Savi 95, v Veliki Dolini 152, na Studencu 172, pri Sv. Duhu 156, v Krškem 102, v Javorju nad Škofjo Loko 89, v Poljanah 248, na Trati 119, v Lučinah 70, v Žireh 333,

v Novi Oselici 70, v Stari Oselici 99, v Leskovici 67, v Stari Loki 250, v Retečah 103, v Zabnici 57, v Škofji Loki 619, v Selcih 187, v Bukovščici 29, v Zalem logu 44, v Davči 67, v Sorici 7, v Železnikih 167, v Dražgošah 29, pri Sv. Lenartu 51, v Zasipu 69, na Bledu 393, v Ribnem 48, na Boh. Beli 60, v Gorjah 220, v Srednji vasi 151, na Koprivniku 67, na Boh. Bistrici 191, na Dobravi pri Kropi 63, na Ovsiašah 56, v Kamni gorici 49, v Kropi 62, na Črnem vrhu 54, v Trnovem pri Ilirski Bistrici 526, na Premu 77, v Jelšanah 274, v Šmartnem pri Litiji 268. — Skupaj 10.240.

Letos bo birma v dekanijah Črnomelj, Novo mesto in Radovljica, levi breg Save. Razpored po župnijah bo še objavljen.

NOVI ŠKOFJE

V naši Istri se po osvoboditvi in priključitvi k Jugoslaviji tudi versko cerkvene razmere srečno urejajo. Že dalj časa je vsa zapadna Istra združena v eno administraturo pod vodstvom škofa-administratorja Istre mons. dr. Dragutina Nežiča, ki ima svoj sedež v Pazinu. V nedeljo 13. januarja pa je bil prav tam ravnatelj škofijskega dijaškega semenišča mons. Josip Pavličič posvečen za pomožnega škofa senjskemu škofu mons. dr. Viktorju Buriću, ki je prevzel v upravo tudi reško škofijo, s čimer je Reka postala tudi pomembno cerkveno središče z lastnim dijaškim in bogoslovnim semeniščem. Imenovanje signorja Pavličiča za pomožnega škofa v naši najbližji sosesčini smo Slovenci še posebno veseli zato, ker je kot istrski rojak (r. 28. decembra 1914 v Starem Pazinu) študiral bogoslovje v Gorici in je velik prijatelj Slovencev. Naj Bog obilno blagoslovlja njegovo delo.

Tudi za druge škofije v sosednjih republikah so bili zadnja leta posvečeni pomožni škofje ali administratorji: za Banjaluko pred kratkim dr. Dragan Čelik, že prej pa Banič Ciril za Šibenik, dr. Franjo Franič za Split, Stjepan Bauerlein za Djakovo, dr. Marko Alaupović za Sarajevo; za nove administratorje pa so bili imenovani: dr. Gabrijel Bukatko za križevsko škofijo, Mate Garković za zadrsko nadškofijo in Gracije Ivanović za kotorsko škofijo, ker je bil mons. dr. Pavao Butorac postavljen za škofa dubrovaške škofije.

OPRAVIL SEM

S temi besedami se je vdano poslovil od življenja duh, svetnik Janez Opeka, ki je točno polovico svojih življenjskih let preživel kot župnik v Šmartnem v Tuhinjski dolini. Opravil je kot kaplan v Leskovcu in v Komendi veliko dunopastirsko delo, tako da njegove vpljudnosti, modrosti in vestnosti še do danes niso pozabili. V Šmartnem je imel lepo, toda za Boga in duše je bil goreč. Zadnjih deset let pa je bil deležen velikega trpljenja. Pred desetimi leti so ga odpeljali Nemci in začelo se je rušenje njegovega življenjskega dela. Ko se je pred dobrimi petimi leti vrnil, je našel cerkev, za katero je skrbel s požrtvovalno ljubeznijo, v razvalinah. Tudi razvaline drugod so mu legle na dušo. Toda pogumno se je lotil dela za obnovo, dasi telo ni moglo več

slediti večno mladi duši. Rak mu je začel razjedati usta, ko pa je prežrl žilo, je dobri župnik izkrvavel. Toda njegovo delo in njegov zgled z njim ni umrl. Tako lepega pogreba, kakor ga je imel Opeka, še zlepa ni bilo v Tuhinjski dolini: 18 duhovnikov, 40 vencev in nešteto pogrebcev se je pomikalo s hvaležno molitvijo po zasneženi poljani in spremljalo k večnemu počitku svojega pastirja.

†VIKTOR KRAGEL

Priromal je do konca po dobrih 68 letih zemeljskega potovanja in po 43 letih duhovništva župnik v pokouju in vitez božjega groba Viktor Kragl. Začel je svoje življenjsko romanje v Trziču na Gorenjskem, kjer se je rodil zaslužnemu nadučitelju Jožefu — Tolmincu in materi — blagi Trzičanki, ki je bila znana po svoji globoki vernosti in dobroti. Po starših in sorodnikih je podedoval precejšnje premoženje, katerega je rad poklanjal cerkvam in s katerim je mogel obudovati veličino Cerkve na različnih svetovnih božjih potih. Veliko je o svojih potovanjih pisal in obširno je zlasti popisal prvo slovensko romanje leta 1910 v Sveto deželo. Ponovni obisk v Paray-le-Monialu ga je navdušil posebno za češčenje Srca Jezusovega, kateremu je še prav zadnje dni življenja želel napisati „Vrtnice“. V hudi in dolgi bolezni — nad šest let je bil navezan samo na sobo in večinoma na stol — je poleg drugega urejal seznam umrlih duhovnikov lavantinske škofije od leta 1789 in duhovnikov ljubljanske škofije od leta 1787 dalje; zraven pa še seznam umrlih slovenskih duhovnikov goriške, tržaško-koprske in celovške škofije in tistih, ki so umrli v Ameriki. Zadnje leto je zbral gradivo za zgodovinske šmarnice o češčenju Matere božje. Tržiško župnijo je počastil s posebno obširno knjigo, v kateri so zbrane vse potankosti; v vseh župnijah ljubljanske in lavantinske škofije, kjer je deloval, je prirejal obletne slovesnosti in pisal obširne in točne kronike. Ko so ga Italijani proti koncu prve svetovne vojske izgnali iz Št. Vida pri Vipavi, se je zatekel najprvo na svoje posestvo v Konjicah, od tu je pa prevzel župnijo Fram pri Mariboru. Na ta način je vzljubil cerkve, kraje in navade dveh škofij. Ves bolehen je želel skleniti svoje življenje v Zeleni jami pri Ljubljani, a romal je pred dobrimi dvema leti brez palice in hoje še v Jurjevico pri Ribnici, da je tam še trpel in še delal. Dobrih šest let je v svojem stanovanju hranil tudi že mrtvaško rakev, v katero so ga položili na god nedolžnih otročičev. Kakor vsak dan, tako je tudi na ta praznik z veliko težavo zjutraj ob štirih v svojem stanovanju maševal, pred sedmo uro je pa v stolu v Gospodu zaspal. Častilec Srca Jezusovega je umrl na petek, jeruzalemski romar v božični osmini, ko se verna srca ozirajo v Sveto deželo. Po pogrebnih svečanostih v Jurjevici je bilo njegovo truplo prepeljano v Trzič in je bilo v Silvestrovem jutru položeno v grob njegovih staršev. V življenju ga je lani počastila Sveta stolica s tem, da ga je imenovala za viteza božjega groba. Iskreno je bil tega imenovanja vesel, a dejal je, da hoče biti le služabnik božjega groba. Ob pogrebu je bil počaščen s tem, da mu je v trziški cerkvi govoril in ga

je pokopal bivši trziški župnik in škof-administrator Anton Vovk, ob grobu se je pa poslovil od njega tudi soromar v Sveto deželo dekan Viktor Čadež in sedanji trziški vikar-namestnik Jože Gregorič, ki ga je pokojni na prvem svojem službovanju v Fari pri Kostelu krstil. — Utrujeni romar naj se spočije v Gospodu!

SLOVENSKO PRIMORJE

Občni zbor S. K. P. D. V sredo 6. februarja je bil na Placuti občni zbor Slovenskega katoliškega prosvetnega društva. Udeležilo se ga je lepo število članov in polnoštevilni odbor. Po prečitaniu zapisnika je nagovoril navzoče predsednik društva. Spomnil se je vseh, ki so v prvem letu obstoja Prosvetnega društva pomagali, da je v glavnem izvršile svoj program. Omenil je številne in zanimive kulturne večere, ki jih je organiziralo Prosvetno društvo, zlasti še lepo uspeli tabor slovenske pesmi v Števerjanu. Tudi zaključna slovesnost svetega leta v stolnici je bila za sluga Prosvetnega društva. Spomnil se je nato dveh članov odbora, ki sta nas v tem letu zapustila — Karel Bonutti in Stanko Šuligoj. Oba sta mnogo pripomogla k rasti in napredku prosvetnega društva in se tudi sedaj v Ameriki stalno trudita, da bi tudi med ameriškimi Slovenci poživila zanimanje za primorske Slovence. Po tem nagovoru so razni odborniki podali svoja poročila. Sledila je volitev novega odbora. Vsi so enoglasno predlagali, naj bi odbor z malenkostnimi spremembami ostal isti. Predsednik je še posebno poudaril željo in glavni namen društva, naj bi se v Gorici začela graditev našega novega kulturnega doma. „To naj bo sveta oporoka,“ je dejal, „ki jo sedanji odbor zapuščaja prihodnjemu, da jo udejevsti, da bomo tudi mi prišli do lastne strehe.“ Na prihodnji seji bo odbor sam izmed svoje srede izvolil novega predsednika.

Ob petnajsti obletnici smrti Lojzeta Bratuža. Dne 16. februarja je preteklo 15 let, kar je umrl mučeniške smrti Lojze Bratuž. duša-vodnica tistih temnih dni, ko je bil slovenski narod pod Italijo obsojen na neizbežno narodnostno in kulturno smrt. Primorski Slovenci dobro pomnijo tiste žalostne dogodke, ki so se odigrali po polnočnici v Podgori leta 1936, ko so fašisti odpeljali Lojzeta in tri njegove najboljše pevce na sedež stranke in jih zastrupili s strojnim oljem. Lojzetu so dali dvojno mero, da bi njih delo imelo boljši učinek. Skozi dva meseca se je Lojze Bratuž v strašnih mukah boril med življenjem in smrtjo. Končno je njegova mučeniška duša našla pokoj v Bogu. Vsa Primorska je tedaj zaplakala, saj kdo ni poznal priljubljenega pevca, pevovodje in skladatelja, narodnega prebuditelja in globoko vernega moža, Lojzeta Bratuža? Padel je, ker je veroval v dostojanstvo človeškega življenja in v pravico. Nasilniki, ki so njemu in slovenskemu narodu stregli po življenju, še živijo, morda na istih ali podobnih odgovornih mestih kot tedaj in nadaljujejo žalostno dediščino s krvjo in solzami napojenega sovraštva svojih fašističnih prednikov.

PRVO SLOVENSKO SIROTIŠČE NA PRIMORSKEM

Dne 29. decembra 1951 je v Gorici v svoji hiši na Don Boscovi ulici umrl svete smrti 85 letni mons. dr. Andrej Pavlica, starosta goriških duhovnikov, upokojeni profesor goriškega bogoslovja, častni kanonik goriškega kapitlja, veliki narodni delavec, svet duhovnik, ki ni učil samo z besedo, ampak prednjačil z jasnim zgledom, vztrajno, dosledno, dokler se ni zrušil pod koso neizprosne morilke smrti.

Naše časopisje je obširno poročalo o njegovem delovanju ter povdarjalo neštete njegove zasluge za Boga in narod. Toda krona vsemu njegovemu delovanju, žarišče vseh njegovih misli, trudov in skrbi, je bilo Slovensko sirotišče, ki ga je priklical v življenje in mu bil do svoje smrti duhovni voditelj in krušni oče. Sirotišču je posvetil najboljše sile svojega življenja, vso svojo skrb in ljubezen, zanj je deloval in trpel, sam Bog ve koliko, ker je le On mogel štetiti vse njegove tihe žrtve.

Popbudo za ustanovitev Sirotišča mu je dala njegova neizmerna ljubezen do slovenskega naroda. Kot mlad duhovnik je z žalostjo opazoval, kako se naše sirote po italijanskih sirotiščih, ki jih je bilo takrat že znatno število v Gorici in na Primorskem, vzgajajo za tujce, sovražnike lastnega rodu. Italijanska sirotišča imajo v resnici žalostno zaslugo, da so potujčila nižje sloje naših mest: Gorice, Trsta itd.

Leta 1898 je skupno s svojim bratom dr. Jožefom Pavlico sklical shod Katoliškega delavskega društva na Katarinijevem trgu v Gorici. Z živimi in prepričevalnimi besedami je slical zbranim delavcem potrebo po lastnem sirotišču, ki bi sprejemalo slovenske sirote, jih vzgajalo v verskem in narodnem duhu v prave, verne, Bogu in narodu vdane ljudi. Seme njegove besede je padlo na rodovitna tla. Delavci so se za to idejo tako navdušili, da so koj zbrali med seboj nekaj goldinarjev za bodoče sirotišče.

Leta 1904 je bilo ustanovljeno dobrodelno društvo „Slovensko sirotišče“, ki naj bi zavod vzdrževalo in vodilo. Istega leta je tržaško namestništvo potrdilo pravila novega društva. Izvoljen je bil prvi odbor. Prvi predsednik je bil prelat dr. Josip Gabrijelčič, podpredsednik in blagajnik pa naš pok. mons. dr. Andrej Pavlica, ki je vršil službo vestno in požrtvovalno do svoje smrti. V odboru je bil tudi pok. nadškof dr. Frančišek Sedej, ki je bil takrat župnik stolne cerkve v Gorici.

Ko se je odboru posrečilo kupiti od baronice Kljimburgove po izredno ugodni ceni hišo in posestvo na Don Boscovi ulici št. 32, je bil leta 1910 zavod slovesno odprt. Vzgoja otrok in vodstvo gospodinjstva je bilo zaupano redovnicam šolskim sestram iz Maribora.

Ko je izbruhnila prva svetovna vojna, je vodstvo zavoda spravilo sirote po raznih zavodih po Kranjskem in Štajerskem. Po končani vojni, ki je občuteno zadela tudi sirotišče, so se sirote in sestre zopet vrnile. Po zaslugi raznih dobrotnikov je zavod nanovo vzcvetel in se začel razvijati. Leta 1930 je

bil v vsakem oziru v dobrem stanju.

V maju 1930 pa je prihrumel nov vihar, ki je skoro popolnoma uničil cvetočo ustanovo. Slovencem sovražna fašistična vlada je razpustila odbor Slovenskega sirotišča. V zavod je poslala svojega komisarja, ki je zahteval od pokojnega mons. Pavlice, naj takoj predloži račune. Kmalu so razgnali sestre, otroke pa potaknili po raznih laških sirotiščih. Z grabežljivo roko so fašisti segli po sirotiškem premoženju.

Od maja 1930 do junija 1940 je bilo sirotišče v tujih rokah. Najprej je vlada v njem otvorila deželno šolo za gluhoneme. Pozneje je bil v zavodu noviciat sester Božje previdnosti.

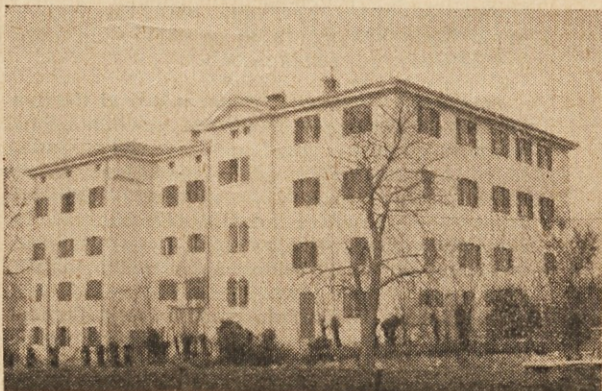
Po zlomu fašizma leta 1943 se je mons. dr. Pavlica takoj obrnil do nove vlade s prošnjo, naj vrne sirotišče praviim lastnikom. Dosegel je, da je tedanji prefekt grof Pace, ki je spoznal veliko krivico, storjeno Slovencem, izdal dekret dne 26. junija 1944, s katerim je vrnil Slovensko sirotišče postavnim lastnikom.

Med nemško okupacijo je zavod zasedla nemška policija, za njo nemški zrakoplovci, potem kozaki in begunci iz Ukrajine, kakih 30 družin z vozi in konji. Po padcu republikanske Italije in naglem odhodu kozakov in Ukrajincev je dne 29. aprila 1945 ljudstvo naskočilo zavod in strašno opustošilo vse prostore v njem. Tisti večer in ponoči so bile pobite vse šipe, ukradena okna, temnice, vrata, ključji in ključavnice, sploh vse, kar se je dalo odnesti.

Škode, ki sta jo prizadela sirotišču vojska in fašizem, je nad tri milijone.

Pokojni mons. dr. Pavlica se je po končani vojski takoj lotil dela. Od zavezniške vlade je dosegel, da je Stavbni urad začel s popraviljem hiše na račun vojne škode. Ko so bila dela še v teku, so v maju 1947 prišle prve sestre iz Tomaja. Tekom počitnic 1947 je bilo prijavljenih okrog 100 otrok za šolsko leto 1947/48.

Toda september leta 1947 je prinesel Sirotišču novih križev in težav. Ko je stopila v veljavo mirovna pogodba, ki je prisodila Gorico Italiji, okolico pa Jugoslaviji, je kar drlc beguncev v Gorico. Sirotišče je bilo komaj za silo popravljeno, da v oktobru sprejme gojen-

ee, ko je stanovanjski urad s surovim nasiljem nastanil vanj begunske družine. V Gorici je več krasnih zavodov, toda nobenemu oblastva niso vsiljevala beguncev, v sirotišče pa so natrpali kar 11 družin. S težavo so sestre rešile par večjih sob, da se je zavod sploh mogel otvoriti. Sprejetih je bilo le okrog 50 otrok, dečkov in deklic. Težko je popisovati trpljenje, ki so ga takrat prestajale redovnice in otroci. Od prostorne hiše je ostalo za zavod le šest sob. Ista soba je služila za učilnico, spalnico, obednico in igralnico. Ni bilo ne bolniške ne sprejemne sobe. Med otroki so bili pomešani begunci, moški in ženske, po večini zelo dvomljive moralne vrednosti, ki so večkrat ogrožali vzgojo in disciplino.

Tekom let so se nekatere družine izselile. Danes je v zavodu še pet družin. Begunci so bili in so še vedno zavodu v veliko materialno škodo. Ne plačujejo najemnine, ne pazijo na stvari. Sirotišče se mora boriti z gmotnimi težkočami. V zavodu je danes nad 50 otrok in 9 sester. Otroci obiskujejo razne slovenske šole v Gorici. So po večini sirote in polsirote, nezakonski ali taki, ki izhajajo iz razrvanih ali kakorkoli neurejenih družin. Sirotišče jih je iztrgalo cesti in njenim nevarnostim ter skrbi za njih versko in moralno vzgojo. Navezano pa je na plemenita srca raznih dobrotnikov, ki mu z blagohotnimi darovi pomagajo nositi gmotno breme, ker bi z rednimi dohodki nikakor ne mogli izhajati, in pa na veliko božjo Previdnost.

Jazbine. „Primorski dnevnik“ piše o javnih delih, ki so jih v zadnjem času izvršili v Jazbinah. Potem pravi: „Poleg tega so se v vasi razširile govorice, katerih pa še ne moremo potrditi. Šepetajo, da bodo v vasi zgradili cerkev. Vaščani pa so tudi drugega mnenje. Niso nasprotni gradnji cerkve, pač pa so mnenja, da bi bilo prav tako dobro in morda še bolj nujno, če bi zgradili drugo šolsko poslopje. Enako je tudi z električno razsvetljavo, ki je v Jazbinah še vedno nimajo. Vaščani pozivajo odločujoče ljudi, naj trezno pomislijo, preden bodo začeli z delom. Sicer je res, da bi se cerkev lahko sama vzdrževala, vendar sta za napredek vasi šola in elektrika večjega pomena. Zato naj bi denar, ki bi ga vložili za gradnjo cerkve, raje porabili za važnejša dela...“

Dostavljamo samo to: Za cerkev v Jazbinah služi pol razpala klet pod zemljo. Ko človek vstopi v njo, ima vtis, da živi v prvih časih krščanstva, ko se je morala Cerkev skrivati po katakombah.

Izvajanje ustavnega načela o ločitvi Cerkve od države. Pod tem naslovom prinaša „Primorski dnevnik“ poročilo beograjske vlade, ki očita tujim novinarskim agencijam, da so zlonamerno sprejeli njihovo vest o ukinitvi bogoslovne fakultete v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Vest tujih agencij, da je verjetno izšla iz dejstva, da bodo na podlagi ustavnih načel bogoslovne fakultete ločene od državnega sistema in da bodo morale same skrbeti za svoje vzdrževanje. Vsi ti ukrepi, meni dalje, pa ne pomenijo omejitve verskega

udejstvovanja, temveč samo uresničenje ustavnih načel, ki predvidevajo popolno ločitev Cerkve od države, načel, ki so izvedene v mnogih naprednih državah na zahodu. Zaradi popolne uvedbe ustavnih načel o ločitvi Cerkve od države je s prvim februarjem ukinjen v šolah tudi pouk verouka. Namesto verouka se predava etika. Verouk pa se lahko nemotoma poučuje v cerkvi, toda le pod pogojem, da se ne zlorablja za širjenje propagande nedemokratske politične ideje.

Menda ne bomo dosti zgrešili, če trdimo, da so vsi ti strogi ukrepi, prepovedi in ukinitve posledica razgibanega verskega življenja v Jugoslaviji. Od vsepovsod prihajajo poročila, kako ljudje molijo, obiskujejo cerkve in še posebno kako bogate sadove prinašajo sv. misijoni po deželi. V Ajdovščini je bila udeležba ves čas sv. misijona naravnost presenetljivo velika. Zaključne procesije se je udeležilo toliko ljudstva, da se v dolgem obhodu, ki je zajel najoddaljenejše hiše v vasi, ljudje niso mogli razvrstiti. Prav tako poročajo o velikih uspehih sv. misijona v Šempasu. Možje, ki vsa zadnja leta, od kar se je pričela krvava revolucija pri nas, niso prestopili cerkvenega praga, so ob tej priliki ponižno poklekli k spovednicam in tako vsem pokazali, da vera v njihovih srcih še ni zamrla.

Od tod torej vse preganjanje Cerkve v Jugoslaviji. Duhovnike za prazen nič zaslusujejo, zapirajo in jim tako onemogočajo delo. Vera pa kljub vsemu raste. Preganjana in zatirana Cerkev v Jugoslaviji živi bolj kot kdaj prej. Krj mučencev ni bila zaman.

NAŠ TISK

KATOLIŠKI MISIJONI — XXVI., št. 1-2

Letos izhajajo Katoliški misijoni, priljubljena slovenska misijonska revija, spet samostojno, ločeno od Duhovnega življenja. Za razloge te ločitve ne vemo; moremo pa soditi po prvi dvojni številki KM, da jih bodo doseđanji bralci radi brali in naročili, sebi v prid in veselje, ter misijonski misli v zvesto oporo

KM so se letos izredno lepo predstavili: po vsebini, slikah in obliki.

Vsebina je bogata, zanimiva in pestra.

Po uvodni besedi, mon. Celsa Constantinija, tajnika Kongregacije za širjenje vere, ki poziva k misijonskemu sodelovanju, podaja urednik kratki zgodovinski obris KM in poziva vse katoliške Slovence, naj ostanejo tudi vnaprej zvesti misijonski reviji. Najboljši poziv in reklama je pa prva dvojnja številka sama. Samo poznati jo je treba. Prebrati poziv dveh uglednih katoliških mož iz USA g. A. Grđina in dr. V. Meršola, naj Slovenci zvesto izpolnjujemo svojo misijonsko dolžnost.

G. misijonar K. Wolbang prevaja in razlaga zadnjo veliko misijonsko okrožnico Pija XII. O osemdnevnicah za cerkveno zedinjenje piše dr. Gnidovec; v zvezi s tem dodaja A. Merkun misli o cirilmetodijski ideji in protestantih. Naš znani umetnostni zgodovinar in kritik M. Marolt poroča o cerkveni umetnosti

v misijonih. Aladiñ nam v „Edina resnična iz „Tisoč in ene noči“ odkriva dvojce velikih vprašanj v bližnjem vzhodu: kdo bo zmagal v boju za petrolej, kdo bo zmagal v duhovnem boju med Mesijem in polumesecem? Misijonar g. Kopač in p. Poderžaj pišeta o misijonstvu in o delu v misijonih. Novice iz Indije, iz Bezele belega slona, iz Kitajske, iz Paragvaja, iz vsega sveta sporočajo slovenski misijonarji in misijonarke iz svojih doživljanj, prizadevanj, skrbi. Še druge zanimive vesti so zbrane v poglavju „Po misijonskem svetu“. Pod rubriko „Misijonsko zaledje“ nam poročajo o ustanovitvi Slovenske misijonske zveze, ki bo pod pokroviteljstvom našega škofa dr. Gregorija Rožmana družila vse misijonske sodelavce v svobodnem svetu. Poročilo o 25. letnici misijonske nedelje na Goriškem odkriva veliko misijonsko zanimanje in delovanje med primorskimi rojaki. Izvemo tudi o požrtvovalnosti Slovencev v Argentini ob priliki misijonske tomboje in pri zbiranju znamk za misijone. Posebno poglavje „Barago na oltar“ nam med drugim objavlja odlično predavanje B. Finka: Mi in Baraga, ter oceno dr. T. Debeljaka dr. Jakličeve knjige. Ob koncu lajdemo še prvi poglavji dveh literarnih del: izvirnega močnega misterija: Simfonija iz novega sveta, ki smo ga videli na Baragovi proslavi v Buenos Airesu, in pa zgodovinskega romana o jezuitskem misijonarju Ricciju: Samotno bije ura nekje...

Navedel sem le naslove poglavij, a za teme naslovi se skriva veliko, izredno veliko zanimivih vesti, lepih misli, pouka, in tihega vabila, naj odpremo srce in roko v pomoč razširjenju božjega kraljestva na zemlji. Posebno svojsko potezo imajo ti naši KM: povsod sreča našega slovenskega misijonarja. Piše iz Indije in Kitajske, govori ti pregnani od rdečih tiranov na daljnem Vzhodu, poroča ti in prosi te iz vseh mogočih koticov sveta. So zares slovenski katoliški misijoni.

Slike — nad 40 sem jih naštel — poživljajo in ilustrirajo vsebino. Glave poedinim poglavjem je narisal Vl. Mazi, z veliko skrbnostjo in spretnostjo v zamisli in izvedbi.

Oblika je spremenjena: manjša kot prej, a zelo pripravna in priročna. Tudi po tem so KM letos nekaj novega. Vse pa v želji, da bi prinesli novo vneto za misijone in za Cerkev med nas.

Zaključno moremo in moramo reči ob tej prvi, dvojni številki: KM se priporočajo sami. Ne potrebujejo glasne propagande, iščejo le pravih katoliških Slovencev, ki imajo čut za misijone in za slovenske misijonarje v svetu. Mnogo sem že videl misijonskih mesečnikov v raznih jezikih. Veliki narodi jih imajo in mali. A lahko rečem, da je misijonski list našega najmanjšega slovenskega naroda — eden najboljših, najlepših, najzanimivejših. Da bi bil tudi eden najbolj razširjenih! To pa je odvisno od nas! Odvisno od našega misijonskega zanimanja, ki je — barometer katoliškega čutenja. Naročnina je tako nizka, da ne pomeni daru misijonom, marveč nam samim.

(Misijonski prijatelj)

Pot in delo škofa dr. Rožmana. Že novo-mašne slovesnosti po različnih krajih je Prezvizišeni porabil, da je obiskal posamezne slovenske naselbine, drugod je pa posebej prišel na obisk in najdalje v Mendozo, ko je v četrtek 8. februarja v spremstvu č. g. Oreharja z avionom odletel v najbolj oddaljeno večje naselje Slovencev. Med potjo so ga na letališču v Córdoba pozdravili zastopniki tamošnjih Slovencev, na čelu s prof. dr. Hanželičem in prof. Levstekom ter novomašnikom č. g. Kunčičem. Kratek je bil pogovor pa prisrčen, dal je blagoslov in naročil pozdrave za odsotne. — Ob prihodu v Mendozo so ga pozdravili zastopniki Društva gg. Hirschegger, Majeršič, Ovčjak in drugi, dušni pastir g. Malenšek je bil v postelji; naselil se je pri jezuitih, kakor zadnjič leta 1949. V dnevih pred nedeljo je obiskal večino družin, sprejel posameznike in tako je prišla nedelja. Zgodaj zjutraj so prihajali Slovenci v „svojo“ cerkev pri frančiškanih, ob 10 je prišel Prezvizišeni v spremstvu bogoslovca g. Škerbca, pristopil k maši, med katero je govoril o milosti in krščanski ljubezni, darovih sv. Duha, nato je 15 otrokom podelil sv. birmo. Takoj po maši je ob spremstvu domačega dušnega pastirja odšel v slovensko „vas“, kjer si je 7 Slovencev uredilo svoje domove, vse je blagoslovil, nato pa ostal v družbi vseh teh pri Trillerjevih na kosilu. Pa je bilo treba nazaj v mesto, kjer so bile popoldne litanije pri marianistih v kapeli, nato pa v dvorani prisrčna akademija, nastopili so otroci, pozdravili fantje in dekleta, govorila kaplan g. Malenšek in predsednik društva g. Hirschegger, zapeli so še otroci pod vodstvom g. Plahute in izvajali simbolično vajo. — V ponedeljek je obiskal ostali del družin, kolikor jih je ostalo od prej, jim blagoslovil nove domove, šel v bolnišnico, da obišče obolelega Ovčjakovega Ludvika, pa je prišel čas za odhod v San Luis. Do omnibusa so ga zastopniki spremili, da se poslove. — Po kar prijetni vožnji je prišel zvečer v San Luis, kjer so ga že čakali slovenski duhovniki pod vodstvom prof. dr. Ign. Lenčka. Že zvečer sta se pozdravila z domačim škofom msgr. Di Pasquo, s katerim sta govorila drug dan več, da se mu je zahvalil za gostoljubje semenišču. Ves torek je posvetil razgovoru z duhovniki, ki so prišli iz vse škofije, ostal opoldne z njimi na kosilu. Zvečer pa je č. g. Pogačar, stolni vikar, povabil vso slovensko skupino na pozdravni večer. Prišli so vsi odrasli in pokramljali dolgo v noč v prijetnem razpoloženju, ko je škofa pozdravil in se mu zahvalil za obisk g. Pogačar. — V sredo zjutraj so se že pred 7 zbrali v cerkvi, opravili sv. spoved in med škofovo mašo prejeli sv. obhajilo kar vsi, otroci in veliki. Še fotografirali so se in popoldne je škof odletel v Buenos Aires. Par dni se je odpočil in delal zlasti za semenišče, v soboto zjutraj pa je z g. Oreharjem odšel v Rosario. Prvi so ga pozdravili že na postaji in ga odpeljali v prijazen Berlotov dom, kjer je bil gost. Proti večeru je obiskal provincialno hišo šolskih sester, si ogledal znamenitosti mesta. V nedeljo zjutraj pa se je zbrala ro-

sarijska skupina v resnično velikem številu, saj je posebno med prejšnjimi naseljenci bilo veliko takih, ki škofa osebno niso niti videli. Opravili so sv. spoved in mnogi med škofovo mašo pristopili k sv. obhajilu. Iz pridige o božji skrbi za človeka so mogli spoznati dobrotno srce škofa samega. Po maši so se fotografirali in pokramljali s škofom, ki je potem došel tudi v bolnišnico obiskat Joža Rijavca, ki si je skvaril nogo. Lep je bil sprejem pred kapelo, kjer ga je pozdravil g. Zoran Pristavec, mala Mariča mu je dala šopek. Pozdravil ga je še zastopnik tamošnjih Hrvatov. — V ponedeljek zjutraj je odšel nazaj v Buenos Aires.

Naslednje dni je Prezvzišenji porabil za pripravo duhovnih vaj fantov, ki so bile določene za pustne dni. Po končanih duhovnih vajah je odšel v Adroque, kjer je dokončno uredil glede semenišča, apostolske šole. — Tam so Prezvzišenemu pripravili godovanje in slovo v četrtek 5. marca, ko so se opoldne zbrali domači in nekaj gostov za prijetne ure. — Obljubil je, da bo v USA še prosil in zbiral sredstva za vzdrževanje, katerim se bodo pridružili prispevki iz Argentine, da bo ustanova mogla živeti.

Obiskal je v teh tednih cerkvene predstavnike v Argentini in sicer em. kard. dr. Jakoba A. Copello, apostolskega nuncija msgr. Fietta ter nadškofa msgr. dr. T. Solarija. Vsi so ga prijazno sprejeli, občudovali življenje in delo Slovencev, ter obljubili svojo pomoč, za katero se jim je za nazaj zahvalil, v naprej pa priporočil.

Slovenski središči, katerih doslej ni obiskal, je posetil v zadnjih tednih in sicer 2. marca dopoldne San Martin, kjer je opravil slovensko službo božjo, 9. marca pa prav tako Lanus, kjer je imel mašo in pridigo za Slovence. Povsod so ga pozdravili in po končani službi božji z njim pokramljali. Ogledal si je slovensko naselbino v Lanusu. — Udeležil se je Pirčeve proslave na Belgrano, kjer je tudi govoril. Za tem pa je odšel v Moron na ogled slovenske Pristave, kjer je Društvo Slovencev imelo izredno sejo. — Slovo od vseh je pa bilo 9. marca popoldne. Najprej je šel k fantom na sestanek SFZ, nato pa je bila v župni cerkvi v Ramos Mejia sv. birma. Nikdar ta kraj še ni videl toliko Slovencev. V spremstvu številne duhovščine je v slovesnem sprevedu šel v cerkev, kjer je najprej govoril o zvestobi krščanskemu življenju, nato je 92 otrokom podelil sv. birmo ter vsem dal blagoslov z Najsvetejšim. Spet je pred cerkvijo pokramljajal, nato odšel na obisk po družinah.

Še omenimo, da je dosti časa posvetil duhovnikom, saj je bil z njimi dvakrat na skupnem mesečnem sestanku, jim govoril, ter tudi zasebno večinoma mogel govoriti z vsakim, in da je obiskal v Capitalu bolnike po bolnišnicah, njim v veliko veselje.

Pa je prišel 10. marec, dan slovesa, ko je odšel na letališče Ministro Pistarini, kjer so se poslovili od njega predsednik Društva Slovencev g. Miloš Stare z odborniki, rektor semenišča dr. Gnidovec z bogoslovci in profe-

sorji, predsednik odbora za semenišče g. Kremžar ter slovenski dušni pastir č. g. Orehar z drugimi duhovniki. Predno je vstopil v letalo, je še enkrat dal blagoslov, nato pa odletel nazaj v USA.

Duhovne vaje slovenskih fantov in deklet. Kar bi si doma kar težko mislili v bolj urejenih razmerah, se zgodi v tujini že ponovno, da se za pustne dni, ko ves svet nori, slovenski fantje in dekleta zapro in opravijo svoje letne duhovne vaje. Fantje so bili letos v nadškofijskem semenišču v Buenos Airesu. Prijavilo se jih je nad 100, a sprejeti so jih mogli le 70, katerim so dali vsakemu svojo sobo, drugi so pa samo prihajali k govorom od doma. Duhovne vaje je začel semeniški spiritual dr. F. Žakelj, drugi dan pa jim je govoril škof dr. Rožman. Zejo so bili veseli, ko so mogli v tej tihoti razmisliti in urediti svoje življenje. — V bližini v „Hogar San Vicente“ so delale duhovne vaje dekleta. Zbralo se jih je 140, ker imajo več srčce, da jih sprejmejo večje število in so v zavodu že kar doma. Vodil je duhovne vaje prelat dr. Odar, v veliko zadovoljstvo vseh. — Naj bi tako urejeni fantje in dekleta bili res srečni v sebi in to nosili tudi drugim.

Novice iz slovenskega semenišča. — Mons. dr. Odar je prosil Prezvzišenega, da ga razreši službe rektorja semenišča, kar mu je bilo ustrezno. Ostal je dekan fakultete, dočim je bil za rektorja semenišča skupaj z novo „Apostolsko šolo“ imenovan prof. dr. Fr. Gnidovec, kateremu bo pri vzgoji najmlajših pomagal prefekt g. Kukovica. — K poslopju dozidavajo spalnico in učilnico, da bo prostor za najmlajše in za še 4 odrasle fante, ki so tudi vstopili, sledeč klicu Gospodovemu. — Semeniška kapela je dobila krasno podobo Marije Pomagaj, delo slikarja Marjana Koritnika, ki jo je Prezvzišenji tudi kronal, in je to prva kronana Brezjanska Marija v Argentini.

Iz Kitajske izgnana misijonarja čč. gg. Pokoren Drago, ki je bil 14 let tamkaj, in Prebil Andrej, oba lazarista, sta bila na potu v Santiago (Čile) kake tri tedne med nami ter obiskala številne družine in skupine rojakov, ki so ju z velikim zanimanjem sprejemali ter poslušali njuna poročila o Kitajski ter njunih katoličanih in komunistih. Imela sta tudi več predavanj ter službo božjo na Belgrano.

V Punta Arenas, na skrajnem južnem koncu Južne Amerike, je odšel vsem slovenskim lujanskim romarjem znani zakristan bazilike br. Janez Grabnar CM, da bo tamkaj pomagal s bratom č. g. Mejaču Jožetu, ki je župnik v župniji Cristo Obrero, in njegovemu kaplanu Tonetu Zrnecu, kateri je tjakaj tudi iz Lujana odšel pred nekaj meseci.

Iz Chileja sta prišla na obisk v Argentino in pred vsem, da pozdravita ljubljanskega škofa dr. Rožmana, čč. gg. Mohar in Kupljenik, ki sta se kak teden mudila v Buenos Airesu in okolici ter povedala marsikaj zanimivega o življenju v sosednji deželi.

Sveto mašo na prostem je imel pevski zbor „Gallus“, ki je priredil svojim članom celo-

dnevni izlet v rečno delto Tigre pri Buenos Airesu, kjer oskrbuje eno izmed prekrasnih letovišč buenosaireške gospode priljubljeni rojak Luka Milharčič. Med sveto mašo, ki jo je daroval in pridigal dr. Ign. Lenček, je zelo lepo prepeval.

Materinska proslava na Belgrano 23. marca je zelo lepo uspela tako po programu kot po udeležbi. Popoldne ob 18 so bile najprej litanije, potem pa v dvorani akademija, ki so jo pripravili fantje in dekleta iz obeh naših pripravili fantje in dekleta iz obeh naših mladinskih organizacij seveda s pretežnim sodelovanjem najmlajših. Prisrčnost in izbranost v nastopih, okusno urejeni oder in brezhiben potek — vse je pripomoglo, da je prireditev dosegla svoj namen: počastiti naše matere in v nas poglobiti ljubezen do njih.

Pirčeva proslava je bila 14 dni preje v isti dvorani. Priredila jo je Slovenska misijonska zveza pod pokroviteljstvom škofa dr. Rožmana. Po misijonski molitveni uri, ki jo je vodil dr. Franc Jaklič, se je dvorana skoro napolnila, in ko je prišel Prevzvišeni, se je pred z Baragovo in Pirčevo sliko lepo okrašenim odrom razvil spored, ki je vseboval govor Prevzvišenega, predavala je dr. Jakliča, recitacije in petje zbora „Gallusa“. Proslava se je vršila ob 100 letnici Pirčevega prihoda v Minnesoto leta 1852, in smo se z njo pridružili velikim celoletnim prireditvam škofije v St. Claudu v USA, ki smatra našega misijonarja Pirca kot svojega ustanovitelja, „očeta Cerkve v Minnesoti“.

K SLIKAM na tej in zadnji strani: — Tu desno škof dr. Rožman med rojaki v Rosario in skupina slovenskih šolskih sester istotam. — Fotomontaža na zadnji strani, od zgoraj dol: Pri birmi v Ramos Mejia; duhovne vaje slovenskih deklet; kronana Brezjanska Marija (delo Marjana Koritnika) v semeniški kapeli v Adroque; misijonarja gg. Pokoren in Prebil CM pri Marinič-Peternelovih v Lujanu; duhovne vaje fantov s Prevzvišenim v

„Duhovno življenje“ je slovenski duhovni mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Orehar Anton), urejujeta pa dr. Alojzij Odar in Lenček La. dislav CM. Naslov: Victor Martinez 50, Buenos Aires, Argentina. — Celoletna naročnina za Argentino 45 pesov, za USA 5 dolarjev, za Kanado 6 dolarjev. Polletna za Argentino 25 pesov. — Imprenta „Polligota“, Corrientes 3114

CORREO
ARGENTINO
SUC. 6

TARIFA
REDUCIDA

Concesión
No. 2560

sredi; Prevzvišeni ob slovesu iz semenišča med profesorji in bogoslovci; sredi njegov oohod z letališča. — (Foto Erjavec, Dž in Pavlovčič).

IZ VSEBINE številke april. — **Simbolo de los oprimidos** (—nj—) — **Živa voda življenja** (škof dr. Gregorij Rožman) — **Skrivnost križa** (Nikolaj Jeločnik) — **Veliki teden** (Dr. Franc Gnidovec) — **Vstajenje Kókolcvega Pavla** (Stanko Kociper) — **Misli k Vstajenju** (Prof. Lojze Gerzinič) — **Dom v nevarnosti** (Dr. Alojzij Odar) — **Nov slovenski katoliški shod** (Dr. Alojzij Odar) — **Nikoli dovolj o Mariji** (Dr. Filip Žakelj) — **Pametno je verovati, zato hočem verovati** (Janez Kopač CM) — **Dokazi za bivanje božje** (Dr. Alojzij Odar) — **Osnovna zahteva čistosti** (Dr. Ignacij Lenček) — **Naši bolniki** (Dr. Ivan Ahčin) — **Moj kelih, moj kelih** (Bogdan Budnik) — **Vzgoja k samostojnosti** (Dr. Rudolf Hanzelič) — **Svetla pot** (Citati) — **Po svetu** — **Deca in na tujem** (Podrobnosti o napadu na škofa Vovka; Prvo slovensko sirotišče na Primorskem, in drugo) — **Naš tisk: Katoliški misijoni** — **Božje stezice**

